

Butlletí

BISBAT DE TERRASSA

Gener-Febrer 2021

Butlletí del Bisbat de Terrassa

Núm. 28 (2021) I

28 de febrer

Redacció i administració:

Bisbat de Terrassa. Mitjans de Comunicació Social
c/ Vinyals 47-49, 08221 Terrassa - Tel. 93 733 71 20; Fax 93 733 70 95
A/e: bisbatdeterrassa@bisbatdeterrassa.org

Església Diocesana

Bisbe diocesà

Decrets

Constitució de la Comissió gestora de la delegació de Mans Unides

Decreto 01/21. - Terrassa, a 7 de enero de 2021

Aceptada la petició formulada per la Comissió Permanent de Manos Unidas, celebrada el dia 24 de novembre de 2020, de formar una Comissió Gestora que permeti continuar el funcionament de la delegació en la diòcesis de Terrassa,

Habiendo realizado las consultas oportunas a tal efecto,

POR EL PRESENTE decreto nombro la Comissió Gestora de la delegació de Manos Unidas en la diòcesis de Terrassa hasta la celebració de la pròxima assemblea diocesana.

Dicha Comissió Gestora estarà formada por:

- Sra. Eulalia Gambús, que ejercerá de coordinadora de la Comissió.
- Mn. Mario Jurado, consiliario diocesano.
- Sra. Concepción Cabanes, secretaria.
- Sr. Joan Quintana, tesorero.

Lo decreta y firma el Excmo. y Rvdmo. Sr. Obispo de Terrassa.

† Josep Àngel Saiz Meneses
Obispo de Terrassa

Por mandato del Sr. Obispo
Mn. Manuel Coronado Portillo
Secretario General y Canciller

Constitució del Consell Presbiteral

Decret 02/21. - Terrassa, 11 de gener de 2021

De conformitat amb el que estableixen els estatuts del Consell Presbiteral aprovats per decret 09/04 amb data de 14 de desembre de 2004;

Havent procedit a l'elecció dels seus membres, segons el que preveia el decret episcopal 13/20 amb data 15 d'octubre de 2020;

PEL PRESENT document constituïm el Consell Presbiteral de la Diòcesi de Terrassa que, presidit pel Sr. Bisbe, estarà format, per un període de tres anys, pels següents membres:

Membres nats

Excm. i Rvdm. Sr. Salvador Cristau Coll, Bisbe Auxiliar i Vicari General

Mn. Fidel Catalán Catalán, Vicari General i Moderador de Cúria

Mn. Joan Làzaro Padrós, Vicari Judicial

Mn. Joan Carles Montserrat Pulido, Vicari Episcopal

Mn. Josep Monfort Mengod, Vicari Episcopal

Mn. Manuel Alfons Coronado Portillo, Secretari General i Canceller

Membres elegits

Representants territorials

Mn. Josep Gassó Lécera - Arxiprestat de Montcada

Mn. Emili Marlés Romeu - Arxiprestat de Sant Cugat

Mn. Joaquim Meseguer García - Arxiprestat de Rubí

Mn. Antoni Deulofeu González - Arxiprestat de Terrassa

Mn. Carles Cahuana Bartra - Arxiprestat de Sabadell Centre i Sud

Mn. Joan Josep Recasens Juárez - Arxiprestat de Sabadell Nord

Mn. Oriol Gil Termes - Arxiprestat de Granollers

Mn. Santiago Collell Aguirre - Arxiprestat de Montbui-Puiggraciós

Mn. Manuel Amado Callejón - Arxiprestat de Mollet

Mn. Ignasi Condal Elias - Arxiprestat del Montseny

Representants funcionals

P. Lluís Victori Company - grup de religiosos

Membres designats pel Sr. Bisbe

Mn. Josep Esplugas Capdet

Mn. Xavier Blanco Castro

Ho decreta i firma l'Excm. i Rvdm. el Sr. Bisbe de Terrassa

† Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de TerrassaPer manament del Sr. Bisbe
Mn. Manuel Coronado Portillo
Secretari General i Cancellier**Creació de la Comissió històrica per la recerca i recopilació dels possibles màrtirs del clergat diocesà durant la persecució religiosa de 1936-1939****Decret 03/21. - Terrassa, a 27 de gener de 2021**

Havent de procedir a la creació de la Comissió històrica que recopilarà les dades i escrits dels possibles màrtirs del clergat diocesà durant la persecució religiosa de 1936-1939 en el territori que actualment forma part de la diòcesi de Terrassa, d'acord amb l'art. 68, § 1 de la Instrucció *Sanctorum Mater* i el nomenament dels membres que en formaran part,

PEL PRESENT decret erigeixo la Comissió històrica per la recerca i recopilació dels escrits i altres documents històrics, dels possibles màrtirs dels clergat diocesà durant la persecució religiosa de 1936-1939, i que estarà formada pels següents membres:

- Sr. José Javier Echave-Sustaeta del Villar.
- Sr. Josep Maria Batlle Prats.
- Sr. Ernest Gallart Vivé.

Ho decreta i signa l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Terrassa.

† Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de TerrassaPer manament del Sr. Bisbe
Mn. Manuel Coronado Portillo
Secretari General i Cancellier

Excardinació de Mn. Joan d'Arquer Terrassa

Decret 3/21. - Terrassa, a 19 de febrer de 2021

Vista la petició presentada pel Rvd. Sr. Joan d'Arquer i Terrassa, prevere d'aquesta diòcesi de Terrassa, en la què sol·licita la seva incardinació a la diòcesi de Girona;

Atesa la disposició de l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Girona d'incardinar el prevere esmentat, sempre que se li concedeixin les Lletres d'excardinació de la nostra diòcesi;

Atès que l'esmentat prevere resideix i treballa pastoralment en la diòcesi de Girona, amb el meu permís i anuència del seu Rvdm. Bisbe, des de fa més de cinc anys, i ha exercit satisfactòriament els diversos serveis en el ministeri pastoral que l'han estat encomanats;

PEL PRESENT decret, concedeixo l'excardinació perpètua i absoluta d'aquesta diòcesi de Terrassa al Rvd. Sr. Joan d'Arquer i Terrassa, perquè pugui incardinar-se a la diòcesi de Girona.

Aquest decret tindrà efecte a partir de la data en què el sol·licitant obtingui el decret d'incardinació de la diòcesi esmentada.

Ho decreta i firma l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Terrassa.

† Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Per manament del Sr. Bisbe
Mn. Manuel Coronado Portillo
Secretari General i Cancellier

Comunicacions

Terrassa, a 26 de gener de 2021

A l'atenció dels Superiors/es i membres de les comunitats de Vida Consagrada i Societats de Vida Apostòlica i dels Instituts Seculars de la diòcesi

Benvolguts germans i germanes,

A l'inici d'aquest curs us adreçava a tots vosaltres una carta juntament amb el bisbe auxiliar, Mons. Salvador Cristau, en la que us deia que “les circumstàncies, les dificultats i els reptes d'aquest temps, tot i ser molts, han d'esdevenir una ocasió pel creixement en la confiança en Déu, en la comunió eclesial, en l'ardor evangelitzador i en el servei als més necessitats”. M'inspirava el text de la pesca miraculosa (Lc 5, 4) amb la invitació del Senyor a calar de nou les xarxes, i a gastar-nos i desgastar-nos fins al final (cf 2Co 12,15). Un curs marcat per l'acompanyament posant-nos uns al servei dels altres per compartir els dons rebuts (cf 1Pe 4,10). Un acompanyament de les persones concretes des de l'acció caritativa i social, el ministeri de la paraula i la vida litúrgica.

Ara m'adreço novament per convidar-vos a viure, des d'aquesta perspectiva i en les circumstàncies actuals, el do de la Vida Consagrada com un regal de Déu al servei de la seva Església. El lema d'enguany ens recorda que la vida consagrada és com una paràbola de fraternitat enmig d'un món que es troba ferit, fent-se ressò de les paraules del papa Francesc en la recent encíclica *Fratelli tutti*.

La Jornada de la Vida Consagrada d'enguany ha ser certament especial, però no únicament per les condicions epidemiològiques en les que ens trobem, sinó sobretot perquè ha d'esdevenir un impuls per renovar el nostre seguiment de Jesús a través dels consells evangèlics i segons el carisma propi de cada institució en les circumstàncies que ens toca viure. És per aquest motiu que us convido el proper dimarts dia 2 de febrer a unir-vos a la celebració de l'Eucaristia que presidirà a la Catedral a les 20h. Prèviament ens trobarem el diumenge dia 31 de gener de forma telemàtica en la trobada organitzada per la Delegació Episcopal per la Vida Consagrada a les 18h, i en la que reflexionarem sobre com l'encíclica

Fratelli tutti ajuda les comunitats a viure la fraternitat i seguidament amb la Pregària de Vespres.

Tot agraint la vostra dedicació i compromís en l'Església diocesana, rebeu la meva benedicció

† Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Aneu mar endins

Un nou any perquè somiem junts (3 de gener de 2021)

Fa un mes que es va presentar el nou llibre del Papa Francesc *Somiem junts*, en el que reflexiona sobre la crisi de la Covid-19 i totes les seves conseqüències. El text esdevé un full de ruta per a fer front a la situació de la societat després d'aquesta pandèmia, i en ell enfronta amb esperança la post-pandèmia i als reptes que comporta per al futur de la humanitat. Al llarg del text respon a diferents qüestions i problemes candents tant en l'Església com en la societat. És un bon instrument per a detectar els obstacles de fons que fan difícil la sortida d'aquesta crisi, i perquè es converteixi en una oportunitat de millorar el món.

El Papa subratlla que aquesta crisi ha posat en relleu la desigualtat i la injustícia a la nostra societat, i ofereix una crítica lúcida i valenta de les causes que han portat a la situació actual. Al mateix temps, destaca la força de la solidaritat, la capacitat de recuperació, la generositat i la creativitat de tantes persones que posen el cor i els mitjans al servei dels altres, i que es lliuren a la tasca de millorar la societat, articulant un sistema econòmic més just i intentant salvar la casa comuna. Per això exhorta a treballar perquè tant de dolor suportat durant aquest temps no sigui en va sinó que en traiem les lliçons pertinents de cara al futur.

Acaba de començar un nou any civil, i com cada any, el dia 1 de gener celebrem la solemnitat de Santa Maria Mare de Déu i la Jornada Mundial de la Pau. El Papa Francesc ens ha obsequiat amb un missatge que porta per títol «La cultura de la cura com a camí de pau». Està adreçat de forma especial als caps d'estat i de govern, als responsables de les organitzacions internacionals, als líders espirituals i als fidels de les diverses religions. Hi destaca la cultura de la cura com una condició indispensable per a la pau, en un moment en que el món es troba afligit per la pandèmia del coronavirus i per diversos conflictes en nombrosos llocs.

Després de recordar que l'any passat quedarà marcat per la gran pandèmia de la Covid-19, adreça el seu pensament als més afectats, els qui han perdut familiars o éssers estimats, els qui s'han quedat sense feina, i els professionals de la sanitat i d'altres àmbits, que s'han dedicat amb generositat i sacrifici, fins el punt que molts varen sofrir el contagi i alguns varen morir. Totes aquestes experiències i sofriments «ens ensenyen la importància de fer-nos càrrec els uns dels altres i també de la creació».

En el missatge es presenta Déu creador com a l'origen de la vocació a la cura i com el veritable model de la cura. Una crida a tenir cura de la natura, de la pròpia vida i dels altres. Jesús transmet aquesta cultura de la cura als deixebles i als apòstols, que la posen en pràctica a través de les obres de misericòrdia, espirituals i corporals. En l'actualitat, la cultura de la cura es fonamenta en els principis de la doctrina social de l'Església, a través de la promoció dels drets humans, la solidaritat amb els pobres, la preocupació pel bé comú i la salvaguarda de la creació.

Fixem també la mirada en Maria en aquests temps, ella que sempre viu al servei delicat dels altres. Comencem el nou any amb l'esperança renovada de sortir d'aquesta pandèmia i de totes les pandèmies materials i espirituals que es faran presents en el camí de la vida, perquè com ens ho assenyala el Papa Francesc en el llibre *Somiem junts*, «per a sortir de la pandèmia no sols hem de trobar la cura per al coronavirus, que és important. També hem de trobar cura per als grans virus humans i socioeconòmics».

Feliç i Sant Any Nou!

† Josep Àngel Saiz Meneses

Baptisme. Vocació i missió (10 de gener de 2021)

Fa pocs dies, en una entrevista, un periodista em va fer una pregunta que expressa una idea molt comuna en els nostres ambients d'Església, sobre el fet que la manca de vocacions pot propiciar que «ha arribat l'hora del laïcat». Jo li vaig respondre, com ho he expressat en altres ocasions, que l'hora del laïcat comença en el moment del baptisme, i que aquesta «hora» no depèn de la fluctuació de les estadístiques dels seminaris i noviciats, perquè si aquí a Occident hi hagués una revifalla de vocacions al sacerdoci i la vida consagrada, suposaria això que els laics haurien de donar un pas enrere?

He recordat aquesta conversa amb motiu de la festa que avui celebrem: el Baptisme de Jesús, que significa l'inici de la seva missió. La veu del Pare revela que Jesús és el Fill estimat del Pare. L'Església ens recorda el que significa i comporta el baptisme, i la missió de cada batejat, perquè tot batejat és ungit per l'Esperit, com Crist, i participa de la seva missió en el món. El Concili Vaticà II va revifar la consciència de la vocació i missió dels laics. Més endavant, sant Joan Pau II va escriure l'exhortació postsinodal *Christifideles laici*, fruit del sínode dels bisbes de 1987 sobre la vocació i la missió dels laics en l'Església i el món, que promou una consciència més

profunda entre tots els fidels del do i la responsabilitat que comparteixen, en la comunió i la missió de l'Església.

Tot seguint els ensenyaments conciliars, tant dels documents *Lumen Gentium* (sobre l'Església) com d'*Apostolicam actuositatem* (sobre l'apostolat seglar), l'exhortació *Christifideles laici* va significar un impuls al compromís dels laics en la vida de l'Església. Una de les seves aportacions fonamentals és l'èmfasi en la definició de laic per via positiva, seguint la perspectiva oberta per *Lumen Gentium*. Ofereix una profunda meditació sobre el baptisme com a font de la identitat laical. Es tracta d'una visió que té el seu punt de partida en l'ésser del laic i no, primàriament, en el seu quefer ni menys encara, en la seva «funció» o en el seu «protagonisme». De l'ésser del laic deriva la seva missió, i és així com es comprèn millor el seu lloc a l'Església i al món.

La missió evangelitzadora del laic prové de la seva participació en el triple ofici sacerdotal, profètic i reial de Jesucrist, amb la seva manera pròpia. En virtut de la seva realitat baptismal, el laic és corresponsable en la missió de l'Església, amb una modalitat que el distingeix, l'indole secular. El caràcter secular és propi i peculiar dels laics, que viuen en el món, implicats en els seus treballs i ocupacions i en les condicions ordinàries de la vida familiar i social: estudien, treballen, estableixen relacions socials, d'amistat, culturals, professionals, etc. Els laics contribueixen a la transformació del món des de dins, com el ferment en la massa, mitjançant l'exercici de les seves pròpies tasques, guiats per l'esperit evangèlic, manifestant Crist davant dels altres amb la seva paraula i testimoni, amb la seva fe, esperança i caritat.

El papa Francesc, en la seva exhortació *Evangelii Gaudium*, ha remarcat de nou la dignitat dels laics i la seva responsabilitat en la missió de l'Església. Més recentment, del 14 al 16 de febrer, just abans de la pandèmia, es va celebrar a Madrid el Congrés de Laics *Poble de Déu en Sortida*. El Sant Pare va enviar un missatge als participants tot donant les gràcies per la seva consciència eclesial, per sentir-se membres vius i corresponsables en l'Església local. Els va animar a viure la seva pròpia vocació immersos en el món, escoltant, amb Déu i amb l'Església, els batecs dels seus contemporanis, anunciant la Paraula de Déu amb passió i alegria a través del testimoni cristià.

Que la festa que avui celebrem ens ajudi a tots, doncs, a viure la nostra vocació com a fills de Déu enmig del món.

† Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Mantenir-se en Crist per arribar a la unitat (17 de gener de 2021)

Demà comença la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians, que enguany ha estat preparada per la Comunitat Monàstica de Grandchamp (Suïssa). El tema escollit, “Manteniu-vos en el meu amor i donareu molt de fruit” s’inspira en el text de sant Joan 15, 1-17, i reflecteix la vocació a la pregària, a la reconciliació i a la unitat de l’Església i de tota la família humana, que és característica d’aquesta comunitat monàstica. Aquestes paraules Jesús les va dir als seus deixebles en el context del seu comiat i a manera de testament. En aquest marc incomparable, la unitat dels deixebles prefigura la unitat que desitja per a la seva Església que ja és present i operant en ells. Jesús els anuncia que no els deixarà mai sols i, en la mesura que es mantinguin units a ell com les sarments al cep, donaran molt de fruit (cf. Jn 15,5-9).

La unitat de l’Església no és fruit de les nostres planificacions ni dels nostres consens, o dels acords que puguem assolir entre confessions cristianes, encara que aquesta recerca d’acords és certament necessària per a acostar-nos a la unitat que Crist vol per a la seva Església. Perquè aquests compromisos siguin eficaços i produeixin fruit cal que siguin viscuts i assolits pels seus protagonistes com allò que són de veritat, com a obra de l’Esperit Sant. És per això que l’ecumenisme espiritual té tanta importància i ha de ser valorat com a veritable fonament del treball ecumènic que duem a terme els cristians d’unes i altres confessions per a aconseguir la unitat.

Així ho varen entendre i ho van proposar els grans pioners de l’ecumenisme. Així ha estat en la comunitat ecumènica de germanes del monestir suís de Grandchamp, que essent protestants en els seus orígens, actualment compta amb cinquanta germanes de diferents generacions, de diferents tradicions eclesials i de diferents països i continents. Les primeres germanes varen experimentar el dolor de la divisió entre les Esglésies cristianes i es varen sentir cridades a aquesta missió. En el seu camí l’amistat amb el sacerdot catòlic Paul Couturier, pioner de la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians, fou una ajuda, així com el germà Roger Schutz (1925-2005) prior de la comunitat religiosa ecumènica de Taizé.

El fruit del treball per la unitat està vinculat a la fe en Crist i a la permanència en ell: “Qui està en mi i jo en ell dóna molt de fruit, perquè sense mi no podríeu fer res” (Jn 15,5). La comunió amb Crist exigeix la comunió

amb els altres. Tot llegint els materials d'enguany, he trobat un text de Doroteu de Gaza, un monjo de la Palestina del segle VI, que ho expressa d'aquesta manera: "Suposeu un cercle traçat sobre el terra, és a dir, una línia rodona dibuixada amb un compàs al voltant d'un centre. Imagineu-vos que el cercle és el món, el centre és Déu i els radis els diferents camins o maneres de viure que tenen els homes. A mesura que els sants, desitjant acostar-se a Déu, caminen cap al centre del cercle i van penetrant en el seu interior, aleshores es van acostant també els uns als altres. I a mesura que es van acostant els uns als altres, s'acosten simultàniament a Déu. I comprendreu que el mateix passa en sentit contrari, quan ens allunyem de Déu i ens retirem cap enfora. És obvi que com més ens separem de Déu, més ens allunyem els uns dels altres, i que com més ens separem els uns dels altres, ens allunyem més de Déu". Es tracta d'una imatge que recordo feia servir sovint el Cardenal Ricard M. Carles, arquebisbe de Barcelona, en parlar de la unitat de l'Església i de les confessions cristianes. Que aquest exemple ens ajudi a avançar vers la unitat desitjada pel Senyor a partir de la nostra unió amb ell.

† Josep Àngels Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Comunió i col·laboració (24 de gener de 2021)

Demà celebrarem la festa de la Conversió de l'Apòstol sant Pau, i es clourà l'Octavari de Pregària per la Unitat dels Cristians. La reflexió d'enguany ha tractat sobre la necessitat de mantenir-se en Crist per a arribar a la unitat. En aquesta carta dominical vull comentar la relació que sant Pau manté amb els altres apòstols, la seva forma de viure la comunió i la missió. Em sembla que hi podem aprendre alguna lliçó en un tema no fàcil de treballar en la missió de l'Església.

Tots ells tenien un gran zel evangelitzador i al mateix temps una personalitat forta, i la relació entre ells sempre es va caracteritzar per l'estimació i, al mateix temps, la llibertat; per un profund respecte i alhora per la sinceritat que derivava de la veritat de l'evangeli. Ho constatem especialment en l'anomenat "Concili de Jerusalem" i en la controvèrsia posterior a Antioquia de Síria, relatats a la carta als Gàlates (cf. Ga 2,1-10.11-14).

L'evangeli s'anava obrint pas per diferents zones i regions. A Antioquia de Síria es va generar una realitat nova que s'anava multiplicant cada

vegada més: els gentils se sentien atrets per la fe en Jesucrist. Durant una estada de Pau i Bernabé, es va suscitar un fort debat i es plantejà el dilema sobre si s'havia d'obligar o no a complir la llei de Moisès als gentils. Era molt difícil harmonitzar ambdues realitats i el que estava en joc era la mateixa identitat de l'Església, la seva universalitat, la seva presència en el món.

Per a resoldre aquesta discussió es va decidir d'acudir a Jerusalem. Hi havia dues posicions contraposades: obligar a circumcidar els qui es convertien a la fe cristiana o admetre'ls lliurement sense cap condició d'aquesta mena. Això va generar un conflicte sobretot en els judeocristians de Jerusalem, que també tenien reserves per a compartir en comú la taula amb els altres creients no jueus d'origen. Finalment es va decidir no obligar a complir el ritu de la llei de Moisès, però es varen indicar una sèrie de normatives mínimes per a assegurar la convivència en la celebració de l'Eucaristia.

Al llarg de la història de l'Església, els debats interns per a clarificar la veritat de l'Evangeli i conservar el dipòsit de la fe han estat una constant. Després del concili de Jerusalem va tenir lloc l'anomenada "controvèrsia d'Antioquia". Pere compartia la taula amb els cristians de procedència pagana sense que hi hagués cap problema. Després arribaren a Antioquia alguns judeocristians de Jerusalem, de procedència jueva, i aleshores començà a evitar el compartir la taula amb els cristians procedents del paganisme per a no escandalitzar els nous convertits. La situació s'agreujà perquè el mal exemple de Pere n'arrossegà d'altres a fer el mateix. Aquest comportament amenaçava la unitat i la llibertat de l'Església, i va suscitar la repremsió fraterna de Pau (cf. Gal 2,11-14).

Sant Pau considerava que aquesta separació constituïa un perill, perquè podia portar a entendre de manera equivocada la salvació universal en Crist, que és oferta igualment als pagans i als jueus. Crist és la resposta de Déu a les promeses de l'Antic Testament i les obres de la llei han deixat pas a la vida segons l'Esperit Sant. És la gràcia rebuda per mitjà de Jesucrist la que justifica, i no la llei. A la llum d'aquesta experiència, l'Apòstol va aplicar una gran llibertat d'esperit que es percep en el tractament d'altres dificultats semblants que es produïren a Corint i fins i tot a Roma. Ara bé, aquesta llibertat va ser sempre harmonitzada a través del diàleg amb els altres membres del Col·legi Apostòlic. És aquesta mateixa actitud la que nosaltres som convidats a viure.

† Josep Àngels Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Fraternitat en un món ferit (31 de gener de 2021)

El proper dia dos de febrer celebrarem la XXV Jornada de la Vida Consagrada, que té com a lema “La vida consagrada, paràbola de fraternitat en un món ferit”. El lema es fa ressò de la condició ferida tant de l'ésser humà com de tota la creació, i d'altra banda, de la vocació i missió de les persones consagrades en l'Església i en la societat, que han d'esdevenir signe visible de la proximitat de Déu amb cada persona. Tot això des de la perspectiva de la paràbola del bon samarità, que ensenya que hem de convertir-nos en proïsme de tothom, fins i tot dels enemics. Ser proïsme vol dir complir el manament de l'amor amb totes les persones, sobretot amb les vulnerables i ferides a la vora del camí.

La paràbola del bon samarità ha de ser el nostre criteri de comportament, i mostra clarament la universalitat de l'amor que cal oferir a tota persona necessitada, sigui qui sigui, vingui d'on vingui. El meu proïsme és qualsevol que tingui necessitat de mi i que jo puc ajudar-lo. D'aquesta manera s'universalitza el concepte de proïsme, però al mateix temps segueix essent ben concret. Tot i que s'estén a tots els éssers humans, l'amor al proïsme no es dilueix en una actitud genèrica i abstracta, poc exigent en ella mateixa, sinó que demana un compromís pràctic en el temps i l'espai, en el moment present i en el lloc on visc. Aquest és el criteri de comportament i la mesura que Jesús proposa: la universalitat de l'amor que s'adreça a tot germà necessitat, sigui qui sigui.

Els Pares de l'Església han interpretat aquesta paràbola des d'una perspectiva cristològica. El camí de Jerusalem a Jericó apareix com a imatge de la història universal; l'home que jeu mig mort a la vora del camí és imatge de la humanitat ferida pel pecat, i Nostre Senyor Jesucrist és el Bon Samarità. Com assenyala la constitució pastoral *Gaudium et spes* del Concili Ecumènic Vaticà II sobre l'Església en el món d'avui, “per la seva encarnació, el Fill de Déu en certa manera s'ha unit amb cada home. Treballà amb mans humanes, pensà amb intel·ligència humana, obrà amb voluntat humana, estimà amb cor humà. Nascut de Maria Verge, es va fer veritablement un de nosaltres, semblant en tot a nosaltres, encara que sense pecar” (GS,22).

Jesucrist és solidari de tot el gènere humà: experimenta el sofriment, el cansament, la fam, i la set; experimenta a la vegada els sentiments humans d'alegria, tristesa, indignació, admiració, i sobretot, l'amor. Els Evangelis relaten sobretot el seu amor als altres, fins a donar la vida. Manifesta

la seva solidaritat en primer lloc pel fet de l'encarnació, tot compartint la nostra condició humana, fent-se home com nosaltres. Aquest amor solidari és present en tota la seva vida terrenal, es manifesta de manera particular amb els qui sofreixen, amb els cansats i afeixugats i arriba a la seva culminació amb el sacrifici redemptor a la creu. És el bon samarità que ve a salvar, a guarir, a omplir de vida.

Els membres de la Vida Consagrada fan present el Senyor enmig del món i coneixen les lluites i els sofriments de la vida en la pròpia pell i en la dels altres. Aprenen a l'escola de Crist bon samarità: preguen, viuen en comunitat, comparteixen la missió des de la pobresa i la senzillesa del Senyor. En el seu cor contemplatiu i actiu esdevenen profecia de fraternitat. Són homes i dones que s'apropen a la vora del camí en qualsevol lloc per desconegut que sigui en una barriada, en el cor d'un monestir, al cor de residències, hospitals i escoles, i es converteixen en oli i vi per a les ferides del món, especialment dels més necessitats. Donem gràcies a Déu per ells i els donem gràcies a ells pel seu exemple de fraternitat i compromís a la nostra diòcesi.

† Josep Àngels Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Quan la malaltia toca de prop (7 de febrer de 2021)

El proper dia 11 de febrer de 2021, memòria de la Mare de Déu de Lourdes, celebrarem la XXIX Jornada Mundial del Malalt. És un moment propici per a recordar les persones malaltes i aquells qui en tenen cura, tant als llocs destinats a la seva assistència com en el si de les famílies i comunitats. En aquests moments tenim ben presents especialment aquells qui sofreixen arreu del món els efectes de la pandèmia del coronavirus, que continua essent un flagell, malgrat que el procés de vacunació ha començat fa varies setmanes.

En el missatge d'enguany el Papa Francesc exhorta a seguir l'exemple de Jesús, que convida a "aturar-se, escoltar, establir una relació directa i personal amb l'altre, sentir empatia i commoció per ell o per ella, deixar-se involucrar en el seu sofriment fins a fer-se'n càrrec per mitjà del servei". L'experiència de la malaltia fa experimentar que nosaltres som vulnerables i necessitem els altres, que depenem els uns dels altres. La nostra realitat d'éssers creats es copsa amb més claredat i ens recorda que depenem

de Déu. Quan la malaltia colpeja la nostra persona o el nostre entorn, ens envaeixen el temor i la incertesa.

En aquests moments surt la pregunta pel sentit de la vida i de les coses, i necessitem amb urgència respostes als nostres “per què”. La figura de Job il·lumina les nostres vides en aquestes situacions. En un moment determinat ho perd tot: familiars, béns, amics, salut. Sembla que Déu l’abandona, en un silenci total. Amb tot Job parla amb Déu, el crida; i en la seva pregària, malgrat tot, conserva la seva fe i, al final, descobrirà el valor de la seva experiència i del silenci de Déu. Finalment Déu li respon, li obre un nou horitzó molt més ampli. S’adona que el seu sofriment no és una condemna o un càstig, ni tampoc no és un estat de llunyania de Déu o un signe de la seva indiferència. A la fi, del cor ferit i guarit de Job brolla una declaració commoguda que ressona amb energia: “Et coneixia només pel que sentia dir, però ara t’han vist els meus ulls!” (42,5).

Durant la pandèmia actual va sortint a la llum el millor i el pitjor de l’èsser humà i de les institucions. Moltes carències dels sistemes sanitaris han afectat les persones malaltes, els ancians, els més febles i vulnerables. Per sort, també s’ha posat en relleu l’entrega i la generositat dels agents sanitaris, les forces de seguretat, d’un gran nombre de voluntaris, molts d’ells joves, treballadors d’àmbits diferents, institucions d’acció caritativa i social així com les educatives, tant eclesials com civils, les pròpies famílies, sacerdots i religiosos, i tantes persones que amb sentit de responsabilitat i amor al proïsme han ajudat a tants malalts i a les seves famílies.

La malaltia, el dolor, la fragilitat ens fan més humils i ajuden a girar la mirada envers Déu i els germans. En aquest sentit, vull recomanar en aquesta carta l’experiència de pelegrinar a Lourdes. Lourdes és sobretot una escola de fe, de pregària i de solidaritat, una escola de vida i d’evan-geli, un lloc que ajuda a aprofundir en el coneixement de Jesús i del seu missatge de salvació, que exhorta a la pregària i la conversió. És un lloc especial d’encontre entre el cel i la terra, un lloc de comunió i esperança. És una llar molt especial i acollidora per als malalts, els petits i els senzills. Us convido, doncs, a tots a fer aquesta experiència de peregrinació, per a oferir la vida, i demanar forces per a continuar fent camí i compartir els patiments i sostenir-nos mútuament, per a cuidar-nos els uns als altres amb amor fratern, sota l’esguard de la Mare.

† Josep Àngels Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Contagiar solidaritat (14 de febrer de 2021)

Aquest diumenge 14 de febrer conflueixen diversos esdeveniments. A Catalunya és jornada electoral; també coincideix amb el dia de sant Valentí, popularment, el dia dels enamorats. Ja portem gairebé un any patint una crisi sanitària que al seu torn ha provocat una greu crisi social i econòmica. Aquí, des de fa bastant de temps, disposem d'un sistema sanitari organitzat i eficaç, i també d'una xarxa de solidaritat eficient, que procura compensar les carències del sistema. Amb la col·laboració de tots, durant la crisi s'han pogut incrementar les ajudes d'aliments i de roba, de l'àmbit energètic i també del sistema educatiu. Però hi ha molts llocs del món on les conseqüències de la pandèmia són molt més greus i la dependència de les organitzacions solidàries és incomparablement més gran. És en aquests llocs on actuen moltes organitzacions, entre elles, Mans Unides.

La campanya de Mans Unides de 2021 porta aquest títol: "Contagia solidaritat per a acabar amb la fam". Aquesta Organització No Governamental de Desenvolupament, catòlica, formada per voluntaris, segueix ferma en la seva lluita contra la fam, la misèria, la desigualtat i l'exclusió, i, sobretot, contra les causes que les produeixen i les estructures injustes que les mantenen. La campanya d'enguany parla d'enfortir les comunitats, de dotar les persones amb uns recursos més grans i millors per a accedir a una alimentació sana, a l'aigua i a la higiene, a l'educació, a la sanitat, etc. El camí per a assolir aquests objectius passa per la solidaritat i el bé comú, perquè les comunitats es facin càrrec elles mateixes dels problemes que viuen.

El compromís de Mans Unides és lluitar contra les múltiples formes de la fam i la pobresa, i s'inspira en l'Evangeli i la Doctrina Social de l'Església. Enguany ens recorda vivament que les xifres de la fam i la pobresa s'han empitjorat a causa de l'actual pandèmia, i que les comunitats més vulnerables no tindran assegurat l'accés a les vacunes per a fer-hi front. D'altra banda, la crisi sanitària del coronavirus ha trobat la humanitat sumida en una crisi greu del mig ambient que afecta d'una manera especial els països més pobres i vulnerables del planeta. En aquests llocs els grans principis com el bé comú, la justícia o la solidaritat solen quedar relegats i, en canvi, les crisis del medi ambient i les pandèmies globals es fan presents d'una manera més cruel.

L'acció de Mans Unides consisteix en la realització de projectes concrets i en la difusió de les causes de la fam i de la pobresa i es fonamenta en

el compromís per a fer possible un somni que els ha portat a millorar les condicions de vida de moltes persones des de fa més de seixanta anys. És en Jesús i en el seu missatge on troben la força per a comprometre's a favor dels més necessitats. És la seva petita aportació en la construcció de la fraternitat, en el projecte de Déu per al món, que exigeix viure en justícia i solidaritat. Tant de bo que tots col·laborem, cadascú des del seu lloc i des de la seva responsabilitat, a organitzar la societat i l'economia d'una manera més coherent amb la dignitat humana. Cercant el bé comú, garantint els drets humans, tenint cura de la casa comuna.

Ens cal fer molta pedagogia, educar petits i grans en una “cultura de la solidaritat” compromesa en la lluita contra la pobresa i l'exclusió, promovent les “condicions de vida digna” per a tothom. Per a treballar en la construcció d'aquest altre món que és possible, Mans Unides necessita la nostra col·laboració. Siguem generosos.

† Josep Àngels Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Quaresma 2021 (21 de febrer de 2021)

Hem començat una nova Quaresma. Quan en el segle II l'Església començà a celebrar cada any a través de la litúrgia el misteri pasqual de Crist, la seva mort i resurrecció, es va creure oportú introduir la necessitat d'una preparació adient a través de la pregària i el dejuni. De mica en mica, aquesta preparació es va anar consolidant fins arribar a concretar-se en el que avui coneixem com a temps de Quaresma, una experiència de desert, de combat espiritual, de prova. Així ho prefiguren diversos episodis que trobem en la Paraula de Déu: els quaranta anys de peregrinació del poble d'Israel pel desert, els quaranta dies de Moisès i Elies previs a l'encontre amb Jahvé; els quaranta dies que Jonàs va dedicar per obtenir la penitència i el perdó; i finalment els quaranta dies de dejuni de Jesús en el desert tot just abans de començar el seu ministeri públic.

El papa Francesc ens proposa en el seu missatge que enguany la Quaresma sigui especialment un temps per a renovar la fe, l'esperança i la caritat. Tal com ho ensenya Jesús als evangelis, el dejuni, la pregària i l'almoïna esdevenen les condicions i l'expressió de la nostra conversió. El camí del dejuni és el camí de l'austeritat i el sacrifici, que ens fa aturar-nos i fixar-nos en el germà necessitat, i a compartir amb ell els nostres béns; a

la vegada ens condueix al diàleg filial amb el Pare, és a dir, a la pregària. La pregària, el sacrifici i el fet de compartir són els mitjans per a viure una fe sincera, una esperança viva i una caritat eficaç.

La Quaresma és un temps per a creure, per a acollir Déu en la nostra vida, per viure segons la seva voluntat. La fe és, a la vegada, do de Déu i resposta de la persona. El dejuni ens ajuda a alliberar-nos de tot allò que destorba, de tantes coses supèrflues de les que podem prescindir perfectament, però a les que ens trobem, massa sovint, enganxats. El dejuni ens ajuda a obrir el cor a Déu, a comprendre que som criatures, i que descobrim en Ell el sentit i la finalitat de la nostra existència. Al mateix temps l'experiència del dejuni ens apropa a tots aquells que no tenen tantes possibilitats ni tants béns, i ens obre el cor per a compartir-hi allò que hem rebut, del qual són únicament administradors.

L'esperança ens enforteix per a continuar el camí. La vida és una peregrinació en la que aprenem i exercitem l'esperança. Esperar en Déu vol dir que la història va més enllà de les nostres carències, dels nostres errors i pecats, perquè hi ha un Pare que ens ajuda a aixecar-nos i a seguir endavant. En la situació actual de preocupació que vivim, on tot sembla molt fràgil i incert, cal seguir revifant l'esperança. El temps de Quaresma és un temps propici per a esperar, per a girar la mirada cap a Déu, per a reconciliar-nos amb Ell, per a rebre la seva salvació. En el recolliment i el silenci de la pregària, la nostra esperança es farà més viva i ferma.

La caritat és el fruit de la fe i l'esperança, i n'és l'expressió més alta, i fa estar atents als altres, mostrant compassió per cada persona. La caritat dóna sentit a la nostra vida i ens ajuda a veure el pobre i necessitat com un germà. Tinguem el que tinguem, si ho compartim amb amor, transforma el cor de les persones i de la societat. Això és el que passa amb el nostre compartir, amb la nostra almoïna, sigui gran o petita, si la fem amb senzillesa. Viure la caritat per Quaresma ens porta a tenir cura dels qui es troben en condicions de sofriment a causa de la pandèmia de la COVID-19. Que aquesta Quaresma no la recordem tan sols perquè complirem un any de pandèmia i perquè les vacunes es van administrant a poc a poc. Que sigui un camí d'autèntica conversió i pregària, compartint els nostres béns, avançant amb fermesa en la vida cristiana.

† Josep Àngels Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Quan la fe és posada a prova (28 de febrer de 2021)

Anem avançant pel camí de la quaresma, bo i fent experiència de les restriccions i limitacions en el diversos àmbits del nostre dia a dia des de fa més d'un any. I comprovem com es fan presents les dificultats, els sofriments i les proves en la nostra vida d'éssers humans i de creients. A més, som conscients que avui dia la fe s'enfronta ara més que abans, a qüestionaments que provenen especialment d'una mentalitat que només valora les ciències i que només accepta com a vàlides les respostes que venen de la ciència empírica. Per aquest motiu experimentem que la nostra fe es posada a prova de diferents maneres, com fou posat a prova Abraham, que avui la Paraula de Déu ens presenta com a model.

Déu va posar a prova la fe d'Abraham de la manera més inesperada. Li demana que sacrifiqui Isaac, el seu fill únic, el fill de les promeses. De fet ja havia estat provat en altres ocasions: quan li fou manat que deixés la seva terra i la seva família; quan se li va anunciar que tindria un fill de la seva muller, Sara, tot i essent ambdós d'edat avançada. Si abans se li va exigir renunciar al seu passat, abandonar la seva terra i la seva família, sortir a la recerca de la terra promesa, ara se li exigeix renunciar al seu futur. Certament, és difícil d'entendre com es podran complir les promeses d'arribar a ser pare d'un poble nombrós si ha de sacrificar el seu únic fill.

Malgrat tot, ell no dubta ni per un moment, i, després de preparar tot el necessari, surt amb Isaac cap el lloc establert. Construeix un altar, hi col·loca la llenya i, després de lligar el noi, es disposa a immolar-lo. Abraham confia en Déu, i fins i tot està disposat a sacrificar el seu propi fill i, amb ell, el seu futur, perquè sense aquest fill les promeses de Déu no servien de res, tot acabaria en un no res. A més, sacrificant el seu fill es sacrifica ell mateix, les seves esperances, tot el seu futur. És realment un acte de fe molt profund. Ara bé, quan arriba el moment, una ordre vinguda de dalt el deté, perquè Déu no vol la mort sinó la vida. D'aquesta manera l'obediència d'Abraham es convertirà en font d'una immensa benedicció.

La intervenció divina en el moment oportú ens fa adonar d'una segona intenció en aquest relat bíblic. És el senyal que Déu desaprova els sacrificis humans. Ens queda lluny el context històric i religiós, aquell temps en el que oferir víctimes humanes podia ser un requisit per a donar culte a la divinitat. Però aquest senyal es torna més lluminós quan descobrim que el relat del sacrifici d'Isaac té una intenció clarificadora: Déu vol que l'home estigui disposat als sacrificis més grans i no es reservi res quan

és ell qui li ho demana. Ara bé, l'amistat amb Déu no cerca els sacrificis humans, sinó que li oferim el millor que tenim: la capacitat d'estimar i de construir un espai d'amor, guiats pel Senyor, Déu misericordiós. No és la destrucció de l'ésser humà allò que Déu vol, sinó la seva salvació. Encara que això comporti sacrificis.

Al llarg de la nostra vida ens trobem amb proves, foscors, sofriments, contradiccions. Abraham ens dona exemple d'una confiança total en Déu. I el secret es troba en l'abandó total a la providència del Senyor, que, enmig de les vicissituds del món present, no ens abandona, sinó que es manté al costat nostre. Déu no volia la mort del fill, buscava la fe del pare: "Déu ens proveirà", i de manera sorprenent experimentà la bondat del Senyor, que salvà el noi, premià la seva fe, i els omplí de benediccions. També nosaltres, en aquest temps de quaresma, som convidats a fer confiança quan la nostra fe sigui posada a prova.

† Josep Àngels Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Activitats del Sr. Bisbe

Gener

- Dia 1 Missa a la Catedral en la Solemnitat de Santa Maria Mare de Déu.
- Dia 4-5 Visites programades.
- Dia 6 Missa de la Solemnitat de l'Epifania a la Catedral.
- Dia 9 Reunió a Madrid de la Comissió Permanent del MCC.
- Dia 11 Constitució del nou Consell Presbiteral.
- Dia 12 Visites programades.
- Dia 14 Reunió amb la Comissió Gestora de Mans Unides de Terrassa.
- Dia 18 Reunió amb els Viceconsiliaris del MCC.
- Dia 19 Reunió amb els rectors i formadors dels Seminaris Majors de Catalunya.
Reunió amb els delegats de Pastoral Vocacional de Catalunya.
- Dia 20 Reunió a Madrid de la Comissió Executiva de la CEE.
- Dia 21 Visites programades
Cloenda dels actes del 25è aniversari del Concili Provincial Tarraconense a la Catedral de Tarragona.
- Dia 22 Consell de Govern.
Reunió telemàtica de l'Organisme Mundial del MCC.
- Dia 25 Formació dels preveres joves.
- Dia 26-29 Visites programades.
- Dia 31 Trobada telemàtica de religiosos amb motiu de la trobada amb els religiosos en la proximitat de la Jornada de la Vida Consagrada.

Febrer

Dia 1	Reunió telemàtica amb els Consiliaris del MCC de Galícia, Astúries, Astorga i Lleó.
Dia 2	Visites programades. Missa de la Presentació del Senyor a la Catedral amb motiu del Dia de la Vida Consagrada.
Dia 3	Reunió amb els Arxiprestes.
Dia 4	Visites programades.
Dia 5	Consell de Govern.
Dia 7	Confirmacions a la parròquia de Sant Pau de Terrassa.
Dia 8	Reunió telemàtica amb els Consiliaris del MCC de Canàries i Andalusia.
Dia 9	Visites programades.
Dia 10	Comissió Executiva de la CEE a Madrid.
Dia 11-12	Visites programades.
Dia 13	Sessió del Consell Pastoral Diocesà.
Dia 14	Missa de Festa Patronal a la parròquia de Sant Valentí de Terrassa.
Dia 15	Reunió telemàtica amb els Consiliaris del MCC de Catalunya i Llevant
Dia 16	Visites programades
Dia 17	Visites programades Missa amb imposició de la cendra a la Catedral.
Dia 18-19	Visites programades.
Dia 20	Reunió telemàtica del Ple Nacional del MCC
Dia 21	Ritu d'Elecció de catecúmens a la Catedral.
Dia 22	Visites programades
Dia 23-24	Reunió a Madrid de la Comissió Permanent de la CEE.
Dia 25	Visites programades.
Dia 26	Consell de Govern.

Secretaria General i Cancelleria

Nomenaments

Membres del Consell Presbiteral

Excm. i Rvdm. Sr. Salvador Cristau Coll, Bisbe Auxiliar i Vicari General
Mn. Fidel Catalán Catalán, Vicari General i Moderador de Cúria
Mn. Joan Làzaro Padrós, Vicari Judicial
Mn. Joan Carles Montserrat Pulido, Vicari Episcopal
Mn. Josep Monfort Mengod, Vicari Episcopal
Mn. Manuel Alfons Coronado Portillo, Secretari General i Canceller
Mn. Josep Gassó Lécera - Arxiprestat de Montcada
Mn. Emili Marlés Romeu - Arxiprestat de Sant Cugat
Mn. Joaquim Meseguer García - Arxiprestat de Rubí
Mn. Antoni Deulofeu González - Arxiprestat de Terrassa
Mn. Carles Cahuana Bartra - Arxiprestat de Sabadell Centre i Sud
Mn. Joan Josep Recasens Juárez - Arxiprestat de Sabadell Nord
Mn. Oriol Gil Termes - Arxiprestat de Granollers
Mn. Santiago Collell Aguirre - Arxiprestat de Montbui-Puiggraciós
Mn. Manuel Amado Callejón - Arxiprestat de Mollet
Mn. Ignasi Condal Elias - Arxiprestat del Montseny
P. Lluís Victori Company - grup de religiosos
Mn. Josep Esplugas Capdet- designació personal
Mn. Xavier Blanco Castro- designació personal

Nomenaments parroquials

Mn. Alejandro Cantero Contrera, administrador parroquial de Santa Susana del Montseny

Temes de formació per al curs 2020-2021:

La conversió pastoral de la comunitat parroquial al servei de la missió evangelitzadora de l'Església

Terrassa, a 19 d'octubre de 2020

Benvolguts germans i germanes,

El proppassat 29 de juny la Congregació per al Clergat va fer pública la Instrucció “La conversió pastoral de la comunitat parroquial al servei de la missió evangelitzadora de l'Església”.

El document esdevé un instrument per la reflexió que s'està fent en un bon nombre d'esglésies sobre la missió de la parròquia en el moment eclesial i social actual i oferir a la vegada elements canònics i pastorals sobre la seva realitat i les adaptacions que cal fer per tal de ser una estructura al servei de la missió de l'Església en el moment present.

En aquesta reflexió ens hi trobem immersos d'una manera o altra, ja que els canvis profunds que estan succeint estan alterant la nostra manera de veure i viure la missió evangelitzadora: la creixen mobilitat, la importància de les xarxes socials i l'eixam digital, els desplaçaments de grups humans, una secularització aparentment imparabile, i més darrerament la crisi sanitària provocada pel coronavirus i la crisi econòmica com a conseqüència.

És per això que ha semblat oportú oferir aquest material de reflexió per al curs 2020-2021 a partir de l'esmentada instrucció, complementant-la amb altres textos que poden ajudar a fer aquesta reflexió diocesana.

Us convido, doncs, a reflexionar, en el marc de l'actual Pla Pastoral Diocesà, sobre la dimensió evangelitzadora de les nostres parròquies, per tal que puguin continuar essent com aquella font d'aigua enmig de la plaça que calma la set de les persones, com ens recordava el papa Sant Joan XXIII. Una reflexió que es pot fer a nivell de les diverses reunions i trobades a la diòcesi: reunions de preveres i diaques, consells pastorals parroquials i arxiprestals, grups de reflexió, etc.

Confio que el treball de formació i reflexió durant aquest curs ens ajudi a tots a continuar calant les xarxes com una església que surt a l'encontre

de cada persona. Que la Mare de Déu, sota l'advocació de la Salut, ens hi ajudi.

Amb la meva benedicció

† Josep Àngels Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

1. LA CONVERSIÓ PASTORAL

Introducció

La primera part de la Instrucció se situa en l'actitud de fons que el papa Francesc demana a tots els batejats en el moment present: per tal de ser una Església en estat de missió, una Església en sortida, cal ser conscients de la necessitat que tenim tots de la conversió.

Aquesta conversió s'ha de viure a tres nivells. En primer lloc hi ha la conversió personal com a exigència de la fe i el seguiment del Senyor; en segon lloc la conversió pastoral com a camí eclesial per viure el mandat missioner del Senyor, i finalment la conversió de les estructures, a través de la revisió i adequació dels instruments eclesials per viure la missió de l'Església en el moment actual. En aquest document es tracta sobre cada una d'elles en els seus diversos apartats.

En aquest primer tema es proposa fer una reflexió més general sobre el sentit de la conversió pastoral en clau missionera.

Textos de la Instrucció

2. Les situacions descrites en aquesta Instrucció esdevenen una bona ocasió per a la conversió pastoral en sentit missioner. Es tracta, certament, d'una invitació a les comunitats parroquials a sortir de si mateixes, oferint instruments per a una reforma, fins i tot estructural, orientada a un estil de comunió i de col·laboració, de trobada i de proximitat, de misericòrdia i de sol·licitud per l'anunci de l' Evangelí.

3. La conversió pastoral és un dels temes fonamentals en la “nova etapa evangelitzadora” que avui l'Església està cridada a promoure, perquè les comunitats cristianes siguin centres que impulsin cada vegada més la trobada amb Crist.

Per això, el Sant Pare indica: *«Si alguna cosa ha d'inquietar santament i ha de preocupar la nostra consciència, és que tants germans nostres visquin sense la força, la llum i el consol de l'amistat amb Jesucrist, sense una comunitat de fe de referència, sense un horitzó de sentit i de vida. Més que la por a equivocar-nos, espero que ens mogui la por a tancar-nos en les estructures que ens donen una falsa contenció, en les normes que ens fan jutges implacables, en els costums on ens sentim tranquils, mentre fora hi ha una multitud famolenta i Jesús ens repeteix sense cansar-se: "Doneu-los vosaltres de menjar!" (Mc 6,37) »(EG 287).*

5. L'Església anuncia que el Verb «s'ha fet home i ha habitat entre nosaltres» (Jn 1, 14). Aquesta Paraula de Déu, que vol viure entre els homes, en la seva insondable riquesa ha estat acollida en el món sencer per diversos pobles, promovent les seves més nobles aspiracions, entre d'altres el desig de Déu, la dignitat de la vida de cada persona, la igualtat entre els éssers humans i el respecte per les diferències formant part de l'única família humana, el diàleg com a instrument de participació, l'anhel de la pau, l'acollida com a expressió de fraternitat i solidaritat, la tutela responsable de la creació.

És impensable, per tant, que aquesta novetat, que encara no ha arribat a tots els pobles de la terra, s'esvaeixi o, pitjor encara, es dissolgui. Perquè el camí de la Paraula continuï, cal que en les comunitats cristianes s'adopti una decidida opció missionera, *«capaç de transformar-ho tot, perquè els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial es converteixi en un via adequada per a l'evangelització de el món actual més que per a la autopreservació »[(EG 27).*

Altres textos per reflexionar

Exhortació postsinodal Evangelii Gaudium del papa Francesc (2013)

27. Somio amb una opció missionera capaç de transformar-ho tot, perquè els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial esdevingui un camí adequat per a l'evangelització del món actual més que per a l'autopreservació. La reforma d'estructures que exigeix la conversió pastoral només pot entendre's en aquest sentit: procurar que totes elles esdevinguin més missioneres, que la pastoral ordinària en totes les seves instàncies sigui més expansiva i oberta, que col·loqui els agents pastorals en constant actitud de sortida i afavoreixi així la resposta positiva de tots aquells que Jesús convoca a la seva amistat. Com deia Joan Pau II als

Bisbes d'Oceania, «tota renovació en el si de l'Església ha de tendir a la missió per objectiu per tal de no caure presa d'una mena d'introversió eclesial» (Ecclesia in Oceania, 19).

Per al diàleg posterior

1. Llegim a la Instrucció: *Aquesta Paraula de Déu, que vol viure entre els homes, en la seva insondable riquesa ha estat acollida en el món sencer per diversos pobles, promovent les seves més nobles aspiracions, entre d'altres el desig de Déu, la dignitat de la vida de cada persona, la igualtat entre els ésser humans...* (núm. 5). Avui, a la nostra societat i en el nostre poble, quines nobles aspiracions identifiquem, i a les quals Jesucrist, a través l'Evangelí, dona resposta?

2. Com entenem aquesta conversió pastoral que convida a *sortir de si mateixes, oferint instruments per a una reforma, fins i tot estructural, orientada a un estil de comunió i de col·laboració, de trobada i de proximitat, de misericòrdia i de sol·licitud per l'anunci de l'Evangelí* (núm. 2)?

Quins elements ens cal treballar perquè les comunitats cristianes siguin centres que impulsin cada vegada més la trobada amb Crist (núm. 3)?

Per a pregar junts:

Feu de mi un instrument de pau Senyor, feu de mi un instrument de pau.

Que on hi hagi odi, hi posi l'amor.

On hi hagi ofensa, hi posi el perdó.

On hi hagi discòrdia, hi posi la unió.

On hi hagi error, hi posi la veritat.

On hi hagi dubte, hi posi la fe.

On hi hagi desesperació, hi posi l'esperança.

On hi hagi tenebres, hi posi la llum.

On hi hagi tristesa, hi posi l'alegria.

Oh Mestre, feu que jo vulgui més aviat consolar que ser consolat, comprendre que ser comprès, estimar que ser estimat.

Perquè és donant que es rep, oblidant que es troba, perdonant que s'és perdonat, i morint que es ressuscita a la vida eterna.

Pregària de Sant Francesc d'Assis

2. LA PARRÒQUIA EN EL CONTEXT ACTUAL

Introducció

La Instrucció està centrada, principalment, en la missió de la parròquia en el context actual. Tota l'acció de la comunitat parroquial ha d'estar orientada en un sentit missioner.

Els textos que trobem reafirmen, una vegada més, la importància de la parròquia en la vida de l'Església i la seva validesa actual. Remarquem que es tracta d'una institució necessària. Probablement es pot complementar aquesta afirmació tal i com ho va fer el Congrés Parròquia evangelitzadora organitzat per la CEE (1989) afirmant que la parròquia és una realitat insubstituïble però no suficient del tot. Cal doncs, veure i prendre consciència d'allò que la fa necessària i insubstituïble.

En aquest apartat es reflexiona precisament sobre allò que la parròquia aporta a la vida dels cristians. hem de reconèixer que, durant el temps de confinament a causa de la Covid 19, l'activitat de les nostres parròquies no es va aturat pas, sinó que s'adaptà a les noves circumstàncies procurant viure la seva missió amb els instruments i medis al nostre abast. Aquesta situació pot haver ajudat a reflexionar sobre la importància de la comunitat parroquial, sobre quins són els seus elements necessaris i insubstituïbles, i afrontar, a la vegada, els nous reptes que es presenten.

Textos de la Instrucció

6. Aquesta conversió missionera, que porta naturalment també a una reforma de les estructures, implica especialment a la parròquia, comunitat convocada al voltant de la Taula de la Paraula i de l'Eucaristia.

La parròquia té una llarga història i ha tingut des dels seus inicis un paper fonamental en la vida dels cristians i en el desenvolupament i l'acció pastoral de l'Església; en els escrits de Sant Pau es pot entreveure la seva primera intuïció. Alguns textos paulins, en efecte, mostren la creació de petites comunitats com Esglésies domèstiques, identificades per l'Apòstol simplement amb el terme "casa" (cfr., Per exemple, Rm 16, 3-5; 1 Cor 16, 19-20; Fil 4, 22). En aquestes "cases" es pot reconèixer el naixement de les primeres "parròquies".

7. Des de la seva aparició, per tant, la parròquia es planteja com a resposta a una exigència pastoral concreta: apropar l'Evangelí al poble a través de l'anunci de la fe i de la celebració dels sagraments. La mateixa etimologia del terme fa comprensible el sentit de la institució: la parròquia és una casa enmig de les cases i respon a la lògica de l'Encarnació de Jesucrist, viu i actiu en la comunitat humana. Així doncs, visiblement representada per l'edifici de culte, és signe de la presència permanent del Senyor Resuscitat enmig del seu Poble.

8. La configuració territorial de la parròquia avui, però, està cridada a confrontar-se amb una característica peculiar del món contemporani, en el qual la creixent mobilitat i la cultura digital han dilatat els límits de l'existència. Per una banda, la vida de les persones s'identifica cada vegada menys amb un context definit i immutable, desenvolupant-se més aviat en "una aldea global i plural"; d'altra, la cultura digital ha modificat de manera irreversible la comprensió tant de l'espai com del llenguatge i els comportaments de les persones, especialment de les generacions joves.

A més, és fàcil preveure que el desenvolupament continuat de la tecnologia modificarà encara la manera de pensar i la comprensió que l'ésser humà tindrà de si mateix i de la vida social. La rapidesa dels canvis, els models culturals que passen, la facilitat dels trasllats i la velocitat de la comunicació estan transformant la percepció de l'espai i de el temps.

12. Els Pares conciliars, en efecte, escrivien amb amplitud de mires: «*La cura de les ànimes ha d'estar animada per l'esperit missioner*» (CD 30). En continuïtat amb aquest ensenyament, Sant Joan Pau II precisava: «*La parròquia ha de ser perfeccionada i integrada en moltes altres formes, però ella segueix sent encara un organisme indispensable de primària importància en les estructures visibles de l'Església*», per «*fer que tota l'acció pastoral pivoti sobre l'evangelització, com exigència prioritària, preeminent i privilegiada*» (Congregació per al Clergat 20- X-1984) Després, Benet XVI ensenyava que «la parròquia és un far que irradia la llum de la fe i així respon als desitjos més profunds i veritables de cor de l'home, donant significat i esperança a la vida de les persones i de les famílies» (parròquia de Santa Maria de l'Evangelització a Roma 10-XII-2006).

13. Per promoure la centralitat de la presència missionera de la comunitat cristiana en el món, és important replantejar no només una nova experiència de parròquia, sinó també, en ella mateixa, el ministeri i la missió dels sacerdots, que, juntament amb els fidels laics, tenen la tasca de ser "sal

i llum del món” (cfr. Mt 5, 13-14), “llum sobre el portallànties” (cfr. Mc 4, 21), tot mostrant el rostre d’una comunitat evangelitzadora, que sap fer una adequada lectura dels signes dels temps, que genera un testimoni coherent de vida evangèlica.

29. Respecte a això, el Papa Francesc s’expressa així: *«La parròquia no és una estructura caduca; precisament perquè té una gran plasticitat, pot prendre formes molt diverses que requereixen la docilitat i la creativitat missionera del Pastor i de la comunitat. Encara que certament no és l’única institució evangelitzadora, si és capaç de reformar-se i adaptar-se contínuament, seguirà sent “la mateixa Església que viu entre les cases dels seus fills i de les seves filles”. Això suposa que realment estigui en contacte amb les llars i amb la vida de poble, i no es converteixi en una prolíxa estructura separada de la gent o en un grup de selectes que es miren a si mateixos. [...] Però hem de reconèixer que la crida a la revisió i renovació de les parròquies encara no ha donat prou fruits, a fi que estiguin encara més a prop de la gent, que siguin àmbits de viva comunió i participació, i s’orientin completament a la missió»* (EG 28).

Altres textos per reflexionar

Carta pastoral Testimonis de Jesucrist en la societat del segle XXI de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses (2007)

La parròquia és, substancialment, una determinada comunitat de fidels dins de l’Església particular que el bisbe encomana a un rector. Aquesta comunitat de fidels es reuneix al voltant de la Paraula de Déu i de l’Eucaristia i els altres sagraments. Aquesta comunitat viu en comunió, compartint els seus béns i es projecta ajudant els necessitats. A la parròquia s’ensenya la doctrina cristiana i es transmet la fe. És una comunitat en conversió contínua, en comunió i en missió. La parròquia és comunitat de comunitats i propicia la unitat de totes les diversitats que s’hi troben, que per ella queden inserides en l’Església universal.

No falten veus que afirmen que la parròquia com a tal és una estructura desfasada, superada. Però no podem oblidar que la parròquia és l’última localització de l’Església, el seu rostre més pròxim i palpable, la seva expressió més visible i immediata. La parròquia no és principalment l’edifici, el territori o l’estructura. La parròquia és fonamentalment la comunitat formada per persones. Cal que redescobrim la parròquia com a comunió

tat cristiana local, en la qual és present i operant el misteri de Crist i de l'Església.

Malgrat els canvis profunds que han experimentat els nostres pobles i ciutats, malgrat les dificultats per a l'acció pastoral, les nostres parròquies continuen sent una referència important per al poble cristià, també per als no-creients. A elles s'atansen els immigrants cercant ajuda espiritual o material, segurs que seran ben rebuts. A elles segueixen acudint els fidels batejats amb més o menys perseverança, però trobant sempre les portes obertes.

La parròquia té present i futur i està cridada a ser ferment evangelitzador i a mantenir el seu important paper de cohesió i integració social com una família, com a casa oberta a tothom, com una font al mig de la plaça que ajuda a tots a calmar la set de pau, d'amor i de transcendència.

Concili Provincial Tarraconense, Resolucions i missatge (1995)

e) L'opció per la comunitat. És per això que ens volem comprometre encara més a favor de la comunitat cristiana, capaç de relació i de diàleg amb la gent que desconeix Crist, a la qual pot oferir un acolliment cordial que és el rostre viu i concret del missatge evangèlic. L'aposta per la comunitat de fe viva no és pas per entotsolar-nos en les estructures de l'Església, sinó perquè elles siguin una mediació cada cop més oberta entre Déu Pare i els homes i dones que Déu estima. Voldríem que la Paraula i l'Esperit de Déu poguessin actuar amb tota la seva força. Qui rep aquests dons lliurement queda incorporat a la comunitat de la fe, tot aportant-hi els carismes amb què l'Esperit Sant l'ha dotat, i també les seves maneres de ser amb l'especificitat pròpia del poble al qual pertany el creient.

Carta En el teu nom calarem les xarxes (2020) de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses i Mons. Salvador Cristau Coll

...Ara ens trobem en un moment de profundes transformacions: l'evolució cultural continua, la globalització, els fluxos migratoris sense precedents ni controls, les noves tecnologies qu fins i tot envaeixen la nostra privacitat, el procés de secularització, la liquiditat i la inconsistència personal, etc... Ha canviat moltes coses, és veritat, però n'hi ha altres que romanen... Ha de ser un autèntic "kairós", es a dir, un moment especial de gràcia...

Per al diàleg posterior

1. A la Instrucció s'afirma que *la parròquia es planteja com a resposta a una exigència pastoral concreta: apropar l'Evangelí al poble a través de l'anunci de la fe i de la celebració dels sagraments (núm.7)*. En quina mesura les celebracions i les activitats parroquials apropen l'Evangelí a la gent? Què s'hauria de revisar?
2. Un fet cada vegada més constatable, sobre tot a les ciutats, és que *la configuració territorial de la parròquia avui, però, està cridada a confrontar-se amb la creixent mobilitat i la cultura digital (núm. 8)*. Com enfortir el sentit de pertinença a la comunitat parroquial?
3. En la seva carta pastoral Mons. Saiz Meneses afirma que *la parròquia té present i futur i està cridada a ser ferment evangelitzador i a mantenir el seu important paper de cohesió i integració social com una família, com a casa oberta a tothom, com una font al mig de la plaça que ajuda a tots a calmar la set de pau, d'amor i de transcendència*. A través de quines activitats, actes, etc, es pot ajudar a viure tots aquests elements?

Per a pregar junts:

Glòria a Déu a dalt del cel,
 i a la terra pau als homes que estima el Senyor.
 Us lloem, us beneïm, us adorem, us glorifiquem, us donem gràcies,
 per la vostra immensa glòria,
 Senyor Déu, Rei celestial, Déu Pare omnipotent,
 Senyor, Fill unigènit, Jesucrist,
 Senyor Déu, Anyell de Déu, Fill del Pare,
 vós, que lleveu el pecat del món, tingueu pietat de nosaltres;
 vós, que lleveu el pecat del món, acolliu la nostra súplica.
 Vós, que seieu a la dreta del Pare, tingueu pietat nosaltres.
 perquè vós sou l'únic Sant, vós l'únic Senyor, vós l'únic Altíssim,
 Jesucrist, amb l'Esperit Sant en la glòria de Déu Pare. Amén.

Glòria, de la litúrgia eucarística

3. LA MISSIÓ COM A CRITERI PER LA RENOVACIÓ

Introducció

La reflexió sobre el moment actual en la nostra societat i com això repercuteix en la vida de les comunitats parroquials i en la missió de l'Església avui, porta a plantejar de quina manera la comunitat parroquial esdevé un instrument vàlid per viure la triple missió de l'Església: l'anunci de la Paraula i la formació, la celebració dels Misteris de la Fe, i el servei i la caritat envers els més necessitats.

El criteri principal que mou aquesta reflexió és la centralitat del mandat del Senyor expressat al final de l'evangeli de Sant Mateu: *Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant i ensenyant-los a guardar tot allò que us he manat. Jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món* (Mt 28, 19-20). Per tal de portar a la pràctica aquesta missió en el moment actual es planteja la renovació de les estructures parroquials.

En aquest apartat la reflexió, doncs, s'encamina a reflexionar sobre les estructures concretes de les que estan dotades les nostres parròquies per tal de donar compliment al mandat missioner.

Textos de la Instrucció

16. En les transformacions en curs, la parròquia algunes vegades, malgrat la seva generós esforç, no aconsegueix respondre adequadament a moltes de les expectatives dels fidels, especialment si es consideren la gran variat de comunitat existents. És veritat que una característica de la parròquia és el seu inseriment allà on cadascú viu quotidianament. No obstant això, especialment avui, el territori ja no és només un espai geogràficament delimitat, sinó el context on cadascú desenvolupa la seva pròpia vida, conformada per relacions, servei recíproc i antigues tradicions. És en aquest "territori existencial" on es juga realment el desafiament de l'Església enmig de la comunitat.

19. Més enllà dels llocs i de les raons de pertinença, la comunitat parroquial és el context humà on es realitza l'acció evangelitzadora de l'Església, es celebren els sagraments i es viu la caritat, en un dinamisme missioner que –a més de ser un element intrínsec de l'acció pastoral– és el criteri de verificació de la seva autenticitat. En el moment present, caracteritzat

a vegades per situacions de marginació i soledat, la comunitat parroquial està cridada a ser signe viu de la proximitat de Crist, a través d'una xarxa de relacions fraternals, que es projecten cap a les noves formes de pobresa.

20. Sobre la base del que s'ha dit fins ara, cal identificar les perspectives que permetin la renovació de les estructures parroquials "tradicionals" en clau missionera. Aquest és el cor de la desitjada conversió pastoral, que ha d'afectar l'anunci de la Paraula de Déu, la vida sacramental i el testimoni de la caritat; és a dir, als àmbits essencials en els quals la parròquia creix i es conforma amb el Misteri en el qual creu.

21. L'Escriptura té una força profètica que la fa sempre viva. Es requereix, per tant, que la parròquia eduqui la lectura i la meditació de la Paraula de Déu, a través de propostes diversificades d'anunci, assumint formes de comunicació clares i comprensibles, que revelin el Senyor Jesús segons el testimoni sempre nou del kerygma.

22. La celebració del misteri eucarístic és «font i cim de tota la vida cristiana» (LG 11) i, per tant, el moment substancial de la constitució de la comunitat parroquial. En ella, l'Església es fa conscient del significat del seu propi nom: el Poble de Déu és convocat per lloar, suplicar, intercedir i agrair. En celebrar l'Eucaristia, la comunitat cristiana acull la presència viva del Senyor Crucificat i Ressuscitat, rebent l'anunci de tot el seu misteri de salvació.

23. En conseqüència, l'Església adverteix la necessitat de redescobrir la iniciació cristiana, que genera una nova vida, perquè s'insereix en el misteri de la vida mateixa de Déu. És un camí que no té interrupció, ni està vinculat només a celebracions o a esdeveniments, perquè no se cenyeix principalment al deure de fer un "ritu de pas", sinó únicament a la perspectiva del seguiment continuat de Crist. En aquest context, pot ser útil establir itineraris mistagògics que realment afecten l'existència. La catequesi també s'ha de presentar com un anunci continuat del Misteri de Crist, per fer créixer en el cor dels batejats l'home a l'alçada de Crist (cfr. Ef 4, 13), a través d'una trobada personal amb el Senyor de la vida.

24. En aquesta relació misteriosa de l'acció de Déu i la de l'ésser humà, la proclamació de l'Evangeli es porta a terme a través d'homes i dones que fan creïble amb la seva vida el que anuncien, en una xarxa de relacions interpersonals que generen confiança i esperança. En el moment actual, sovint marcat per la indiferència, l'aïllament de l'individu en si mateix i el

rebuig dels altres, el redescobriment de la fraternitat és fonamental, ja que l'evangelització està estretament vinculada a la qualitat de les relacions humanes.

Altres textos per reflexionar

Exhortació postsinodal Evangelii Gaudium del papa Francesc (2013)

15. Joan Pau II ens va invitar a reconèixer que «és necessari mantenir viva la sol·licitud per l'anunci» als qui estan allunyats de Crist, «perquè aquesta és *la tasca primordial* de l'Església». L'activitat missionera «representa encara avui dia *el major desafiament* per a l'Església» i «la causa missionera *ha de ser la primera*». Què passaria si ens prenguéssim realment seriosament aquestes paraules? Simplement reconeixeríem que la sortida missionera és *el paradigma de tota obra de l'Església*. En aquesta línia, els Bisbes llatinoamericans van afirmar que ja «no podem quedar-nos tranquils en espera passiva en els nostres temples» i que convé passar «d'una pastoral de mera conservació a una pastoral decididament missionera». Aquesta tasca continua essent la font de les majors alegries per a l'Església: «Hi haurà més goig al cel per un sol pecador que es converteixi, que per noranta-nou justos que no necessiten convertir-se» (Lc 15,7).

Pla Pastoral Diocesà Una Església a l'encontre de la persona (2018-2023)

1. La nova evangelització és considerada com una de les tasques més importants de l'Església en el segle XXI. El papa Francesc en l'exhortació *Evangelii Gaudium*, recollint el magisteri dels seus predecessors, ens recorda que «la nova evangelització convoca tothom i es realitza fonamentalment en tres àmbits. En primer lloc, esmentem l'àmbit de la *pastoral ordinària*(...) En segon lloc, recordem l'àmbit de «*les persones batejades que no viuen les exigències del Baptisme*», no tenen una pertinença cordial a l'Església i ja no experimenten el consol de la fe.(...) Finalment, remarquem que l'evangelització està essencialment connectada amb la proclamació de l'Evangelí als *qui no coneixen Jesucrist o sempre l'han rebutjat*. Molts d'ells busquen Déu secretament, moguts per la nostàlgia del seu rostre».

Tota l'activitat de l'Església ha d'estar impregnada d'aquesta nova evangelització, d'aquest anunci joiós que fa als cristians sortir d'ells mateixos, de les seves estructures, per tal d'anunciar a la nostra societat la Bona Nova. Seguint les paraules d'*Evangelii Gaudium*, el papa afirma: «somio amb una

opció missionera capaç de transformar-ho tot, perquè els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial esdevingui un camí adequat per a l'evangelització del món actual més que per a l'autopreservació”

Carta En el teu nom calarem les xarxes (2020) de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses i Mons. Salvador Cristau Coll

Aquest curs l'hem de viure des de l'esperança. L'esperança cristiana és aquest motor que ens fa comprendre que es pot produir un canvi significatiu en el nostre interior, en el nostre cor; també en les nostres comunitats, en les nostres parròquies,...

... En aquest temps haurem d'acompanyar també tots els àmbits del ministeri de la paraula...

...És molt important acompanyar els fidels i les comunitats en la vivència i comprensió de la Litúrgia... Cal ajudar a redescobrir l'Eucaristia presencialment com el centre de la vida cristiana i de la vida de l'Església...

Per al diàleg posterior

1. En la Instrucció s'afirma que *en les transformacions en curs, la parròquia algunes vegades, malgrat el seu generós esforç, no aconsegueix respondre adequadament a moltes de les expectatives dels fidels (núm. 16)*. Com entendre avui el mandat missioner del Senyor? Quines característiques conté? Quina ha de ser la nostra actitud i compromís?

2. Respecte a l'anunci de la Paraula es demana que *la parròquia eduqui la lectura i la meditació de la Paraula de Déu, a través de propostes diversificades d'anunci, assumint formes de comunicació clares i comprensibles, que revelin el Senyor Jesús segons el testimoni sempre nou del kerygma (núm. 21)*. Quins canvis demana això? Com implementar els nous mètodes i moviments evangelitzadors de primer anunci en la pastoral ordinària? (es pot veure l'acció núm. 2 del Pla Pastoral per aquest curs)

3. Pel que fa als sagraments, i en particular l'Eucaristia, s'afirma que *en ella, l'Església es fa conscient del significat del seu propi nom: el Poble de Déu és convocat per lloar, suplicar, intercedir i agrair (núm. 22)*. Com afavorir i ajudar a la integració de les persones en la vida sacramental i a la seva vivència (infants, joves, adults)? Què cal renovar en les celebracions, i en la preparació dels sagraments?

4. Finalment, respecte al servei i l'atenció als més necessitats, es recorda que *en el moment actual, sovint marcat per la indiferència, l'aïllament de l'individu en si mateix i el rebuig dels altres, el redescobriments de la fraternitat és fonamental, ja que l'evangelització està estretament vinculada a la qualitat de les relacions humanes (núm. 24)*. Com ajudar a humanitzar les relacions i a crear veritables vincles de pertinença i d'ajut i col·laboració? (es pot veure l'acció núm. 4 del Pla Pastoral per aquest curs) Quines accions es poden proposar?

Per a pregar junts

Avui, cal un nou impuls a l'activitat missionera de l'Església per afrontar el desafiament d'anunciar Jesús mort i ressuscitat.

Arribar a les perifèries, als ambients humans, culturals i religiosos encara aliens a l'Evangeli: en això consisteix el que anomenem *missio ad gentes*.

I recordar que el cor de la missió de l'Església és la pregària.

Preguem perquè l'Esperit Sant susciti una nova primavera missionera per a tots els batejats i enviats per l'Església de Crist

De la intenció de pregària del Sant Pare del mes d'octubre de 2019.

4. UNA PARRÒQUIA INCLUSIVA, EVANGELITZADORA I ATENTA ALS POBRES

Introducció

En aquest apartat, el text de reflexió, situa tres característiques que poden ajudar a concretar la reflexió sobre la renovació de les parròquies en la línia de l'acció missionera, i que apareixen enunciades en el títol cinquè de la Instrucció. Es fa referència d'una manera genèrica a que la parròquia ha de ser comunitat de comunitats, tot expressant la riquesa i varietat existent en les comunitats parroquials.

Sobre la base de la reflexió realitzada en l'apartat núm. 3 d'aquests temes de formació, ara es convida a reflexionar a partir d'aquestes tres característiques a través dels textos que trobem a continuació. En aquest cas l'ampliació de textos per a reflexionar pot ser útil de cara a fer una reflexió més global.

Textos de la Instrucció

27. El subjecte de l'acció missionera i evangelitzadora de l'Església és sempre tot el Poble de Déu. De fet, el Codi de Dret Canònic remarca que la parròquia no s'identifica amb un edifici o un conjunt d'estructures, sinó amb una determinada comunitat de fidels, en la qual el rector és el pastor propi (CIC cc 515, 518, 519). Sobre això, el Papa Francesc recorda que *«La parròquia és presència eclesial en el territori, àmbit de l'escolta de la Paraula, del creixement de la vida cristiana, del diàleg, de l'anunci, de la caritat generosa, de l'adoració i de la celebració»*, i afirma que ella *«és comunitat de comunitats»* (EG 28).

32. La parròquia, com a “santuari” obert a tothom i invitació a arribar a tots sense excepció, recorda que els pobres i els exclosos sempre han de tenir un lloc privilegiat al cor de l'Església. Com afirmava Benet XVI: *«Els pobres són els destinataris privilegiats de l'Evangelí»* (Bisbes de Brasil 11-V-2007). També el Papa Francesc ha escrit que *«la nova evangelització és una invitació a reconèixer la força salvífica de les seves vides i a posar-los en el centre del camí de l'Església. Som cridats a descobrir Crist en ells, a donar veu a les seves causes, però també a ser els seus amics, a escoltar-los, a interpretar-los i a recollir la misteriosa saviesa que Déu vol comunicar-nos a través d'ells»*(EG 198).

33. Sovint, la comunitat parroquial és el primer lloc de la trobada humana i personal dels pobres amb el rostre de l'Església. En particular, els sacerdots, els diaques i les persones consagrades són els que han de mostrar compassió per la “carn ferida” dels germans, visitant-los en la malaltia, donant suport a les persones i famílies sense feina, obrint la porta a tots els que passen alguna necessitat. Amb la mirada posada en els últims, la comunitat parroquial evangelitza i es deixa evangelitzar pels pobres, redescobrint així la implicació social de l'anunci en els seus diferents àmbits, sense oblidar la “regla suprema” de la caritat, sobre la qual serem jutjats.

Altres textos per reflexionar

Exhortació postsinodal Evangelii Gaudium del papa Francesc (2013)

35. Una pastoral en clau missionera no s'obsessiona per la transmissió desarticulada d'una multitud de doctrines que s'intenta imposar a força d'insistència. Quan s'assumeix un objectiu pastoral i un estil missioner, que realment arribi a tots sense excepcions ni exclusions, l'anunci es

concentra en allò essencial, que és el més bell, el més gran, el més atractiu i al mateix temps el més necessari. La proposta se simplifica, sense perdre per això profunditat i veritat, i així es torna més contundent i radiant.

Directori de la parròquia, dels Bisbes de Catalunya (2001)

24. La parròquia ha de vetllar per la bona acollida de tots els fidels, a través de mitjans concrets (locals aptes, horaris de despatx adequats, facilitat de localització...). Però, fent-se ressò del que demana insistentment el Concili Provincial Tarraconense quan diu que «cada comunitat prendrà consciència dels processos d'allunyament que l'afectin, per tal d'actuar en conseqüència» (CPT 3), tindrà una cura especial per l'atenció, tant dels allunyats que havien rebut el baptisme com dels qui encara han de rebre el primer anunci de la Bona Nova.

Carta pastoral Una Església samaritana per a un temps de crisi de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses (2015)

En resum, podem dir que la comunió té dues dimensions. En primer lloc, la vertical: participar en l'amor del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant; un amor que és mutu, però que es projecta més enllà de si mateix. En segon lloc, horitzontal: la comunió que participem de la Trinitat ha de ser compartida amb els altres i ha de cohesionar i dinamitzar la vida de la comunitat. Aquesta comunió vertical i horitzontal s'expressa i s'alimenta en l'Eucaristia i fructifica en gestos de solidaritat amb els germans, especialment els més necessitats. Així ho veiem expressat en la vida de les primeres comunitats cristianes, i així s'expressa i es realitza en les nostres comunitats.

Carta En el teu nom calarem les xarxes (2020) de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses i Mons. Salvador Cristau Coll

Cal fixar la mirada en l'altre, estar atents els uns als altres... Després hem de guarir les ferides...

...Hem d'acollir des del cor. El Papa Francesc proposa la imatge d'una mare de cor obert per ajudar-nos a entendre millor la missió de l'Església ara, com una casa sempre oberta, una família que privilegia els caiguts a la vora del camí, una comunitat atenta, "en sortida", plena de dinamisme missioner...

Per al diàleg posterior

1. El Directori de la parròquia afirma que *la parròquia ha de vetllar per la bona acollida de tots els fidels, a través de mitjans concrets (locals aptes, horaris de despatx adequats, facilitat de localització...)*. Per tal de ser una comunitat de comunitats, inclusiva, acollidora, què cal revisar a les nostres parròquies? A nivell d'actituds, però també a nivell de serveis i propostes, d'espais?

2. A la Instrucció es recorda que *el subjecte de l'acció missionera i evangelitzadora de l'Església és sempre tot el Poble de Déu (núm. 27)*. Com ajudar a prendre consciència al conjunt dels feligresos de la parròquia? Com crear veritables equips d'animació evangelitzadora a les parròquies (es pot veure l'acció núm. 1 del Pla Pastoral per aquest curs)?

3. El text de la Congregació sosté que *la comunitat parroquial evangelitza i es deixa evangelitzar pels pobres, redescobrint així la implicació social de l'anunci en els seus diferents àmbits, sense oblidar la "regla suprema" de la caritat, sobre la qual serem jutjats (núm. 33)*. Com implicar a tota la comunitat parroquial, i que no sigui només la tasca d'uns quants?

Per a pregar junts

Pare nostre que sou present en tot l'univers i en la més petita de les
vostres criatures,

vós que envolteu amb la vostra tendresa tot el que existeix,
vesseu en nosaltres la força del vostre amor perquè tinguem cura de la
vida i de la bellesa.

Inundeu-nos de pau, perquè visquem com a germans i germanes sense
fer mal a ningú.

Pare dels pobres,
ajudeu-nos a rescatar els abandonats i oblidats d'aquesta terra que tant
valen als vostres ulls.

Guariu les nostres vides, perquè siguem protectors del món i no pas
depredadors,

perquè sembrem formosor i no pas contaminació i destrucció.

Toqueu els cors dels qui busquen només beneficis a costa dels pobres
i de la terra.

Ensenyeu-nos a descobrir el valor de cada cosa,

a contemplar admirats,
 a reconèixer que estem profundament units amb totes les criatures en
 el nostre camí cap a la vostra llum infinita.
 Gràcies perquè esteu amb nosaltres cada dia.
 Encoratgeu-nos, si us plau, en la nostra lluita per la justícia, l'amor i la
 pau.

Pregària per la nostra terra (Papa Francesc, Encíclica Laudato Si)

5. LA CONVERSIÓ DE LES ESTRUCTURES

Introducció

Després de reflexionar sobre la manera com viure la missió de l'Església a través de la vida parroquial en el context actual, la Instrucció convida decididament a reflexionar sobre la conversió de les estructures que ajuden a viure aquesta missió.

En aquesta conversió es recorda la necessitat del canvi de mentalitat i la renovació interior per part de totes les persones implicades, i sense la qual tota renovació podria esdevenir estèril. En aquest sentit la Instrucció se situa també en la dimensió personal de la conversió.

Pel que fa a la conversió de les estructures s'introdueix el concepte de la gradualitat, a partir *del discerniment que implica un procés històric, amb temps marcats i etapes, amb verificació, correccions, proves, aprovacions ad experimentum* (núm. 36). Per altra banda, cal constatar també que actualment a les parròquies ja es van introduint els canvis i reformes per tal d'adequar la seva activitat al moment present. És una tasca que ja fa temps que es va realitzant gràcies a la col·laboració de molts.

Textos de la Instrucció

35. La conversió de les estructures, que la parròquia ha de proposar-se, requereix en primer lloc un canvi de mentalitat i una renovació interior, sobretot d'aquells que són cridats a la responsabilitat de la guia pastoral. Per ser fidels al manament del Senyor, els pastors, i especialment els rectors, com a "principals col·laboradors del Bisbe", han d'advertir amb urgència la necessitat d'una reforma missionera de la pastoral.

37. Aquesta renovació, per suposat, no només pertoca al rector, ni pot ser imposada des de dalt, sense comptar amb el Poble de Déu. (...) En aquest sentit, el clergat no realitza només la transformació requerida per l'Esperit Sant, sinó que està involucrat en la conversió que afecta a tots els membres del Poble de Déu. Per tant, cal «*cercar conscientment i lúcida els espais de comunió i participació, perquè la unció el Poble de Déu trobi les seves mediacions concretes per manifestar-se*» (Carta de papa Francesc a al Poble de Déu que peregrina a Xile 31-V-2018).

39. És tasca dels pastors mantenir viva aquesta dinàmica, perquè cada batejat es consideri un protagonista actiu de l'evangelització. La comunitat presbiteral, sempre en camí de formació permanent, haurà d'exercir amb saviesa l'art del discerniment que permeti que la vida parroquial creixi i maduri, en el reconeixement de les diferents vocacions i ministeris. El prevere, per tant, com a membre i servidor del Poble de Déu que li ha estat confiat, no pot reemplaçar-lo. La comunitat parroquial està facultada per proposar formes de "ministerialitat", d'anunci de la fe i de testimoniatge de caritat.

41. La missió a la qual està cridada la parròquia, com a centre impulsor de l'evangelització, afecta a tot el Poble de Déu en els seus diversos components: preveres, diaques, persones consagrades i fidels laics, cadascun segons el seu propi carisma i les responsabilitats que li corresponen.

Altres textos per reflexionar

Exhortació postsinodal Evangelii Gaudium del papa Francesc (2013)

26. Pau VI va invitar a ampliar la crida a la renovació, per expressar amb força que no es dirigeix només als individus aïllats, sinó a l'Església sencera. Recordem aquell memorable text que no ha perdut la seva força interpel·lant: «L'Església ha d'aprofundir en la consciència de si mateixa, ha de meditar sobre el misteri que li és propi [...] D'aquesta il·luminada i operant consciència brolla un espontani desig de comparar la imatge ideal de l'Església –tal com Crist la va veure, la va voler i la va estimar com a Esposa seva santa i immaculada (cf. *Ef* 5,27)– i el rostre real que avui l'Església presenta [...] Brolla, per tant, un anhel generós i gairebé impacient de renovació, és a dir, d'esmena dels defectes que denuncia i reflecteix la consciència, a manera d'examen interior, enfront del mirall del model que Crist ens va deixar de si mateix» (ES 3).

El Concili Vaticà II va presentar la conversió eclesial com l'obertura a una permanent reforma de si mateixa per fidelitat a Jesucrist: «Tota la renovació

de l'Església consisteix essencialment en l'augment de la fidelitat a la seva vocació [...] Crist crida l'Església pelegrina cap a una perenne reforma, de la qual l'Església mateixa, en tant que institució humana i terrena, té sempre necessitat» (UR 3).

Hi ha estructures eclesials que poden arribar a condicionar un dinamisme evangelitzador; igualment les bones estructures serveixen quan hi ha una vida que les anima, les sosté i les jutja. Sense vida nova i autèntic esperit evangèlic, sense «fidelitat de l'Església a la pròpia vocació», qualsevol estructura nova es corromp en poc temps.

Carta En el teu nom calarem les xarxes (2020) de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses i Mons. Salvador Cristau Coll

«Jo faig que tot sigui nou» (Ap 21,5)

L'Església viu en una constant renovació, perquè Crist fa noves totes les coses. Recordem, per exemple, la formidable tasca de sant Gregori el Gran (540-604), que va superar moltes adversitats i va evangelitzar els pobles bàrbars cercant els mitjans apropiats en el seu temps; la fundació d'ordes religiosos per part de sant Benet de Núrsia al segle VI, de sant Bernat de Claravall al segle XII, de sant Francesc d'Assís, santa Clara i sant Domènec de Guzmán al segle XIII. Tinguem present l'impacte reformador de santa Catalina de Siena al segle XIV, de santa Teresa d'Àvila i sant Ignasi de Loiola al segle XVI; o de sant Vicenç de Paül i santa Joana de Lestonnac al segle XVII, o de sant Antoni M. Claret o santa Joaquina de Vedruna al segle XIX. Recordem també l'aparició dels nous moviments i realitats eclesials que ha tingut lloc en el passat segle XX...

Per al diàleg posterior

1. S'ha afirmat que *la conversió de les estructures, que la parròquia ha de proposar-se, requereix en primer lloc un canvi de mentalitat i una renovació interior, sobretot d'aquells que són cridats a la responsabilitat de la guia pastoral (núm. 35)*. De quina manera es pot promoure aquest canvi de mentalitat en les nostres parròquies? A través de quins mitjans? Com preparar la gent per aquest canvi?
2. En el text s'afirma que *és tasca dels pastors mantenir viva aquesta dinàmica, perquè cada batejat es consideri un protagonista actiu de*

l'evangelització (núm. 39). Ara bé, en aquesta tasca, amb qui es compta per reflexionar-ho? Quins grups o organismes poden fer-ho per tal que pugui arribar, en el seu moment, a tot el poble cristià?

3. Com fer, doncs, que les estructures i tota l'activitat estigui cada vegada més impregnada d'un sentit evangelitzador, des del despatx parroquial, l'acolliment, els diferents grups i activitats, etc?

Per a pregar junts

Tu, Verge de l'escolta i la contemplació, mare de l'amor, muller de les bodes eternes,

intercedeix per l'Església, de la qual ets la icona pura, perquè ella mai es tanqui ni es detingui en la seva passió per instaurar el Regne.

Estrella de la nova evangelització, ajuda'ns a resplendir en el testimoni de la comunió, del servei, de la fe ardent i generosa, de la justícia i l'amor als pobres,

perquè l'alegria de l'Evangelí arribi fins als confins de la terra i cap perifèria es privi de la seva llum.

Mare de l'Evangelí vivent, font d'alegria per als petits, prega per nosaltres. Amén. Al·leluia.

Pregària final de l'exhortació del Papa Francesc, Evangelii Gaudium

6. ELS ORGANISMES DE COMUNIÓ I CORRESPONSABILITAT

Introducció

Un apartat de la Instrucció es dedica a reflexionar sobre aquells organismes la missió dels quals es fomentar la comunió i la corresponsabilitat, en especial el Consell Pastoral Parroquial i el Consell d'Assumptes Econòmics. Un i altre són necessaris. El Codi de Dret Canònic mana explícitament tenir un Consell d'Economia.

En aquesta reflexió ha semblat oportú introduir de nou un text del papa Sant Joan Pau II en el que fa referència a la espiritualitat de comunió que ha d'estar en la base de tot el treball corresponsable en la comunitat eclesial. La seva lectura i reflexió sempre pot ser útil, oportuna i clarificadora sobre el fonament d'aquests organismes.

Textos de la Instrucció

101. La gestió dels béns que cada parròquia disposa és un àmbit important d'evangelització i de testimoniatge evangèlic, tant davant la pròpia Església com la societat civil, ja que, com recordava el Papa Francesc, *«tots els béns que tenim, el Senyor ens els dóna per fer que el món progressi, perquè la humanitat progressi, per ajudar els altres»* (Francesc a la meditació a Santa Marta 21-X-2013). El rector, per tant, no pot i no ha de romandre sol en aquesta tasca, sinó que cal que sigui assistit per col·laboradors per administrar els béns de l'Església, sobretot amb zel evangelitzador i esperit missioner.

106. El Consell d'Assumptes Econòmics pot exercir un paper de particular importància per a fer créixer la cultura de la corresponsabilitat, de la transparència administrativa i de l'ajut a les necessitats de l'Església més enllà de les comunitats parroquials. En particular, la transparència s'ha d'entendre no només com una presentació formal de dades, sinó principalment com una adequada informació per a la comunitat i una profitosa oportunitat per involucrar-la en la formació. Es tracta d'un *modus agendi* imprescindible per a la credibilitat de l'Església, sobretot on aquesta té béns significatius d'administrar.

109. El sentit teològic de Consell Pastoral s'inscriu en la realitat constitutiva de l'Església, és a dir, el seu ésser "Cos de Crist", que genera una "espiritualitat de comunió". A la comunitat cristiana, certament, la diversitat de carismes i ministeris, que deriva de la incorporació a Crist i del do de l'Esperit, mai pot ser homologada fins al punt de convertir aquesta *«uniformitat, en l'obligació de fer tot junts i tot igual, pensant tots de la mateixa manera»* (Francesc en l'homilia de Pentecosta 4- VI-2017). Ans al contrari, en virtut del sacerdoci baptismal, cada fidel està cridat a la construcció de tot el cos i, al mateix temps, tot el Poble de Déu, en la corresponsabilitat recíproca dels seus membres, participa a la missió de l'Església, és a dir, discerneix els signes de la presència de Déu en la història i es converteix en testimoni del seu Regne.

110. A la llum d'aquesta visió de fons, es poden recordar les paraules de Sant Pau VI segons el qual *«És tasca de Consell Pastoral estudiar, examinar tot pel que fa a les activitats pastorals, i proposar, en conseqüència, conclusions pràctiques, a fi de promoure la conformació de la vida i de l'acció del Poble de Déu amb l'Evangeli»* (ES 16), conscient que, com recorda el Papa Francesc, la fi d'aquest Consell *«no serà principalment l'organització eclesial, sinó el somni missioner d'arribar a tots»* (EG 31).

113. El Consell pastoral parroquial “només té vot consultiu”, en el sentit que les seves propostes han de ser acollides favorablement pel rector per arribar a ser operatives. El rector, a la vegada, ha de considerar atentament les indicacions del Consell Pastoral, especialment si s’expressa per unanimitat, en un procés de comú discerniment.

114. Finalment, es considera convenient que, en la mesura que sigui possible, el Consell Pastoral estigui format principalment per aquells que tenen responsabilitats efectives en la vida pastoral de la parròquia, o que estiguin concretament compromesos en ella, a fi d’evitar que les reunions es transformin en un intercanvi d’idees abstractes, que no tenen en compte la vida real de la comunitat, amb els seus recursos i problemàtiques.

Altres textos per reflexionar

Carta apostòlica Novo millenio inenute de Sant Joan Pau II (2001)

43. Fer de l’Església la casa i l’escola de la comunió: aquest és el gran repte que tenim davant nostre en el mil·lenni que comença, si volem ser fidels al disseny de Déu i respondre també a les profundes esperances del món.

Què significa tot això en concret? També aquí la reflexió podria fer-se de seguida operativa, però seria equivocat deixar-se portar per aquest primer impuls. Abans de programar iniciatives concretes, cal promoure una espiritualitat de la comunió, com a principi educatiu en tots els llocs on es forma l’home i el cristià, on s’eduquen els ministres de l’altar, les persones consagrades i els agents pastorals, on es construeixen les famílies i les comunitats. Espiritualitat de la comunió significa abans de res una mirada del cor sobretot cap al misteri de la Trinitat que habita en nosaltres, i la llum ha de ser reconeguda també en el rostre dels germans que estan al nostre costat. Espiritualitat de la comunió significa, a més, capacitat de sentir el germà de fe en la unitat profunda del Cos místic i, per tant, com «un que em pertany», per saber compartir les seves joies i els seus sofriments, per intuir els seus desigs i atendre a les seves necessitats, per oferir-li una veritable i profunda amistat. Espiritualitat de la comunió és també capacitat de veure tot el que hi ha de positiu en l’altre, per acollir-lo i valorar-lo com a regal de Déu: un «do per a mi», a més de ser un do per al germà que l’ha rebut directament. En fi, espiritualitat de la comunió és saber «donar espai» a l germà, portant mútuament la càrrega dels altres

(cf. Ga 6,2) i rebutjant les temptacions egoïstes que contínuament ens assetgen i engendren competitivitat, ganes de fer carrera, desconfiança i enveges. No ens fem il·lusions: sense aquest camí espiritual, de poc servirien els instruments externs de la comunió. Es convertirien en mitjans sense ànima, màscares de comunió més que les seves formes d'expressió i creixement.

Carta En el teu nom calarem les xarxes (2020) de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses i Mons. Salvador Cristau Coll

Tinguem ben present el consell de sant Pere, que recomana a les primeres comunitats cristianes en temps de dificultats mantenir-se fermes en la lluita, i tenir sentiments de comunió fraterna posant al servei dels altres els dons que cadascú ha rebut, conscients que tots formem part d'una mateixa família.

Per al diàleg posterior

1. Com entendre avui l'espiritualitat de comunió que hi ha d'haver en tota la vida i l'acció de l'Església? Quins subratllats posaríem nosaltres ara?
2. Respecte al Consell Pastoral es demana que *estigui format principalment per aquells que tenen responsabilitats efectives en la vida pastoral de la parròquia, o que estiguin concretament compromesos en ella, a fi d'evitar que les reunions es transformin en un intercanvi d'idees abstractes, que no tenen en compte la vida real de la comunitat, amb els seus recursos i problemàtiques (núm. 114)*. Els Consells de les nostres parròquies responen a això? Són organismes representatius, que assumeixen la tasca evangelitzadora i que es renoven segons els estatuts? Què es pot fer perquè ho siguin realment?
3. Sobre el Consell d'Assumptes Econòmics es diu que *pot exercir un paper de particular importància per a fer créixer la cultura de la responsabilitat, de la transparència administrativa i de l'ajut a les necessitats de l'Església més enllà de les comunitats parroquials (núm. 106)*. Com ajudar a que els consells d'economia parroquials responguin a aquestes característiques?

Per a pregar junts

Crec en un Déu pare totpoderós, creador del cel i de la terra
 i en Jesucrist, únic fill seu, Senyor nostre
 el qual fou concebut per obra de l'Esperit Sant, nasqué de Maria Verge;
 patí sota el poder de Ponç Pilat, fou crucificat, mort i sepultat;
 davallà als inferns, ressuscità el tercer dia d'entre els morts
 se'n pujà al cel, seu a la dreta de Déu Pare totpoderós i d'allà ha de
 venir a judicar els vius i els morts
 Crec en l'Esperit Sant; la santa Mare Església catòlica, la comunió dels
 sants; la remissió dels pecats
 la resurrecció de la carn;
 la vida perdurable. Amén

Credo dels apòstols

7. LA PARRÒQUIA EN EL CONTEXT ECLESIAL

Introducció

La Instrucció dedica el capítol VII a reflexionar des d'aquesta perspectiva evangelitzadora i missionera sobre la parròquia en relació amb les altres estructures internes de la diòcesi. Atès que es tracta d'un document d'abast universal, la nomenclatura que utilitza per indicar cada àmbit és molt variada i no sempre es corresponen a la manera com a cada territori ha pres nom aquesta organització. Ens caldrà doncs identificar els noms concrets a cada lloc.

La reflexió però, més enllà de les nomenclatures, se situa en la mateixa perspectiva i clau missionera. Com afirmàvem en el tema segon, la parròquia esdevé un instrument vàlid i necessari, però que necessita d'altres estructures per tal de viure la seva missió, que també han de ser posades sota aquesta perspectiva de conversió. És per això que el document analitza aquestes estructures intermitges i proposa camins de reflexió que depassen, en molts cassos, la nostra realitat.

Textos de la Instrucció

43. En el llenguatge actual, agafat dels documents del Magisteri, en relació amb la divisió interna del territori diocesà, des de fa algunes dècades, a

la parròquia i a les vicaries foranes, ja previstes pel Codi de Dret Canònic vigent, s'han afegit expressions com “unitat pastoral” i “zona pastoral”. Aquestes denominacions, de fet, defineixen formes d'organització pastoral de la diòcesi, que reflecteixen una nova relació entre els fidels i el territori.

44. En el tema de les “unitats” o “zones pastorals”, òbviament que ningú no es pensi que la solució als diversos problemes actuals es troba en una simple nova denominació de realitats ja existents. En el centre d'aquest procés de renovació, que s'ha de promoure tot i les dificultats, es troba l'exigència d'identificar aquelles estructures a través de les quals revifar la vocació comuna a l'evangelització en tots els components de la comunitat cristiana, per a una cura pastoral més eficaç del Poble de Déu, en el qual el “factor clau” només pot ser la proximitat.

47. En primer lloc, les agrupacions de diverses parròquies es poden fer simplement en forma de federacions, de manera que les parròquies associades mantinguin la seva pròpia identitat.

60. Amb el propòsit d'enriquir l'acció evangelitzadora de conjunt i una cura pastoral més efectiva, és oportú que es constitueixin serveis pastorals comuns per a determinades àrees (per exemple, catequesi, caritat, pastoral juvenil o familiar) per a les parròquies de l'agrupació, amb la participació de tots els components del Poble de Déu, clergues, persones consagrades i fidels laics.

Altres textos per reflexionar

Directori de l'Arxiprestat, dels Bisbes de Catalunya (2001)

2. La reflexió pastoral dels darrers temps ha incidit amb freqüència en l'arxiprestat i l'ha considerat una institució important per a la coordinació i animació de la vida pastoral de la diòcesi. És una instància molt vàlida per a bastir «la comunió i la corresponsabilitat de tots els membres de les respectives comunitats i llur acció evangelitzadora» (CPT 32). En efecte, l'arxiprestat fomenta la relació de les comunitats entre si, afavoreix la relació d'aquestes comunitats amb els organismes diocesans i cuida la dimensió missionera, element primordial de la pastoral ordinària (cf. CPT 161).

6. Fer de l'arxiprestat la unitat base de la pastoral de conjunt implica complementar visions, compartir responsabilitats i recolzar realitzacions pastorals més àmplies i dinàmiques per a un major servei eclesial. Això no vol dir de cap manera anul·lar la parròquia ni eliminar l'especificitat dels diferents grups

cristians que hi ha a l'arxiprestat; tampoc no vol dir fer una confederació de parròquies o bé un "bisbat petit". En l'arxiprestat és on s'apliquen les línies de la pastoral diocesana i per això cal que tothom s'hi senti vinculat.

36. Per tal que l'arxiprest realitzi la seva missió en l'arxiprestat, les trobades de preveres han de ser moment:

- a) de rebre les directrius diocesanes per tal d'aplicar-les en aquell lloc;
- b) de formació continuada;
- c) de compartir els problemes i les esperances en l'exercici de la pastoral;
- d) de fer pregària amb els altres;
- e) de rebre ajuda i suport en els propis projectes;
- f) d'exercir la corresponsabilitat, particularment en la programació i revisió dels objectius pastorals.

49. Correspon al Consell Pastoral Arxiprestal d'ajudar amb els seus consells l'arxiprest en la missió que té encomanada d'animar, coordinar i empènyer les accions pastorals conjuntes en el propi arxiprestat i fer-ne l'avaluació. Les seves deliberacions han d'ajudar a aplicar els plans de pastoral diocesans en l'arxiprestat, i per això tothom s'hi ha de sentir vinculat.

Carta En el teu nom calarem les xarxes (2020) de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses i Mons. Salvador Cristau Coll

Per la nostra banda, ens hem d'esforçar al màxim, gastant-nos i desgastant-nos fins al final (cf. 2Co, 12, 15). Com va escriure sant Ignasi de Loiola: «actua corn si tot depengués de tu, sabent que en realitat tot depèn de Déu». Més enllà dels suports humans, més enllà de l'experiència i els recursos personals i institucionals, és el moment de la fe, de la confiança en el Senyor, d'obrir el cor a la seva gràcia i, com Pere, calar les xarxes refiant-nos en la seva paraula.

És l'hora de la confiança en *Ell* i en les persones amb les quals compartim el camí, perquè no caminem sols, sinó que ho fem en família, en comunitat, en Església.

Per al diàleg posterior

1. La Instrucció recorda que en la revisió d'estructures cal tenir present alguns criteris importants, entre els quals no es troba la falta de sacerdots ni l'economia precària, sinó especialment el criteri de la proximitat: es *troba*

l'exigència d'identificar aquelles estructures a través de les quals revifar la vocació comuna a l'evangelització en tots els components de la comunitat cristiana, per a una cura pastoral més eficaç del Poble de Déu, en el qual el "factor clau" només pot ser la proximitat (núm. 44). Com vivim en aquests moments aquestes situacions? Com atendre aquest criteri de proximitat i fomentar la implicació dels fidels?

2. *S'afirma també que amb el propòsit d'enriquir l'acció evangelitzadora de conjunt i una cura pastoral més efectiva, és oportú que es constitueixin serveis pastorals comuns per a determinades àrees (núm. 60). En l'àmbit de l'arxiprestat, quins són aquests serveis? Quins caldria potenciar? Quins cal revisar?*

3. *En l'arxiprestat dos elements importants són la trobada del clergat i la reunió del Consell Arxiprestal. En quina mesura responen al repte missioner? Què caldria revisar i renovar en aquests àmbits?*

Per a pregar junts

Señor Jesucristo, Camino, Verdad y vida,
rostro humano de Dios y rostro divino del hombre,
enciende en nuestros corazones el amor al Padre que está en el cielo y
la alegría de ser cristianos.

Ven a nuestro encuentro y guía nuestros pasos para seguirte y amarte en
la comunión de tu Iglesia,
celebrando y viviendo el don de la Eucaristía,
cargando con nuestra cruz, y urgidos por tu envío.

Danos siempre el fuego de tu Santo Espíritu, que ilumine nuestras mentes
y despierte entre nosotros el deseo de contemplarte,
el amor a los hermanos, sobre todo a los afligidos,
y el ardor por anunciarte...

Discípulos y misioneros tuyos, queremos remar mar adentro,
para que nuestros pueblos tengan en Ti vida abundante,
y con solidaridad construyan la fraternidad y la paz.

Señor Jesús, ¡Ven y envíanos!
María, Madre de la Iglesia, ruega por nosotros.
Amén.

Pregària del papa Benet XVI a la conferència d'Aparecida (2007)

8. ELS ESTATS DE VIDA AL SERVEI DE LA MISSIÓ

Introducció

El capítol VIII de la Instrucció presenta la missió de cada batejat en aquesta renovació en clau missionera tan necessària en el moment actual. Analitza cada una de les figures jurídiques existents en l'ordenament canònic pel que fa als preveres i diaques, i també la necessària col.laboració dels religiosos i dels laics.

És per això que ha semblat millor agrupar aquesta part de la reflexió sobre el títol genèric dels estats de vida (preveres, diaques, religiosos, laics) i posar-los en el context general que estan tots ells, cadascú des de la seva identitat i especificitat, al servei de la missió de manera complementària.

Textos de la Instrucció

67. Com a conseqüència de ser el «pastor propi de la parròquia que se li ha confiat» (CIC c. 519), al rector correspon *ipso iure* la representació legal de la parròquia (CIC c. 532). Ell és l'administrador responsable dels béns parroquials, que són “béns eclesiàstics” i, per això, estan subjectes a les relatives normes canòniques (CIC c. 1257,1).

39. Serà tasca dels pastors mantenir viva aquesta dinàmica, perquè cada batejat es consideri un protagonista actiu de l'evangelització. La comunitat presbiteral, sempre en camí de formació permanent, haurà d'exercir amb saviesa l'art del discerniment que permeti que la vida parroquial creixi i maduri, en el reconeixement de les diferents vocacions i ministeris.

78. Com un enriquiment, dins de les solucions descrites més amunt, pot donar-se la possibilitat que un sacerdot sigui nomenat vicari parroquial i encarregat d'un sector específic de la pastoral (joves, gent gran, malalts, associacions, confraries, formació, catequesi, etc.), “transversal” a diferents parròquies, o per a exercir tot el ministeri, o una determinada part de la mateixa, en una d'elles.

79. Els diaques són ministres ordenats, incardinats en una diòcesi o en altres realitats eclesials que tinguin la facultat d'incardinar; són col·laboradors del Bisbe i dels preveres en l'única missió evangelitzadora amb la seva tasca específica, en virtut del sagrament rebut, de «servir el poble de Déu en la diaconia de la litúrgia, de la paraula i de la caritat» (CIC 1009).

80. Per a salvaguardar la identitat dels diaques, amb el propòsit de promoure el seu ministeri, el Papa Francesc posa en guàrdia sobre alguns riscos relatius a la comprensió de la naturalesa del diaconat: *«Cal anar amb compte per no veure els diaques com mig sacerdots i mig laics. [...] Tampoc és bona la imatge del diaca com una mena d'intermediari entre els fidels i els pastors. Ni a mig camí entre els capellans i els laics, ni a mig camí entre els pastors i els fidels. I hi ha dues temptacions. Hi ha el perill del clericalisme: el diaca que és massa clerical. [...] I l'altra temptació, el funcionalisme: és una ajuda que té el sacerdot per això o allò altre»*(Francesc a la trobada de preveres i consagrats a Milà 25-III-2017).

84. La contribució que les persones consagrades poden fer a la missió evangelitzadora de la comunitat parroquial deriva en primer lloc del seu “ser”, és a dir, del testimoni d'un seguiment radical de Crist, mitjançant la professió dels consells evangèlics, i només secundàriament també del seu “fer”, és a dir, de les accions realitzades d'acord amb el carisma de cada institut (per exemple, catequesi, caritat, formació, pastoral juvenil, cura dels malalts).

85. La comunitat parroquial està formada principalment per fidels laics, els quals, en virtut del baptisme i dels altres sagraments de la iniciació cristiana, i en molts també del matrimoni, participen en l'acció evangelitzadora de l'Església, ja que *«la vocació i la missió pròpia dels fidels laics és la transformació de les diverses realitats terrenals, perquè tota activitat humana sigui transformada per l'Evangelí»* (EG 201).

86. Avui es requereix un generós compromís de tots els fidels laics al servei de la missió evangelitzadora, primer de tot amb el testimoni constant d'una vida quotidiana d'acord amb l'Evangelí, en els ambients on habitualment desenvolupen la seva vida i en tots els nivells de responsabilitat; després, en particular, assumint els compromisos que els corresponen al servei de la comunitat parroquial.

Altres textos per reflexionar

Directori de la parròquia, dels Bisbes de Catalunya (2001)

35. «La indicació conciliar relativa a l'examen i solució dels problemes pastorals 'amb la col·laboració de tots' [cf. AA 10], cal que trobi un desenvolupament adequat i estructurat en la valorització més convinguda, àmplia i decidida dels consells pastorals parroquials» (ChL 27). Per això

avui cal entendre l'acció pastoral del rector amb l'ajut del Consell Pastoral Parroquial, organisme que articula i fa possible la corresponsabilitat en la parròquia. És una altra manera de fer de rector i de ser-ne que té en compte, segons les circumstàncies, el paper fonamental dels altres preveres, dels diaques, del religiosos i dels laics.

40. El rector, amb l'ajut del Consell Pastoral Parroquial, ha de vetllar perquè hi hagi una ordenada col·laboració en la pastoral amb les diverses persones i comunitats de vida consagrada del mateix territori, sempre d'acord amb el seu propi carisma, per ajudar a fer una pastoral de conjunt veritablement evangelitzadora (cf. CD 35).

Carta En el teu nom calarem les xarxes (2020) de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses i Mons. Salvador Cristau Coll

“Poseu-vos els uns al servei dels altres, cadascú segons els dons que ha rebut” (I Pe 4,10)

En aquest nou curs que comença, nosaltres, que hem conegut l'amor de Déu (cf. IJn 4, 16), ens hem de sentir especialment cridats a posar-lo en pràctica. Continuem fent camí en l'anomenada “nova normalitat”, complint rigorosament les mesures de protecció per prevenir els contagis i minimitzar els riscos. En aquest nou curs serà molt important acompanyar les persones, les famílies, els grups, les comunitats cristianes, els àmbits pastorals i les institucions. Això ens ha de portar a viure una actitud determinada, una manera de ser present i fer camí en els diferents moments i realitats que comporta l'acció de l'Església...

Per al diàleg posterior

1. Com vivim cadascú de nosaltres (prevere, diaca, religiós, laic), des de la nostra vocació de servei, la dimensió evangelitzadora i missionera de la parròquia?
2. Com articular, de manera complementària, cada una de les vocacions en el si de la parròquia per tal de viure el sentit missioner?
3. Com ens ajudem mútuament les diferents realitats eclesials de la nostra parròquia o arxiprestat?
4. Com ens complementem els diferents estils, moviments i prioritats de les parròquies de l'arxiprestat?

Per a pregar junts

Jesús mío: ayúdame a esparcir tu fragancia donde quiera que vaya;
inunda mi alma con tu espíritu y tu vida;
llena todo mi ser y toma de él posesión
de tal manera que mi vida no sea en adelante
sino una irradiación de la tuya.

Quédate en mi corazón en una unión tan íntima
que quienes tengan contacto conmigo
puedan sentir en mí tu presencia;
y que al mirarme olviden que yo existo
y no piensen sino en Ti.

Quédate conmigo.
Así podré convertirme en luz para los otros.
Esa luz, oh Jesús, vendrá toda de Ti;
ni uno solo de sus rayos será mío.

Te serviré apenas de instrumento
para que Tú ilumines a las almas a través de mí.

Déjame alabarte en la forma que te es más agradable:
llevando mi lámpara encendida para disipar las sombras
en el camino de otras almas.

Déjame predicar tu nombre sin palabras...
Con mi ejemplo, con mi fuerza de atracción
con la sobrenatural influencia de mis obras,
con la fuerza evidente del amor que mi corazón siente por Ti.

Pregària de st. John Henry Newman

Vida consagrada

Elecció de Priora

Sor Carmen Horrillo Arias, OP, va ser elegida Priora del Monestir de dominiques de Sant Domènec de Guzman de Sant Cugat del Vallès per a un tercer trienni.

Vida diocesana

Consell Presbiteral

Constitució del Consell Presbiteral

El dilluns dia 11 de gener de 2021, en el Centre Borja de Sant Cugat del Vallès es va reunir el Consell Presbiteral de la diòcesi sota presidència de Mons. Josep Àngel Saiz Meneses, Bisbe de Terrassa. La sessió va començar a les 11 del matí i va acabar a la 1 del migdia.

1. Pregària d'Hora Menor.

2. Paraules del Sr. Bisbe.

El Sr. Bisbe inicia les seves paraules saludant els assistents i agraint la disponibilitat per formar part del sisè Consell Presbiteral de la Diòcesi. Tot explicant les funcions del Consell segons consta en els estatuts, remarcà especialment la importància de la seva funció consultiva com a exercici de comunió i de corresponsabilitat, i en aquest sentit ajuda a superar l'individualisme i a treballar en conjunt, amb una mirada teològica i pastoral sobre la realitat.

3. Constitució del Consell Presbiteral.

Mn. Manuel Coronado, com a Secretari General i Canceller, procedeix a continuació a la lectura del Decret 02/21 amb data de Terrassa, a 11 de gener de 2021 30/17 pel qual el Sr. Bisbe de Terrassa constitueix el nou Consell Presbiteral i nomena els seus membres. Cada un dels membres s'acosta a rebre personalment a mans del Sr. Bisbe el seu nomenament.

4. Funcions del Secretariat del Consell i elecció del Secretariat.

El Sr. Secretari General i Canceller llegeix en els estatuts del Consell les funcions pròpies del Secretariat i explica la normativa per a la seva elecció. Seguidament es procedeix a l'elecció del Secretari del Consell, sortint escollit Mn. Xavier Blanco. Acte seguit es fa el mateix amb el Secretari adjunt, essent escollit Mn. Carles Cahuana.

5. Proposta de temes per al Consell Presbiteral.

El Sr. Bisbe demana als consellers la seva opinió sobre els temes a tractar en el Consell Presbiteral, tenint en compte que ens trobem en el darrer curs d'aplicació de l'actual Pla Pastoral Diocesà. Es proposen els següents temes:

- Els mitjans sacerdotals disponibles per afrontar la pandèmia, entre d'altres, l'ús dels mitjans de comunicació i de xarxes socials.
- Els ministeris laïcals i la seva relació amb el ministeri ordenat.
- L'exhortació apostòlica *Amoris Laetitia* amb motiu de l'aniversari d'aquest document.
- L'Any de Sant Josep i la seva aplicació a la diòcesi.
- L'atenció pastoral a les parelles que demanen el sagrament del matrimoni i que en alguns casos ja conviuen i/o tenen fills.
- L'ecologia i les ecoparròquies a la llum de l'encíclica *Laudato Si'*.
- La iniciació cristiana d'adults i la gestió de les celebracions a les parròquies.
- Analitzar les dades estadístiques parroquials per reflexionar sobre la situació de futur a la diòcesi.
- La creació d'equips de Nova Evangelització a les parròquies segons el Pla Pastoral Diocesà; composició i funcions.

La primera sessió del Consell es clou amb l'agraïment per part del bisbe per les aportacions realitzades i la pregària final.

Crònica del Consell Pastoral Diocesà

Crònica de l'onzena sessió (per via telemàtica, 13 de febrer de 2021)

ORDRE DE LA REUNIÓ

1. Pregària d'Hora Menor

2. Salutació del Sr. Bisbe

El sr. Bisbe dóna la benvinguda als assistents i centre el treball d'aquesta sessió. Fent referència al darrer llibre del papa Francesc *Somiem junts*, ens anima a fer una mirada al futur malgrat que el Covid 19 continua present al nostre entorn. Hem de posar-nos apunt per quan sigui possible sortir de les limitacions que imposa la pandèmia i recuperar la normalitat. Ens caldrà discernir quines són les prioritats pastorals que haurem de reforçar.

3. Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior

4. Una mirada al futur: Com les comunitats cristianes es preparen per atendre les conseqüències de la pandèmia: recuperar la participació a les celebracions litúrgiques, catequesi i formació, atendre les necessitats socials i capacitat de servei per escoltar i guarir les ferides emotives que la malaltia ha deixat en moltes famílies.

Resumim i sintetitzem les aportacions que han fet els representants dels arxiprestats, de les delegacions, moviments i realitats pastorals.

- Vivim una situació molt complicada i costarà tornar a la normalitat. Sabem que hem de reaccionar i encaminar la pastoral de post-pandèmia, però també sabem que és difícil de gestionar.
- Encara falta reflexió. No ens adonem que som pelegrins i ens cal re-descobrir que Déu ens acompanya en les dificultats.
- És important posar en valor la possibilitat de tornar a “trobar-nos junts”. Re-integrar-nos a la comunitat de manera presencial i activa. Valorem allò que teníem i no ho valoràvem.
- Cal acollir a les famílies afectades per la mort d'un familiar i que no han pogut celebrar les exèquies. En la seva situació de dol és important que les famílies sàpiguen que poden fer una celebració a posteriori . Es poden fer celebracions familiars o col·lectives si es el cas de diverses famílies que viuen aquesta situació de dol.
- Es constata que s'ha intensificat la participació a les celebracions litúrgiques, especialment des de les xarxes. Però és necessari fer una crida a la participació presencial.

- A les parròquies s'ha procurat fer catequesi. Quan no ha estat possible fer-la de manera presencial s'ha fet de forma telemàtica i amb molta participació.
- L'Esplai de la parròquia de la Mare de Déu del Roser de Cerdanyola ha creat un centre sòcio-educatiu per atendre infants i joves que viuen situacions vulnerables. Cal tenir molt respecte i atenció per la gent que va perduda i s'acosta a les nostres comunitats. Han conegut famílies que no tenien cap relació amb la parròquia, però que és important facilitar i mantenir una bona comunicació amb elles.
- Els grups de la pastoral obrera han mantingut la comunicació per WhatsApp i altres vies telemàtiques. Però per via virtual no s'ha fet Revisió de vida per conservar la discreció personal que aquesta demana. Sí, en canvi, han fet Estudi d'Evangelí i algun recés. L'acció i el compromís cada u l'ha fet personalment.
- Les comunitats han d'estar atentes i disponibles per atendre la creixent població vulnerable conseqüència de la pandèmia i que viu situacions no volgudes: dormir al carrer, per exemple. La majoria de treballadors socials fan treball telemàtic però les persones i famílies que busquen ajuda, en general, no s'aclareixen amb el material informàtic i no saben connectar-se. Caldria organitzar cursos de formació per aquestes persones per tal que poguessin connectar. La fundació "Xarse" procura donar respostes econòmiques a aquestes famílies necessitades i desorientades.
- El testimoni d'un conseller que ha estat afectat pel Covid 19 i ha estat ingressat a l'hospital parla d'una experiència molt dura i que fa reflexionar molt. És important potenciar i crear, si cal, una xarxa d'acompanyament tant per les persones que viuen la malaltia com pels seus familiars.
- Caritas parroquials han vist augmentades les demandes d'ajuda, no només aliment o roba sinó acompanyament a famílies i persones que s'ha quedat sense feina i no tenen cap ingrés des de fa mesos. Caldrà estar atents a les persones que no ho diuen però viuen amb moltes dificultats.

5. Presentació de l'Any de Sant Josep i la carta apostòlica del Papa Francesc "Patris Corde"

Mn. Manel Coronado fa una presentació de l'Any de Sant Josep i de la carta "Patris Corde" del Papa Francesc.

El Papa Francesc fa una invitació a celebrar l'Any de Sant Josep al complir-se 150 anys de que el beat Pius IX va declarar St. Josep com a Patró

de l'Església Catòlica . Es vol incrementar la devoció a st. Josep posant de relleu la seva intercessió en la pregària i com exemple per imitar les seves actituds.

Amb la carta apostòlica *Patris Corde* el Papa vol compartir algunes reflexions personals sobre la figura de Sant Josep, tan proper a la nostra condició humana i que posa de relleu la seva paternitat expressada de diverses maneres: Pare estimat, Pare en la tendresa, Pare en l'obediència, Pare en l'acolliment, Pare del coratge creatiu, Pare treballador i Pare a l'ombra.

En el Consell d'arxiprestes s'ha plantejat com viure l'Any de Sant Josep. Fer una edició de la carta apostòlica *Patris Corde*, organitzar conferències o pregàries arxiprestals sobre la figura de Sant Josep.

6. Informacions diverses

- Caritas informa que augmenta molt la demanda d'ajut i, alhora, costa mantenir els ajuts i les aportacions que fins ara tenia. Aquest any Caritas espanyola ha augmentat considerablement la seva aportació que anirà destinada: 1-ajudar a pal·liar els recursos de l'any 2020. 2- Fer una reserva per l'any 2021 i una tercera reserva per afrontar l'any 2022.

- La Delegació d'Apostolat Seglar informa que el proper dissabte, 20 de febrer, tindrà lloc la Jornada interdiocesana d'Apostolat Seglar de Catalunya amb el lema: "Acompanyar la llibertat en Crist. L'acompanyament comunitari". Serà en format telemàtic.

- A Mollet s'ha iniciat una catequesi dirigida als universitaris.

- A Rubí hi ha un grup de confirmació de 30 persones.

7. Cloenda

El sr. Bisbe agraeix el treball realitzat en aquesta sessió. És expressió de comunitat i coordinació.

Recorda que el proper dimecres és Dimecres de cendra i comença una nova Quaresma. Temps per renovar la fe, l'esperança i la caritat segons ens recorda el Papa. Ens hi ajuden les pràctiques quaresmals de la pregària, el dejuni i l'almoïna. La pregària ens ajuda a tornar la mirada vers Déu, a posar la nostra esperança en Ell i viure la Quaresma com un temps per creure i renovar la nostra fe i revifar l'esperança. El dejuni ens allibera de les coses supèrflues de la nostra vida. L'almoïna ens apropa als germans necessitats. La caritat ens ajuda a veure al necessitat com un germà amb qui hem de compartir allò que nosaltres tenim.

S'acaba la reunió a les 12,17h, després d'una breu pregària.

Crònica diocesana

Jornada mundial de la Pau

Amb motiu de la 54 Jornada Mundial de la Pau, el dia 1 de gener el grup de Justícia i Pau de l'arxiprestat de Terrassa va organitzar la Pregària per la Pau a les 20h a les esglésies de Sant Pere. El lema d'enguany i el missatge del papa Francesc és "La cultura de la cura com a camí per la pau".

Sessió de formació de Càritas diocesana

El dimecres 13 de gener el P. Llorenç Sagalés, delegat episcopal de pastoral social, va dur a terme la segona sessió d'aquest curs adreçada a voluntaris, professionals i col·laboradors de Càritas. Tractà sobre la pregària. L'acte es va realitzar de manera telemàtica.

XXV aniversari del Concili Provincial Tarraconense

En la solemnitat dels sants màrtirs Fructuós, bisbe, i Auguri i Eulogi, di-aques, es va celebrar a la Catedral de Tarragona l'Eucaristia en acció de gràcies en el vint-i-cinquè aniversari del Concili Provincial Tarraconense de 1995. Mons. Josep Àngel Saiz Meneses i Mons. Salvador Cristau varen concelebrar en aquella missa.

Pregària per la Unitat dels Cristians

El dilluns 25 de gener, festa de la Conversió de l'apòstol Sant Pau, Mons. Salvador Cristau, bisbe auxiliar, va presidir a la Catedral de Terrassa la cloenda de la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians. Va estar acompanyat per la Rvda. Ruth Giordano, presidenta de la Unió Baptista de Catalunya, de Terrassa; el Rvd. Jonathan Navarro, vicepresident de l'església Evangèlica de Catalunya, de Rubí; i el Rvd. Steven Philips, diaca de l'Església Espanyola Reformada Episcopal, de Sabadell. En les seves paraules el Sr. Bisbe glossà el lema d'enguany: "Manteniu-vos en el meu amor i donareu molt de fruit".

Trobada telemàtica de religiosos

El 31 de gener a la tarda tingué lloc, com és costum, la trobada diocesana de religiosos que precedeix la celebració de la Jornada per la Vida Consagrada. Es va dur a terme de manera telemàtica i hi va participar un bon nombre de comunitats, instituts seculars i verges consagrades. El P. Víctor Codina, SJ, parlà de l'aplicació de l'encíclica *Fratelli tutti* a la vida consagrada i el Sr. Bisbe presidí la pregària de vespres. El dimarts dia 2 de febrer, festa de la Presentació del Senyor, a les 20h el Sr. Bisbe presidí la Missa a la Catedral en la Jornada de la Vida Consagrada, amb participació de religiosos i religioses.

Reunió telemàtica d'arxiprestes

El dimecres 3 de febrer Mons. Saiz Meneses es va reunir de manera telemàtica amb els arxiprestes de la diòcesi. Varen reflexionar sobre l'aplicació del Pla Pastoral Diocesà, en especial sobre la implementació de moviments i mètodes de primer anunci en la preparació dels sagraments, sobre la recepció del XXV aniversari del Concili Provincial Tarraconense a la diòcesi i de les propostes per a viure l'Any de Sant Josep a cada parròquia i arxiprestat.

Exercicis espirituals dels seminaristes

Des del dia 1 al 6 de febrer, a la Casa de la Mare de Déu de Montserrat de Caldes de Montbui, els seminaristes de la diòcesi de Terrassa varen practicar els Exercicis Espirituals dirigits per Mn. Oriol Pallàs Espinet, director espiritual del Seminari Diocesà.

Carta Apostòlica sobre sant Josep “Amb cor de pare”

La diòcesi de Terrassa ha editat la Carta Apostòlica del papa Francesc *Patris corde* sobre sant Josep. En un sol llibret hi ha el text en català i en castellà. Es distribueix a través de les parròquies perquè els feligresos puguin formar-se bo i llegint-la.

Exercicis Espirituals per a joves

Entre els dies 19 i 21 de febrer les delegacions de joventut i de pastoral vocacional de la diòcesi de Terrassa van organitzar una tanda d'Exercicis

Espirituals per a joves a Caldes de Montbui. Entre els dies 26 i 28 de febrer va tenir lloc una tanda per a noies. En aquestes tandes hi varen participar nois i noies de diferents parròquies de la diòcesi.

Inici de la Quaresma

El dimecres 17 de febrer, Dimecres de Cendra, va començar la Quaresma a les parròquies i esglésies de la diòcesi. A la Catedral, Mons. Josep Àngel Saiz Meneses, acompanyat de Mons. Salvador Cristau i d'altres concelebrants i un diaca, va presidir la celebració de l'Eucaristia a les 20.00h. Ambdós bisbes varen imposar la cendra als fidels.

Ritu d'Elecció dels catecúmens

El dia 21 de febrer, primer diumenge de Quaresma, Mons. Saiz Meneses va presidir la celebració de l'Eucaristia a les 12 del migdia a la Catedral. En aquesta Missa va tenir lloc el ritu d'Elecció dels catecúmens, els adults que per Pasqua rebran el sagraments de la Iniciació Cristiana: Baptisme, Confirmació i Eucaristia.

Delegacions

DELEGACIÓ EPISCOPAL PER A LA VIDA CONSAGRADA

Terrassa, a 22 de gener de 2021

A l'atenció dels superiors de les comunitats religioses

Benvolguts/des,

Celebrem el XXV aniversari de la Jornada de la Vida Consagrada el dia 2 de febrer, i el lema d'enguany és **“La vida consagrada, paràbola de fraternitat en un mon ferit”**.

Ja és tradició al nostre Bisbat oferir dos moments forts al voltant d'aquests dia, un al Centre Borja i l'altre la Missa a la Catedral presidida pel Bisbe el dia 2 de febrer.

Donada la situació provocada per la pandèmia, les trobades presencials no són aconsellables com ja tots sabem; proposem fer-ho per via telemàtica. Ja estem una mica acostumats, oi?

La conferència ens la farà el P. Víctor Codina, Jesuïta. La temàtica versarà sobre l'encíclica “Fratelli tutti” del papa Francesc i la seva relació sobre la Vida Consagrada. A continuació la pregària de Vespres presidida pel Bisbe.

El diumenge dia 31 a les 18h ens podem connectar per internet. Enviarem l'enllaç per via meet. Google, a totes les comunitats. *(Cal que totes contestin a la carta enviada el dia 20 de gener)* Ja sabeu que cal connectar-se una mica abans per poder ser puntuals.

El mateix dia 2 de febrer, a les 20h el Sr. Bisbe presidirà la Missa a la Catedral. Tots hi som convidats.

Somos conscientes de que estos encuentros siempre nos animan y refuerzan el sentirnos colaboradores en “la misma barca”, ¡no lo debemos perder!

En estos tiempos de tanta incertidumbre, pero también de oportunidad, de colaborar humildemente en una “Iglesia” en salida”, en un rostro de Vida Consagrada más samaritana, como tantas veces nos invita el Papa Francisco y como nos recuerda con el lema “la parábola de la fraternidad en un mundo herido”.

Esperamos vernos aunque sea a través de la pantalla.

Una abraçada, també telemàtica!

Gna. Conxita Baños Rueda CCV, delegada

DELEGACIÓ EPISCOPAL DE PASTORAL OBRERA

Gener 2021

Carta als Rectors i administradors parroquials

Benvolgut germà en Crist

Ens adrecem a tu com a ministre ordenat i treballador del Regne de Déu per parlar-te sobre la tasca de l'Equip de la Delegació Diocesana de la Pastoral Obrera de Terrassa (EPOT). Com sabràs, la Pastoral Obrera tenim la missió i som enviats pels nostres Bisbes, a portar la Bona Nova de l'Evangeli a tots els nostres germans i germanes del món obrer, fent camí amb ells perquè coneguin Jesucrist, i tots puguem viure una vida amb dignitat com a Fills i Filles de Déu.

Des de la revolució industrial, els i les membres de la classe obrera vam ser explotats amb sous miserables i jornades eternes, treball infantil... Vam patir grans desigualtats i no ens sentíem valorats com a persones, sinó com a animals de càrrega. Durant molt de temps, una part important de l'Església no va entendre el nostre patiment i no ens va fer costat, és per això que també ens vam sentir abandonats en la nostra experiència creient. En aquest context, i anys més tard, fent-se càrrec d'aquesta realitat, neix la Pastoral Obrera fent-nos saber que som Fills estimats de Déu i que Ell no ens ha abandonat. L'any 1994 els bisbes de la Conferència Episcopal Espanyola, van aprovar i signar el document "La Pastoral Obrera de tota l'Església".

La Pastoral Obrera actuem en totes les etapes de la vida a través de diferents moviments apostòlics d'Acció Catòlica especialitzada, que a la nostra Diòcesi som: el MIJAC acompanyem als infants, fills de la classe treballadora, que veuen com els seus pares s'esforcen dia a dia perquè no els manqui res, i des de la realitat que viuen, creixen a través de la reflexió, la pregària i el joc, unint la vida i l'Evangeli. La JOC acompanyem els joves en una edat en què comencen a ser conscients de les injustícies que els envolten i també quan comencen a treballar, una etapa marcada sovint per la precarietat laboral i la incertesa del futur i, en aquest moment de la seva vida, és fonamental per fer l'experiència de conèixer a Jesucrist. I l'ACO acompanyem els adults, en les dificultats que s'enfronten dia a dia, i fent un procés d'iniciació-formació descobreixin la crida de Jesús a anunciar la Bona Nova del Regne, en mig del món del treball.

Partim de la vida, fem l'experiència de la revisió de vida (veure, jutjar, actuar) i la posem a la llum de l'Evangeli i així, descobrir la voluntat de

Déu, que ens envia a transformar la realitat del món del treball, construint el Regne de Déu, un Regne que porta la justícia i l'amor per tothom, però sobretot pels que més pateixen. "Veni, beneïts del meu Pare, rebeu en herència el Regne que ell us tenia preparat des de la creació del món, perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vau acollir; anava despullat, i em vau vestir; estava malalt, i em vau visitar; era a la presó, i vinguéreu a veure'm. El rei els respondrà: Us ho asseguro: tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu" (Mt 25,34-36/40). Amb Jesucrist, ens sentim constructors, però també transmissors i volem ser sal a la terra, llum enmig de la fosca, llevat dins la pasta.

Però sovint les dificultats ens superen: un món escèptic, materialista, hedonista un sistema que despersonalitza, el poder del diner, l'individualisme que porta a perdre els valors, i l'ètica. Són tot un conjunt de factors que deshumanitzen i dificulten el compromís i el treball per la dignitat de totes les persones. Com a classe obrera, tornem a sentir-nos deseparats, sovint ens resignem a una feina precària o sense contracte, i en alguns casos amb condicions d'esclavatge, i actualment amb la pandèmia del Covid 19, que ens està portant a més pobresa i marginació; vivint al carrer, sent desnonats, treballant amb sous que no arriben a final de mes, en feines sense contracte, fent hores extres sense que les paguin, els immigrants sense papers, pensions baixes..

Cal remarcar, i valorar tota la tasca i el servei que fan tantes entitats solidàries, sobretot Càritas, al servei dels nostres germans i germanes que estan patint tantes necessitats. Però no n'hi ha prou, cal continuar treballant perquè l'economia i la política estiguin al servei de tota la persona, en les necessitats materials i espirituals.

És per això que, vivim i volem ser una Església en sortida (com ens proposa el Papa Francesc), activa, compromesa i comprensiva, actual, atenta, solidària. Una Església que reflecteixi el rostre misericordiós de Déu i la seva justícia. Necessitem ser una Església que es faci ressò de la realitat del món obrer i cridi ben fort i sense por que Crist és al costat dels més necessitats, i que arribi a tothom l'amor, el consol i l'esperança que ens dona Jesucrist. "Després d'això, el Senyor en designà uns altres setanta-dos i els envià de dos en dos perquè anessin davant seu a cada poble i a cada lloc per on ell mateix havia de passar: Els deia: – La collita és abundant, però els segadors són pocs. Pregueu, doncs, a l'amo dels sembrats que hi enviï més segadors." (Lc 10,2). Ens cal pregar perquè l'Esperit Sant ens doni la seva gràcia, per ser testimonis de Jesucrist enmig del món del treball.

Un dels objectius que tenim per aquest curs 2020-2021, és fer més visible la Pastoral Obrera (a nivell Diocesà). Per això, des de l'equip de la Delegació Episcopal de Pastoral Obrera, et demanem, en primer lloc, la teva pregària pel món obrer i pels militants dels moviments obrers que els acompanyem. En segon lloc, et demanem que ens ajudis a acompanyar-los, ja que la gran majoria dels feligresos són membres del món del treball. *Tota persona té el dret de conèixer Jesucrist, el seu amor, el seu consol i la seva esperança.*

Si tu o algun germà de la parròquia, us sentiu cridats a acompanyar els nostres moviments com a consiliari, o si coneixes algú a qui li agradaria o se sent cridat a conèixer i participar d'alguns dels moviments apostòlics, t'agraïrem que et posis en contacte amb nosaltres. I així els podrem acollir i acompanyar. Moltes gràcies per la teva atenció i la teva pregària.

Pere Pérez, delegat episcopal

DELEGACIÓ EPISCOPAL DE LITÚRGIA I RELIGIOSITAT POPULAR

Terrassa, 30 de gener de 2021

Benvolguts preveres i diaques:

Amb aquestes lletres us informo d'algunes orientacions per a la celebració de la Presentació del Senyor i, també, de les disposicions emanades de la Santa Seu per al Dimecres de Cendra d'enguany, motivades per la pandèmia de Coronavirus.

1. Presentació del Senyor

En la festa del 2 de febrer, 40 dies després de Nadal, celebrem l'encontre del Fill de Déu presentat al temple, amb el seu poble, que l'acull com a «llum que es revela a les nacions», segons l'expressió del vell Simeó. El **més significatiu** de la festa és **la processó** dels fidels i els ministres, amb les candeles enceses a les mans, tot entrant al temple per «anar a la casa de Déu i a l'encontre del Crist» on s'hi celebrarà l'Eucaristia.

Tenint en compte això i, degut a les circumstàncies actuals, els delegats de litúrgia de les diòcesis catalanes han reflexionat i es proposa el següent:

1. **Els fidels no participen en la processó**, sinó que estan des del principi als llocs que ocuparan durant missa. Hauran agafat la seva candela en entrar al temple; no les rebran ni se les passaran entre ells. Quan arribin els ministres per a la benedicció ja les hauran encès.
2. **S'utilitzarà la segona forma** de l'Entrada solemne dels ministres (Missal Romà, n. 9-11, p. 552).
3. Enceses les candeles, els fidels reben drets els ministres que van a l'entrada del temple o a un altre lloc visible per a facilitar la participació dels fidels. (1)
4. Se saluda al poble i s'introdueix la celebració amb la monició del Missal o una altra d'adient (Missal Romà, n. 4, p. 550).
5. **Es beneeixen les candeles amb l'oració prevista, però se suprimeix l'aspersió.** (2)
6. Els ministres avancen en processó fins a l'altar, mentre es canta el cant propi (Llum que es revela a les nacions) o un d'adient (Vós sou Senyor la llum del meu cor; o bé Joiosa llum santa).

7. En arribar a l'altar es canta o recita el Glòria i es diu l'oració col·lecta, s'apaguen les candeles (3) i la Missa segueix com de costum.

Els punts 3 i 4 també es poden fer des del presbiteri.

Es pot fer l'aspersió de manera simbòlica des del presbiteri (sense que l'aigua toqui els fidels).

Indicar als fidels que en apagar la candela posin la mà davant ja que, en expulsar aire per apagar-la pot ser perillós).

Òbviament això s'ha d'afegir a les disposicions sanitàries vigents (aforament, distància, mascareta, etc.).

2. Dimecres de Cendra

La Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments ha publicat una nota en què explica la modificació del ritus del Dimecres de Cendra, adaptant-se a les mesures de seguretat sanitàries establertes en aquest temps de pandèmia.

Tal com es llegeix en la nota difosa per la Congregació, «pronunciada l'oració de benedicció de les cendres i després d'aspergir-les, sense dir res, amb l'aigua beneïda, el prevere es dirigirà als presents, dient una sola vegada i per a tots els fidels, la fórmula del Missal Romà: “Convertiu-vos i creieu en l'Evangelí”, o bé: “Recorda que ets pols i a la pols tornaràs”. Després, el prevere es netejarà les mans i es posarà la mascareta per protegir-se el nas i la boca. Posteriorment, imposarà la cendra a aquells que s'acostin a ell o, si és oportú, s'acostarà als fidels que estan drets, romanent al seu lloc. Així mateix, el prevere prendrà la cendra i la deixarà caure sobre el cap de cada un, sense dir res».

La nota ha estat signada el 12 de gener de 2021 pel cardenal Robert Sarah, prefecte de la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, i per Mons. Arthur Roche, arquebisbe secretari.

Per qualsevol dubte o aclariment sobre les orientacions del 2 de febrer i sobre la nota de la Congregació, podeu adreçar-vos a la Delegació de Litúrgia i Religiositat Popular (telèfon: 93 733 71 20 – E-mail: mcoronado@bisbatdeterrassa.org).

Rebeu una cordial salutació,

Mn. Manuel Coronado Portillo
Delegat Episcopal

Santa Seu

Sant Pare

Jornada Mundial de la Pau

LA CULTURA DE LA CURA COM A CAMÍ DE PAU

1. En el llindar de l'Any Nou, desitjo presentar la meva més respectuosa salutació als caps d'Estat i de Govern, als responsables de les organitzacions internacionals, als líders espirituals i als fidels de diverses religions, i als homes i dones de bona voluntat. A tots els faig arribar els meus millors desitjos perquè la humanitat pugui progressar en aquest any pel camí de la fraternitat, la justícia i la pau entre les persones, les comunitats, els pobles i els Estats.

L'any 2020 s'ha caracteritzat per la gran crisi sanitària de la Covid-19, que s'ha convertit en un fenomen multisectorial i mundial, que agreuja les crisis fortament interrelacionades, com la climàtica, alimentària, econòmica i migratòria, i causa grans patiments i penúries. Penso en primer lloc en els qui han perdut un familiar o un ésser estimat, però també en els qui s'han quedat sense feina. Recordo especialment els metges, infermers, farmacèutics, investigadors, voluntaris, capellans i personal dels hospitals i centres de salut, que s'han esforçat i continuen fent-ho, amb gran dedicació i sacrifici, fins al punt que alguns d'ells han mort procurant estar prop dels malalts, alleujar el seu sofriment o salvar les seves vides. En retre homenatge a aquestes persones, renovo la crida als responsables polítics i al sector privat per tal que adoptin les mesures adequades per a garantir l'accés a les vacunes contra la Covid-19 i a les tecnologies essencials necessàries per a assistir els malalts i tots els qui són més pobres i més fràgils.¹

És dolorós constatar que, lamentablement, al costat de nombrosos testimonis de caritat i solidaritat, prenen un nou impuls diverses formes de

¹ Cf. *Videomissatge amb motiu de la 75.ª Sessió de l'Assemblea General de les Nacions Unides*, 25 setembre 2020.

nacionalisme, racisme, xenofòbia i fins i tot guerres i conflictes que semblen mort i destrucció.

Aquests i altres esdeveniments, que han marcat el camí de la humanitat l'últim any, ens ensenyen la importància de fer-nos càrrec els uns dels altres i també de la creació, per construir una societat basada en relacions de fraternitat. Per això he triat com a tema d'aquest missatge: *La cultura de la cura com a camí de pau*. Cultura de la cura per eradicar la cultura de la indiferència, de l'exclusió i de la confrontació, que sol prevaler avui dia.

2. Déu Creador, origen de la vocació humana a la cura

En moltes tradicions religioses, hi ha narracions que es refereixen a l'origen de l'home, a la seva relació amb el Creador, amb la natura i amb els seus semblants. En la Bíblia, el *Llibre del Gènesi* revela, des del començament, la importància de l'atenció o de la custòdia en el projecte de Déu per la humanitat, posant en evidència la relació entre l'home ('adam) i la terra ('adamah), i entre els germans. En el relat bíblic de la creació, Déu confia el jardí "plantat a l'Edèn" (cf. Gn 2,8) a les mans d'Adam amb la tasca de "conrear-lo i cuidar-lo" (cf. Gn 2,15). Això significa, d'una banda, fer que la terra sigui productiva i, de l'altra, protegir-la i fer que mantingui la seva capacitat per sostenir la vida.² Els verbs "conrear" i "tenir cura" descriuen la relació d'Adam amb la seva casa-jardí i indiquen també la confiança que Déu diposita en ell en constituir-lo senyor i guardià de tota la creació.

El naixement de Caín i Abel va donar origen a una història de germans, la relació entre els quals seria interpretada –negativament– per Caín en termes de protecció o custòdia. Caín, després de matar el seu germà Abel, va respondre així a la pregunta de Déu: «És que jo sóc guardià del meu germà?» (Gn 4,9).³ Sí, certament. Caín era el "guardià" del seu germà. «En aquests relats tan antics, carregats de profund simbolisme, ja hi havia continguda una convicció actual: que tot està relacionat, i que l'autèntica cura de la nostra pròpia vida i de les nostres relacions amb la natura és inseparable de la fraternitat, la justícia i la fidelitat als altres».⁴

² Cf. Carta enc. *Laudato si'* (24 maig 2015), 67.

³ Cf. "La fraternitat, fonament i camí per a la pau". Missatge per a la celebració de la 47ª Jornada Mundial de la Pau, 1 gener 2014 (8 desembre 2013), 2.

⁴ Carta enc. *Laudato si'* (24 maig 2015), 70.

3. Déu Creador, model de la cura

La Sagrada Escripura presenta Déu no solament com a Creador, sinó també com Aquell que té cura de les seves criatures, especialment d'Adam, d'Eva i dels seus fills. El mateix Caïn, encara que caigués sobre ell el pes de la maledicció pel crim que va cometre, va rebre com a do del Creador un *senyal de protecció* perquè la seva vida fos salvaguardada (cf. Gn 4,15). Aquest fet, si bé confirma la *dignitat inviolable* de la persona, creada a imatge i semblança de Déu, també manifesta el pla diví de preservar l'harmonia de la creació, perquè «la pau i la violència no poden habitar juntes».⁵

Precisament la cura de la creació està a la base de la institució del *Shabbat* que, a més de regular el culte diví, tenia per objectiu restablir l'ordre social i la cura dels pobres (cf. Gn 1,1-3; Lv 25,4). La celebració del Jubileu, en ocasió del setè any sabàtic, permetia una treva a la terra, als esclaus i als endeutats. En aquest any de gràcia, es protegia els més febles, oferint-los una nova perspectiva de la vida, perquè no hi hagués persones necessitades en la comunitat (cf. Dt 15,4).

També és digna d'esment la tradició profètica, on el cim de la comprensió bíblica de la justícia es manifestava en la forma en què una comunitat tractava els més febles que hi havia. Per això Amós (2,6-8; 8) i Isaïes (58), en particular, feien sentir contínuament la seva veu a favor de la justícia per als pobres, els quals, per la seva vulnerabilitat i falta de poder, eren escoltats només per Déu, que els cuidava (cf. Sl 34,7; 113,7-8).

4. La cura en el ministeri de Jesús

La vida i el ministeri de Jesús encarnen el punt culminant de la revelació de l'amor del Pare per la humanitat (cf. Jn 3,16). A la sinagoga de Natzaret, Jesús es va manifestar com Aquell que el Senyor ha consagrat «per anunciar la bona nova als pobres, ha enviat a proclamar l'alliberament als captius i la vista als cecs, a deixar en llibertat els oprimits» (Lc 4,18). Aquestes accions messiàniques, típiques dels jubileus, constitueixen el testimoniatge més eloqüent de la missió que li va confiar el Pare. En la seva compassió, Crist s'acostava als malalts del cos i de l'esperit i els guaria; perdonava els pecadors i els donava una vida nova. Jesús era el Bon Pastor que tenia cura de les ovelles (cf. Jn 10,11-18; Ez 34,1-31); era el Bon Samarità que

⁵ Pontifici Consell "Justícia i Pau", *Compendi de la Doctrina Social de l'Església*, 488.

s'inclinava sobre l'home ferit, embenava les seves ferides i se n'ocupava (cf. Lc 10,30-37).

Al cim de la seva missió, Jesús va segellar la seva cura envers nosaltres oferint-se ell mateix en la creu i alliberant-nos de l'esclavatge del pecat i de la mort. Així, amb el do de la seva vida i el seu sacrifici, ens va obrir el camí de l'amor i diu a cadascú: "Segueix-me i fes el mateix" (cf. Lc 10,37).

5. La cultura de la cura en la vida dels seguidors de Jesús

Les obres de misericòrdia espirituals i corporals constitueixen el nucli del servei de caritat de l'Església primitiva. Els cristians de la primera generació compartien el que tenien perquè ningú entre ells no passés necessitat (cf. Ac 4,34-35) i s'esforçaven per fer de la comunitat una llar acollidora, oberta a totes les situacions humanes, a punt per fer-se càrrec dels més fràgils. Així, va esdevenir habitual fer ofrenes voluntàries per donar de menjar als pobres, enterrar els morts i sustentar els orfes, els ancians i les víctimes de desastres, com els naufrags. I quan, en períodes posteriors, la generositat dels cristians va perdre una mica de dinamisme, alguns Pares de l'Església van insistir en què la propietat és volguda per Déu per al bé comú. Ambrós sostenia que «la naturalesa ha abocat totes les coses per al bé comú. [...] Per tant, la natura ha produït un dret comú per a tots, però la cobdícia l'ha convertit en un dret per a uns pocs».⁶ Havent superat les persecucions dels primers segles, l'Església va aprofitar la llibertat per inspirar la societat i la seva cultura. «Les necessitats de l'època exigien nous compromisos al servei de la caritat cristiana. Les cròniques de la història reporten innumbrables exemples d'obres de misericòrdia. D'aquests esforços concertats han sorgit nombroses institucions per a l'alleugeriment de totes les necessitats humanes: hospitals, hospicis per als pobres, orfenats, llars per a nens, refugis per a pelegrins, entre altres».⁷

6. Els principis de la doctrina social de l'Església com a fonament de la cultura de la cura

La *diakonia* dels orígens, enriquida per la reflexió dels Pares i animada, al llarg dels segles, per la caritat activa de tants testimonis eloqüents de la fe, s'ha convertit en el cor palpitant de la doctrina social de l'Església,

⁶ *De officiis*, 1, 28, 132: PL 16, 67.

⁷ K. Bihlmeyer - H. Tüchle, *Church History*, vol.1, Westminster, The Newman Press, 1958, pp. 373-374.

oferint-se a tots els homes de bona voluntat com un ric patrimoni de principis, criteris i indicacions, dels quals es pot extreure la “gramàtica” de la cura: la promoció de la dignitat de tota persona humana, la solidaritat amb els pobres i els indefensos, la preocupació pel bé comú i la salvaguarda de la creació.

* *La cura com a promoció de la dignitat i dels drets de la persona.*

«El concepte de persona, nascut i madurat en el cristianisme, ajuda a perseguir un desenvolupament plenament humà. Perquè persona significa sempre relació, no individualisme, afirma la inclusió i no l'exclusió, la dignitat única i inviolable i no l'explotació».⁸ Cada persona humana és un fi en si mateixa, mai un simple instrument que s'aprecia només per la seva utilitat, i ha estat creada per conuiu en la família, en la comunitat, en la societat, on tots els membres tenen la mateixa dignitat. D'aquesta dignitat deriven els drets humans, així com els deures, que recorden, per exemple, la responsabilitat d'acollir i ajudar els pobres, els malalts, els marginats, a cadascun dels nostres «pròxims, propers o llunyans en el temps o en l'espai».⁹

* *La cura del bé comú.*

Cada aspecte de la vida social, política i econòmica troba la seva realització quan està al servei del bé comú, és a dir del «conjunt d'aquelles condicions de la vida social que permeten als grups i cadascun dels seus membres aconseguir més plena i fàcilment la seva pròpia perfecció».¹⁰ Per tant, els nostres plans i esforços sempre han de tenir en compte els seus efectes sobre tota la família humana, sospesant les conseqüències per al moment present i per a les generacions futures. La pandèmia de Covid-19 ens mostra la gran veritat i actual, ja que «ens vam adonar que estàvem en la mateixa barca, tots fràgils i desorientats; però, al mateix temps, importants i necessaris, tots cridats a remar junts,¹¹ perquè «ningú

⁸ *Discurs als participants al Congrés organitzat pel Dicasteri per al Servei de Desenvolupament Humà Integral en el 50è aniversari de la Carta encíclica “Populorum progressio” (4 abril 2017).*

⁹ *Missatge a la 22ª Sessió de la Conferència de les Parts de la Convenció marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic (COP22), 10 novembre 2016. Cf. Grup de Treball interdicasterial de la Santa Seu sobre l'Ecologia Integral, En camí per a la cura de la casa comuna. A cinc anys de la Laudato si', LEV, 31 maig 2020.*

¹⁰ *Conc. Ecum. Vat. II, Const. past. Gaudium et spes, 26.*

¹¹ *Moment extraordinari de pregària en temps de pandèmia, 27 març 2020.*

no se salva sol»¹² i cap Estat nacional aïllat pot assegurar el bé comú de la pròpia població.¹³

* *La cura mitjançant la solidaritat.*

La solidaritat expressa concretament l'amor per l'altre, no com un sentiment vague, sinó com «una determinació ferma i perseverant d'obstinar-se pel bé comú; és a dir, pel bé de tots i cadascú, perquè tots siguem veritablement responsables de tots».¹⁴ La solidaritat ens ajuda a veure l'altre –entès com a persona o, en sentit més ampli, com a poble o nació– no com una estadística, o un mitjà per ser explotat i després rebutjat quan ja no és útil, sinó com el nostre proïsme, company de camí, cridat a participar, com nosaltres, en el banquet de la vida al qual tots són convidats igualment per Déu.

* *La cura i la protecció de la creació.*

L'encíclica *Laudato si'* constata plenament la interconnexió de tota la realitat creada i destaca la necessitat d'escoltar al mateix temps el clam dels necessitats i el de la creació. D'aquesta escolta atenta i constant pot sorgir una cura eficaç de la terra, la nostra casa comuna, i dels pobres. Referent a això, desitjo reafirmar que «no pot ser real un sentiment d'íntima unió amb els altres éssers de la naturalesa si al mateix temps al cor no hi ha tendresa, compassió i preocupació pels éssers humans».¹⁵ «Pau, justícia i conservació de la creació són tres temes absolutament lligats, que no podran apartar-se per ser tractats individualment sota pena de caure novament en el reduccionisme».¹⁶

7. La brúixola per a un rumb comú

En una època dominada per la cultura de l'exclusió, davant de l'agreuement de les desigualtats dins de les nacions i entre elles,¹⁷ voldria per tant convidar els responsables de les organitzacions internacionals i dels governs, del sector econòmic i del científic, de la comunicació social i de les institucions educatives a prendre en mà la “brúixola” dels principis an-

¹² *Ibid.*

¹³ Cf. Carta enc. *Fratelli tutti* (3 octubre 2020), 8, 153.

¹⁴ St. Joan Pau II, Carta. enc. *Sollicitudo rei socialis* (30 desembre 1987), 38.

¹⁵ Carta enc. *Laudato si'* (24 maig 2015), 91.

¹⁶ Conferència de l'Episcopat Dominicà, Carta pastoral *Sobre la relació de l'home amb la natura* (21 gener 1987); cf. Carta enc. *Laudato si'* (24 maig 2015), 92.

¹⁷ Cf. Carta enc. *Fratelli tutti* (3 octubre 2020), 125.

teriorment esmentats, per donar *un rumb comú* al procés de globalització, «un rumb realment humà». ¹⁸ Aquesta permetria apreciar el valor i la dignitat de cada persona, actuar junts i en solidaritat pel bé comú, alleujant els qui pateixen a causa de la pobresa, la malaltia, l'esclavitud, la discriminació i els conflictes. A través d'aquesta brúixola, animo tothom a esdevenir profetes i testimonis de la cultura de la cura, per superar tantes desigualtats socials. I això serà possible només amb un fort i ampli protagonisme de les dones, en la família i en tots els àmbits socials, polítics i institucionals.

La *brúixola* dels principis socials, necessària per a promoure *la cultura de la cura*, és també indicativa per a les relacions entre les nacions, que haurien inspirar-se en la fraternitat, el respecte mutu, la solidaritat i el compliment de la llei internacional. Referent a això, ha de reafirmar-se la protecció i la promoció dels drets humans fonamentals, que són inalienables, universals i indivisibles. ¹⁹

També cal esmentar el respecte del dret humanitari, especialment en aquest temps en què els conflictes i les guerres se succeeixen sense interrupció. Lamentablement, moltes regions i comunitats ja no recorden una època en què vivien en pau i seguretat. Moltes ciutats s'han convertit en epicentres d'inseguretat: els seus habitants lluiten per mantenir els seus ritmes normals perquè són atacats i bombardejats indiscriminadament per explosius, artilleria i armes lleugeres. Els infants no poden estudiar. Els homes i les dones no poden treballar per mantenir les seves famílies. La fam arrela on abans era desconeguda. Les persones es veuen obligades a fugir, deixant enrere no sols les seves llars, sinó també la història familiar i les arrels culturals.

Les causes del conflicte són moltes, però el resultat és sempre el mateix: destrucció i crisi humanitària. Hem d'aturar-nos i preguntar-nos: què ha portat a la normalització dels conflictes al món? I, sobretot, ¿com podem convertir el nostre cor i canviar la nostra mentalitat per buscar veritablement la pau en solidaritat i fraternitat?

Quant malbaratament de recursos hi ha per a les armes, en particular per a les nuclears, ²⁰ recursos que podrien utilitzar-se per prioritats més importants

¹⁸ *Ibid.*, 29.

¹⁹ Cf. *Missatge als participants en la Conferència internacional "Els drets humans al món contemporani: conquestes, omissions, negacions"*, Roma, 10-11 desembre 2018.

²⁰ Cf. *Missatge a la Conferència de l'ONU per a la negociació d'un instrument jurídicament vinculant sobre la prohibició de les armes nuclears que condueixi a la seva total eliminació*, 23 març 2017.

per tal de garantir la seguretat de les persones, com la promoció de la pau i del desenvolupament humà integral, la lluita contra la pobresa i la satisfacció de les necessitats de salut. A més, això es manifesta a causa dels problemes mundials com l'actual pandèmia de la Covid-19 i el canvi climàtic. Si en seria de valenta la decisió de «constituir amb els diners emprats en armes i altres despeses militars un “Fons mundial” per poder derrotar definitivament la fam i contribuir al desenvolupament dels països més pobres».²¹

8. Per educar la cultura de la cura

La promoció de la cultura de la cura requereix un *procés educatiu* i la brúixola dels principis socials es planteja amb aquesta finalitat, com un instrument fiable per a diferents contextos relacionats entre si. M'agradaria oferir-ne alguns exemples.

- L'educació per a la cura neix en la *família*, nucli natural i fonamental de la societat, on s'aprèn a viure en relació i en respecte mutu. Tanmateix, cal posar la família en condicions de complir aquesta tasca vital i indispensable.
- Sempre en col·laboració amb la família, altres subjectes encarregats de l'educació són *l'escola i la universitat* i, de la mateixa manera, en certs aspectes, els agents de la *comunicació social*.²² Aquests subjectes són cridats a transmetre un sistema de valors basat en el reconeixement de la dignitat de cada persona, de cada comunitat lingüística, ètnica i religiosa, de cada poble i dels drets fonamentals que en deriven. L'educació constitueix un dels pilars més justos i solidaris de la societat.
- Les *religions* en general, i els líders religiosos en particular, poden tenir un paper insubstituïble en la transmissió als fidels i a la societat dels valors de la solidaritat, el respecte a les diferències, l'acollida i la cura dels germans i germanes més fràgils. Referent a això, recordo les paraules del Papa Pau VI dirigides al Parlament ugandès el 1969: «No tingueu por a l'Església. Ella us honra, us forma ciutadans honrats i lleials, no fomenta rivalitats ni divisions, tracta de promoure la sana llibertat, la justícia social, la pau; si té alguna preferència és per als

²¹ Videomissatge per a la Jornada Mundial de l'Alimentació, 16 octubre 2020.

²² Cf. Benet XVI, “Educar els joves en la justícia i la pau”. Missatge per a la celebració de la 45ª Jornada Mundial de la Pau, 1 gener 2012 (8 desembre 2011), 2; “Venç la indiferència i conquesta la pau”. Missatge per a la celebració de la 49ª Jornada Mundial de la Pau, 1 gener 2016 (8 desembre 2015), 6.

pobres, per a l'educació dels petits i de poble, per l'assistència als abandonats i als qui sofreixen».²³

- A tots els qui estan compromesos al servei de les poblacions, en les organitzacions internacionals governamentals i no governamentals, que exerceixen una missió educativa, i a tots els qui, de diverses maneres, treballen en el camp de l'educació i la investigació, us animo novament, perquè s'aconsegueixi l'objectiu d'una educació «més oberta i incloent, capaç de l'escolta pacient, del diàleg constructiu i de la mútua comprensió».²⁴ Espero que aquesta invitació, feta en el context del *Pacte educatiu global*, rebi un ampli i renovat suport.

9. No hi ha pau sense la cultura de la cura

La *cultura de la cura*, com a compromís comú, solidari i participatiu per protegir i promoure la dignitat i el bé de tots, com una disposició a la cura, a l'atenció, a la compassió, a la reconciliació i a la recuperació, al respecte i a l'acceptació mutus, és un camí privilegiat per construir la pau. «En molts llocs del món calen camins de pau que duguin a cicatritzar les ferides, es necessiten artesans de pau disposats a generar processos de guarició i de retrobament amb enginy i coratge».²⁵

En aquest temps, en què la barca de la humanitat, sacsejada per la tempesta de la crisi, avança amb dificultat a la recerca d'un horitzó més tranquil i serè, el timó de la dignitat de la persona humana i la “brúixola” dels principis socials fonamentals poden permetre'ns navegar amb un rumb segur i comú. Com a cristians, fixem la nostra mirada en la Verge Maria, Estrella de la mar i Mare de l'esperança. Treballem tots junts per avançar cap a un nou horitzó d'amor i pau, de fraternitat i solidaritat, de suport mutu i acollida. No cedim a la temptació de desinteressar-nos dels altres, especialment dels més febles; no ens acostumem a desviar la mirada,²⁶ sinó comprometem-nos cada dia concretament per «formar una comunitat composta de germans que s'acullen recíprocament i es preocupen els uns dels altres».²⁷

Francesc

²³ *Discurs als diputats i senadors d'Uganda*, Kampala, 1 agost 1969.

²⁴ *Missatge per al llançament del Pacte Educatiu*, 12 setembre 2019.

²⁵ Carta. enc. *Fratelli tutti* (3 octubre 2020), 225.

²⁶ Cf. *Ibid.*, 64.

²⁷ *Ibid.*, 96; cf. “La fraternitat, fonament i camí per a la pau”. *Missatge per a la 47a Jornada Mundial de la Pau*, 1 gener 2014 (8 desembre 2013), 1.

CARTA APOSTÓLICA
EN FORMA DE «MOTU PROPRIO»

SPIRITUS DOMINI

DEL SUMO PONTÍFICE
FRANCISCO

SOBRE LA MODIFICACIÓN DEL CAN. 230 § 1 DEL
CÓDIGO DE DERECHO CANÓNICO ACERCA DEL ACCESO
DE LAS PERSONAS DE SEXO FEMENINO AL MINISTERIO INSTITUIDO
DEL LECTORADO Y DEL ACOLITADO.

El Espíritu del Señor Jesús, fuente perenne de la vida y misión de la Iglesia, distribuye a los miembros del Pueblo de Dios los dones que permiten a cada uno, de manera diferente, contribuir a la edificación de la Iglesia y al anuncio del Evangelio. Estos carismas, llamados *ministerios por ser* reconocidos públicamente e instituidos por la Iglesia, se ponen a disposición de la comunidad y su misión de forma estable.

En algunos casos esta contribución ministerial tiene su origen en un sacramento específico, el Orden Sagrado. Otras tareas, a lo largo de la historia, han sido instituidas en la Iglesia y confiadas a través de un rito litúrgico no sacramental a los fieles, en virtud de una forma peculiar de ejercicio del sacerdocio bautismal, y en ayuda del ministerio específico de los obispos, sacerdotes y diáconos.

Siguiendo una venerable tradición, la recepción de los “ministerios laicales”, que san Pablo VI reguló en el Motu Proprio *Ministeria quaedam* (17 de agosto de 1972), precedía como preparación a la recepción del Sacramento del Orden, aunque tales ministerios se conferían a otros fieles idóneos de sexo masculino.

Algunas asambleas del Sínodo de los Obispos han evidenciado la necesidad de profundizar doctrinalmente en el tema, para que responda a la naturaleza de dichos carismas y a las necesidades de los tiempos, y ofrezca un apoyo oportuno al papel de la evangelización que atañe a la comunidad eclesial.

Aceptando estas recomendaciones, se ha llegado en los últimos años a una elaboración doctrinal que ha puesto de relieve cómo determinados

ministerios instituidos por la Iglesia tengan como fundamento la condición común de ser bautizados y el sacerdocio real recibido en el sacramento del Bautismo; éstos son esencialmente distintos del ministerio ordenado recibido en el sacramento del Orden. En efecto, una práctica consolidada en la Iglesia latina ha confirmado también que estos ministerios laicos, al estar basados en el sacramento del Bautismo, pueden ser confiados a todos los fieles idóneos, sean de sexo masculino o femenino, según lo que ya está previsto implícitamente en el canon 230 § 2.

En consecuencia, después de haber escuchado el parecer de los Dicasterios competentes, he decidido proceder a la modificación del canon 230 § 1 del *Código de Derecho Canónico*. Por lo tanto, decreto que el canon 230 § 1 del *Código de Derecho Canónico* tenga en el futuro la siguiente redacción:

“Los laicos que tengan la edad y condiciones determinadas por decreto de la Conferencia Episcopal, pueden ser llamados para el ministerio estable de lector y acólito, mediante el rito litúrgico prescrito; sin embargo, la colación de esos ministerios no les da derecho a ser sustentados o remunerados por la Iglesia”.

Dispongo también la modificación de los otros elementos, con fuerza de ley, que se refieren a este canon.

Lo deliberado por esta Carta Apostólica en forma de Motu Proprio, ordeno que tenga vigencia firme y estable, no obstante cualquier cosa contraria, aunque sea digna de mención especial, y que se promulgue mediante su publicación en *L'Osservatore Romano*, entrando en vigor el mismo día, y luego se publique en el comentario oficial de las *Acta Apostolicae Sedis*.

Dado en Roma, en San Pedro, el 10 de enero del año 2021, fiesta del Bautismo del Señor, octavo de mi pontificado.

Francisco

**CARTA DEL SANTO PADRE FRANCISCO
AL PREFECTO DE LA CONGREGACIÓN PARA LA DOCTRINA DE LA FE
SOBRE EL ACCESO DE LAS MUJERES
A LOS MINISTERIOS DEL LECTORADO Y DEL ACOLITADO**

*Al Venerable Hermano
Cardenal Luis F. Ladaria, S.I.,
Prefecto de la Congregación para la Doctrina de la Fe,*

El Espíritu Santo, vínculo de amor entre el Padre y el Hijo, construye y alimenta la comunión de todo el Pueblo de Dios, suscitando en él múltiples y diversos dones y carismas (cf. Francisco, Exhortación Apostólica *Evangelii Gaudium*, n. 117). Mediante los sacramentos del Bautismo, la Confirmación y la Eucaristía, los miembros del Cuerpo de Cristo reciben del Espíritu del Señor Resucitado, en diverso grado y con diferentes expresiones, los dones que les permiten dar la contribución necesaria a la edificación de la Iglesia y al anuncio del Evangelio a toda criatura.

El apóstol Pablo distingue a este respecto entre dones de gracia-carismas (“charismata”) y servicios (“diakoniai”-“ministeria” [cf. *Rm 12,4ss* y *1 Cor 12,12ss*]). Según la tradición de la Iglesia, se denominan *ministerios* las diversas formas que adoptan los carismas cuando se reconocen públicamente y se ponen a disposición de la comunidad y de su misión de forma estable.

En algunos casos el ministerio tiene su origen en un sacramento específico, el Orden sagrado: se trata de los ministerios “ordenados” del obispo, el presbítero, el diácono. En otros casos el ministerio se confía, por un acto litúrgico del obispo, a una persona que ha recibido el Bautismo y la Confirmación y en la que se reconocen carismas específicos, después de un adecuado camino de preparación: hablamos entonces de ministerios “instituidos”. Muchos otros servicios u oficios eclesiales son ejercidos de hecho por tantos miembros de la comunidad, para el bien de la Iglesia, a menudo durante un largo período y con gran eficacia, sin que esté previsto ningún rito particular para conferir el oficio.

A lo largo de la historia, a medida que las situaciones eclesiales, sociales y culturales han ido cambiando, el ejercicio de los ministerios en la Iglesia Católica ha adoptado formas diferentes, mientras que permanecía intacta la distinción, no sólo de grado, entre los ministerios “instituidos” (o “laicos”) y los ministerios “ordenados”. Los primeros son expresiones particulares

de la condición sacerdotal y real propia de todo bautizado (cf. 1 P 2, 9); los segundos son propios de algunos miembros del Pueblo de Dios que, como obispos y sacerdotes, «reciben la misión y la facultad de actuar en la persona de Cristo Cabeza» o, como diáconos, «son habilitados para servir al pueblo de Dios en la diaconía de la liturgia, de la palabra y de la caridad» (Benedicto XVI, Carta apostólica en forma de Motu Proprio *Omnium in mentem*, 26 de octubre de 2009). Para indicar esta distinción también se utilizan expresiones como *sacerdocio bautismal* y *sacerdocio ordenado (o ministerial)*. En todo caso es bueno reiterar, con la constitución dogmática *Lumen Gentium* del Concilio Vaticano II, que «se ordenan, sin embargo, el uno al otro, pues ambos participan a su manera del único sacerdocio de Cristo» (LG, n. 10). La vida eclesial se nutre de esta referencia recíproca y se alimenta de la tensión fecunda entre estos dos polos del sacerdocio, el ministerial y el bautismal, que aunque son distintos están enraizados en el único sacerdocio de Cristo.

En línea con el Concilio Vaticano II, el sumo pontífice san Pablo VI quiso revisar la práctica de los ministerios no ordenados en la Iglesia Latina –hasta entonces llamados “órdenes menores”– adaptándola a las necesidades de los tiempos. Esta adaptación, sin embargo, no debe interpretarse como una superación de la doctrina anterior, sino como una actuación del dinamismo que caracteriza la naturaleza de la Iglesia, siempre llamada con la ayuda del Espíritu de Verdad a responder a los desafíos de cada época, en obediencia a la Revelación. La carta apostólica en forma de Motu Proprio *Ministeria quaedam* (15 de agosto de 1972) configura dos oficios (tareas), el del Lector y el del Acólito, el primero estrictamente ligado al ministerio de la Palabra, el segundo al ministerio del Altar, sin excluir que otros “oficios” puedan ser instituidos por la Santa Sede a petición de las Conferencias Episcopales.

La variación de las formas de ejercicio de los ministerios no ordenados, además, no es la simple consecuencia, en el plano sociológico, del deseo de adaptarse a las sensibilidades o a las culturas de las épocas y de los lugares, sino que está determinada por la necesidad de permitir a cada Iglesia local/particular, en comunión con todas las demás y teniendo como centro de unidad la Iglesia que está en Roma, vivir la acción litúrgica, el servicio de los pobres y el anuncio del Evangelio en fidelidad al mandato del Señor Jesucristo. Es tarea de los pastores de la Iglesia reconocer los dones de cada bautizado, dirigirlos también hacia ministerios específicos, promoverlos y coordinarlos, para que contribuyan al bien de las comunidades y a la misión confiada a todos los discípulos.

El compromiso de los fieles laicos, que «son simplemente la inmensa mayoría del Pueblo de Dios» (Francisco, Exhortación Apostólica *Evangelii gaudium*, n. 102), ciertamente no puede ni debe limitarse al ejercicio de los ministerios no ordenados (cf. Francisco, Exhortación Apostólica *Evangelii gaudium*, n. 102), pero una mejor configuración de estos ministerios y una referencia más precisa a la responsabilidad que nace, para cada cristiano, del Bautismo y de la Confirmación, puede ayudar a la Iglesia a redescubrir el sentido de comunión que la caracteriza y a iniciar un renovado compromiso en la catequesis y en la celebración de la fe (cf. Francisco, Exhortación Apostólica *Evangelii gaudium*, n. 102) Y es precisamente en este redescubrimiento que puede encontrar una mejor traducción la fecunda sinergia que surge de la ordenación mutua del sacerdocio ordenado y el sacerdocio bautismal. Esta reciprocidad, del servicio al sacramento del altar, está llamada a refluir, en la distinción de tareas, en ese servicio de “hacer de Cristo el corazón del mundo” que es la misión peculiar de toda la Iglesia. Precisamente este servicio al mundo, único aunque distinto, amplía los horizontes de la misión de la Iglesia, evitando que se encierre en lógicas estériles encaminadas sobre todo a reivindicar espacios de poder, y ayudándole a experimentarse a sí misma como una comunidad espiritual que «avanza juntamente con toda la humanidad y experimenta la suerte terrena del mundo» (GS, n. 40). En esta dinámica podemos entender verdaderamente el significado de la “Iglesia en salida”.

En el horizonte de renovación trazado por el Concilio Vaticano II, se siente cada vez más la urgencia de redescubrir la corresponsabilidad de todos los bautizados en la Iglesia, y de manera especial la misión de los laicos. La Asamblea Especial del Sínodo de los Obispos para la Región Panamazónica (6-27 de octubre de 2019), en el quinto capítulo del documento final, señaló la necesidad de pensar en “nuevos caminos para la ministerialidad eclesial”. No sólo para la Iglesia amazónica, sino para toda la Iglesia, en la variedad de situaciones, “es urgente que se promuevan y se confieran ministerios para hombres y mujeres... Es la Iglesia de hombres y mujeres bautizados que debemos consolidar promoviendo la ministerialidad y, sobre todo, la conciencia de la dignidad bautismal.” (*Documento Final*, n. 95).

A este respecto, es bien sabido que el Motu Proprio *Ministeria quaedam* reserva solo a los hombres la institución del ministerio de Lector y Acolito y, en consecuencia, así lo establece el canon 230 § 1 del CIC. Sin embargo, en los últimos tiempos y en muchos contextos eclesiales se ha señalado que la disolución de esa reserva podría contribuir a una mayor manifestación de la dignidad bautismal común de los miembros del Pueblo de Dios. Ya

con ocasión de la XII Asamblea General Ordinaria del Sínodo de los Obispos sobre *La Palabra de Dios en la vida y en la misión de la Iglesia* (5-26 de octubre de 2008) los Padres sinodales expresaron el deseo de “que el ministerio del Lectorado se abra también a las mujeres” (cf. 17); y en la exhortación apostólica postsinodal *Verbum Domini* (30 de septiembre de 2010), Benedicto XVI precisaba que el ejercicio del *munus* de lector en la celebración litúrgica, y en particular el ministerio del Lectorado como tal, en el rito latino es un ministerio laical (cf. n. 58).

Durante siglos, la “venerable tradición de la Iglesia” ha considerado las llamadas “órdenes menores” –entre las que se encuentran precisamente el Lectorado y el Acolitado– como etapas de un itinerario que debía conducir a las “órdenes mayores” (Subdiaconado, Diaconado, Presbiterado). Como el sacramento de las órdenes estaba reservado sólo a los hombres, esto también se aplicaba a las órdenes menores.

Una distinción más clara entre las atribuciones de los que hoy se denominan “ministerios no ordenados (o laicales)” y “ministerios ordenados” permite disolver la reserva de los primeros sólo a los hombres. Si en lo que se refiere a los ministerios ordenados la Iglesia «no tiene en absoluto la facultad de conferir la ordenación sacerdotal a las mujeres» (cf. S. Juan Pablo II, Carta Apostólica *Ordinatio sacerdotalis*, 22 de mayo de 1994), para los ministerios no ordenados es posible, y hoy parece oportuno, superar esta reserva. Esta reserva tenía sentido en un contexto particular, pero puede ser reconsiderada en nuevos contextos, teniendo siempre como criterio, sin embargo, la fidelidad al mandato de Cristo y la voluntad de vivir y proclamar el Evangelio transmitido por los apóstoles y confiado a la Iglesia para que sea religiosamente escuchado, santamente custodiado, fielmente anunciado.

No sin motivo, san Pablo VI se refiere a una tradición *venerabilis*, no a una tradición *veneranda*, en sentido estricto (es decir, una que “debe” ser observada): puede reconocerse como válida, y durante mucho tiempo lo ha sido; sin embargo, no tiene un carácter vinculante, ya que la reserva a los hombres no pertenece a la naturaleza propia de los ministerios del Lector y del Acólito. Ofrecer a los laicos de ambos sexos la posibilidad de acceder a los ministerios del Acolitado y del Lectorado en virtud de su participación en el sacerdocio bautismal, aumentará el reconocimiento, también a través de un acto litúrgico (institución), de la preciosa contribución que desde hace tiempo muchísimos laicos, también las mujeres, aportan a la vida y a la misión de la Iglesia.

Por estos motivos, he considerado oportuno establecer que se puedan instituir como Lectores o Acólitos no sólo hombres, sino también mujeres, en los cuales y en las cuales, mediante el discernimiento de los pastores y después de una adecuada preparación, la Iglesia reconoce «la firme voluntad de servir fielmente a Dios y al pueblo cristiano», como está escrito en el Motu Proprio *Ministeria quaedam*, en virtud del sacramento del Bautismo y de la Confirmación.

La decisión de conferir también a las mujeres estos cargos, que implican estabilidad, reconocimiento público y un mandato del obispo, hace más efectiva en la Iglesia la participación de todos en la obra de evangelización. “Esto da lugar también a que las mujeres tengan una incidencia real y efectiva en la organización, en las decisiones más importantes y en la guía de las comunidades, pero sin dejar de hacerlo con el estilo propio de su impronta femenina.” (Francisco, Exhortación Apostólica *Querida Amazonia*, n° 103). El “sacerdocio bautismal” y el “servicio a la comunidad” representan así los dos pilares en los que se basa la institución de los ministerios.

De este modo, además de responder a lo que se pide para la misión en el tiempo presente y de acoger el testimonio de muchísimas mujeres que se han ocupado y siguen ocupándose del servicio a la Palabra y al Altar, se hará más evidente –también para quienes se encaminan hacia el ministerio ordenado– que los ministerios del Lectorado y del Acolitado están enraizados en el sacramento del Bautismo y de la Confirmación. De esta manera, en el camino que lleva a la ordenación diaconal y sacerdotal, los que han sido instituidos Lectores y Acólitos comprenderán mejor que participan en un ministerio compartido con otros bautizados, hombres y mujeres. Así, el sacerdocio propio de cada fiel (*commune sacerdotium*) y el sacerdocio de los ministros ordenados (*sacerdotium ministeriale seu hierarchicum*) se mostrarán aún más claramente ordenados entre sí (cf. LG, n. 10), para la edificación de la Iglesia y para el testimonio del Evangelio.

Corresponderá a las Conferencias Episcopales establecer criterios adecuados para el discernimiento y la preparación de los candidatos a los ministerios del Lectorado o del Acolitado, o a otros ministerios que consideren instituir, según lo dispuesto en el Motu Proprio *Ministeria quaedam*, con la aprobación previa de la Santa Sede y de acuerdo con las necesidades de la evangelización en su territorio.

La Congregación para el Culto Divino y la Disciplina de los Sacramentos se encargará de la aplicación de la mencionada reforma mediante la mo-

dificación de la *Editio typica del Pontificale romanum* o “*De Institutione Lectorum et Acolythorum*”.

Renovándole la seguridad de mis oraciones, imparto de todo corazón la bendición apostólica a Su Eminencia, que de buen grado extiendo a todos los miembros y colaboradores de la Congregación para la Doctrina de la Fe.

Desde el Vaticano, 10 de enero de 2021, Fiesta del Bautismo del Señor.

Francisco

Jornada Mundial del Malalt

«DE MESTRE NOMÉS EN TENIU UN, I TOTS VOSALTRES SOU GERMANS (Mt 23,8). LA RELACIÓ DE CONFIANÇA, FONAMENT DE LA CURA DEL MALALT

**Missatge del sant pare Francesc per a la 29a Jornada Mundial
del Malalt
11 de febrer de 2021**

Benvolguts germans i germanes,

La celebració de la 29a Jornada Mundial del Malalt, que s'esdevindrà l'11 de febrer de 2021, memòria de la benaurada Mare de Déu de Lourdes, és un moment propici per a brindar una atenció especial a les persones malaltes i a les qui en tenen cura, tant en els llocs destinats a assistir-los com en el si de les famílies i de les comunitats. Penso en particular en aquells que pateixen a tot el món dels afectats per la pandèmia del coronavirus. A tots, especialment als més pobres i marginats, els expresso la meva proximitat espiritual, al mateix temps que els asseguro la sol·licitud i l'afecte de l'Església.

1. El tema d'aquesta Jornada s'inspira en el passatge evangèlic en què Jesús critica la hipocresia dels qui diuen però no fan (cf. Mt 23,1-12). Quan la fe es limita a exercicis verbals estèrils, sense involucrar-se en la història i les necessitats del proïsme, la coherència entre el credo professat i la vida real es debilita. El risc és greu; per aquest motiu, Jesús utilitza expressions fortes, per advertir-nos del perill de caure en la idolatria de nosaltres mateixos, i afirma: «De mestre només en teniu un, i tots vosaltres sou germans» (v. 8).

La crítica que Jesús adreça als qui «diuen i no fan» (v. 3) és beneficiosa, sempre i per a tots, perquè ningú no és immune al mal de la hipocresia, un mal molt greu, l'efecte del qual és impedir-nos florir com a fills de l'únic Pare, cridats a viure una fraternitat universal.

Davant la condició de necessitat d'un germà o una germana, Jesús ens mostra un model de comportament totalment oposat a la hipocresia. Proposa detenir-se, escoltar, establir una relació directa i personal amb l'altre, sentir empatia i commoció per ell o per ella, deixar-se involucrar en el seu sofriment fins arribar a fer-se'n càrrec per mitjà del servei (cf. Lc 10, 30-25).

2. L'experiència de la malaltia fa que sentim la nostra vulnerabilitat i, al mateix temps, la necessitat innata de l'altre. La nostra condició de criatures es torna encara més nítida i experimentem de manera evident la nostra dependència de Déu. Efectivament, quan estem malalts, la incertesa, el temor i a vegades la consternació, s'apoderen de la ment i del cor; ens trobem en una situació d'impotència, perquè la nostra salut no depèn de les nostres capacitats o del fet que ens angoixem (cf. Mt 6,27).

La malaltia imposa una pregunta pel sentit, que en la fe s'adreça a Déu; una pregunta que cerca un nou significat i una nova direcció per a l'existència, i que a vegades pot ser que no trobi una resposta immediata. Els nostres amics i familiars no sempre ens poden ajudar en aquesta cerca treballosa.

Pel que fa a això, la figura bíblica de Job és emblemàtica. La seva dona i els seus amics no són capaços d'acompanyar-lo en la seva desventura, encara més, l'acusen i augmenten en ell la soledat i el desconcert. Job cau en un estat d'abandonament i d'incomprensió. Però precisament gràcies a aquesta fragilitat extrema, rebutjant tota hipocresia i escollint el camí de la sinceritat amb Déu i amb els altres, fa arribar el seu crit insistent a Déu, que al final respon, obrint-li un nou horitzó. Li confirma que el seu sofriment no és una condemna o un càstig, tampoc és un estat de llunyania de Déu o un signe de la seva indiferència. Així, del cor ferit i guarit de Job en bolla aquella declaració commoguda al Senyor, que ressona amb energia: «Jo només et coneixia d'oïda, però ara t'he vist amb els meus ulls» (42,5).

3. La malaltia sempre té un rostre, fins i tot més d'un: té el rostre de cada malalt i malalta, també dels qui se senten ignorats, exclosos, víctimes d'injustícies socials que neguen els seus drets fonamentals (cf. Carta enc. *Fratelli tutti*, 22). La pandèmia actual ha tret a la llum nombroses insuficiències dels sistemes sanitaris i carències en l'atenció de les persones malaltes. Els ancians, els més dèbils i vulnerables no sempre tenen garantit l'accés als tractaments, i no sempre és de manera equitativa. Això depèn de les decisions polítiques, de la manera d'administrar els recursos i del compromís dels qui ocupen càrrecs de responsabilitat. Invertir recursos en la cura i l'atenció a les persones malaltes és una prioritat vinculada a un principi: la salut és un bé comú primari. Al mateix temps, la pandèmia ha posat també en relleu l'entrega i la generositat d'agents sanitaris, voluntaris i voluntàries, treballadors i treballadores, preveres, religiosos i religioses que, amb professionalitat, abnegació, sentit de responsabilitat i amor al proïsme han ajudat, cuidat, consolat i servit tants malalts i els seus familiars. Una multitud silenciosa d'homes i dones que han decidit

mirar aquells rostres, fent-se càrrec de les ferides dels pacients, que sentien com a proïme pel fet de pertànyer a la mateixa família humana.

La proximitat, de fet, és un bàlsam molt valuós, que ofereix suport i consol a qui pateix la malaltia. Com a cristians, vivim l'atenció al proïme com una expressió de l'amor de Jesucrist, el bon Samarità, que amb compassió s'ha fet proper a tot ésser humà ferit pel pecat. Units a ell per l'acció de l'Esperit Sant, som cridats a ser misericordiosos com el Pare i a estimar, en particular, els germans malalts, dèbils i que pateixen (cf. Jn 13, 34-35). I vivim aquesta proximitat no sols de manera personal, sinó també de manera comunitària: en efecte, l'amor fraternal en Crist genera una comunitat capaç de guarir, que no abandona ningú, que inclou i acull sobretot els més fràgils.

Pel que fa a això, vull recordar la importància de la solidaritat fraternal, que s'expressa de manera concreta en el servei i que pot assumir formes molt diferents, totes orientades a sostenir el proïme. «Servir significar cuidar els fràgils de les nostres famílies, de la nostra societat, del nostre poble» (Homilia a L'Havana, 20 de setembre de 2015). En aquest compromís cadascú és capaç de «deixar de banda les seves cerques, afanys, desitjos d'omnipotència davant la mirada concreta dels més fràgils. [...] El servei sempre mira el rostre del germà, toca la seva carn, sent la seva condició de proïme i fins i tot en alguns casos la «pateix» i busca la promoció del germà. Per això mai el servei és ideològic, ja que no se serveix a idees, sinó que se serveix a persones» (*ibid.*).

4. Per tal que hi hagi una bona teràpia, és decisiu l'aspecte relacional, mitjançant el qual es pot adoptar un enfocament holístic envers la persona malalta. Donar valor a aquest aspecte també ajuda els metges, els infermers, els professionals i els voluntaris a fer-se càrrec d'aquells que pateixen per acompanyar-los en un camí de curació, gràcies a una relació interpersonal de confiança (cf. Nova Carta als agents sanitaris [2016], 4). Es tracta, doncs, d'establir un pacte entre els necessitats de cures i els qui els cuiden; un pacte fonamentat en la confiança i el respecte mutu, en la sinceritat, en la disponibilitat, per a superar qualsevol barrera defensiva, posar en el centre la dignitat del malalt, tutelar la professionalitat dels agents sanitaris i mantenir una bona relació amb les famílies dels pacients.

Precisament aquesta relació amb la persona malalta troba una font inesgotable de motivació i de força en la caritat de Crist, com ho demostra el testimoni mil·lenari d'homes i dones que s'han santificat servint els malalts. Efectivament, del misteri de la mort i resurrecció de Crist en brolla

l'amor que pot donar un sentit ple tant a la condició del pacient com a la de qui en té cura. L'Evangeli ho testimonia moltes vegades, mostrant que les guaricions que feia Jesús mai no són gestos màgics, sinó que sempre són fruit d'un encontre, d'una relació interpersonal, en la qual al do de Déu que ofereix Jesús li correspon la fe de qui l'acull, com ho resumeix la paraula que Jesús repeteix sovint: «La teva fe t'ha salvat.»

5. Estimats germans i germanes, el manament de l'amor, que Jesús va deixar als seus deixebles, també troba una realització concreta en la relació amb els malalts. Una societat és tant més humana com més sap cuidar els seus membres més fràgils i que més sofreixen, i sap fer-ho amb eficiència animada per l'amor fraternal. Caminem envers aquesta meta, procurant que ningú no es quedi sol, que ningú no se senti exclòs ni abandonat.

Encomano a Maria, mare de misericòrdia i salut dels malalts, totes les persones malaltes, els agents sanitaris i els qui es prodiguen al costat dels qui pateixen. Que ella, des de la gruta de Lourdes i des dels innumbrables santuaris que se li han dedicat arreu del món, sostingui la nostra fe i la nostra esperança, i ens ajudi a cuidar-nos els uns als altres amb amor fraternal. A tots i cada un els imparteixo de cor la meva benedicció.

Francesc

*Roma, Sant Joan del Laterà, 20 de desembre de 2020,
Quart diumenge d'Advent*

MISSATGE DEL SANT PARE per a la Quaresma de 2021

«Ara pugem a Jerusalem...» (Mt 20,18).

Quaresma: un temps per a renovar la fe, l'esperança i la caritat.

Estimats germans i germanes,

Quan Jesús anuncia als seus deixebles la seva passió, mort i resurrecció, per a complir amb la voluntat del Pare, els revela el sentit profund de la seva missió i els exhorta a associar-s'hi, per a la salvació del món.

Recurrent el camí quaresmal, que ens conduirà a les celebracions pasquals, recordem Aquell que «s'abaixà i es féu obedient fins a la mort, i una mort de creu» (Fl 2,8). En aquest temps de conversió renovem *la nostra fe*, saciem la nostra set amb l'«*aigua viva*» de l'esperança i rebem amb el cor obert l'*amor de Déu* que ens converteix en germans i germanes en Crist. La nit de Pasqua renovarem les promeses del nostre Baptisme, per a renéixer com a homes i dones nous, gràcies a l'obra de l'Esperit Sant. No obstant, l'itinerari de la Quaresma, igual que tot el camí cristià, ja es troba sota la llum de la Resurrecció, que anima els sentiments, les actituds i les decisions de qui desitja seguir Crist.

El dejuni, la pregària i l'almoïna, tal com els presenta Jesús en la seva predicació (cf. Mt 6,1-18), són les condicions i l'expressió de la nostra conversió. La via de la pobresa i de la privació (*el dejuni*), la mirada i els gestos d'amor vers l'home ferit (*l'almoïna*) i el diàleg filial amb el Pare (*la pregària*) ens permeten encarnar una fe sincera, una esperança viva i una caritat operant.

1. La fe ens crida a acollir la Veritat i a ser testimonis, davant Déu i davant els nostres germans i germanes

En aquest temps de Quaresma, acollir i viure la Veritat que es va manifestar en Crist significa abans que res deixar-se prendre per la Paraula de Déu, que l'Església ens transmet de generació en generació. Aquesta Veritat no és una construcció de l'intel·lecte, destinada a unes poques ments escollides, superiors o il·lustres, sinó que és un missatge que rebem i podem comprendre gràcies a la intel·ligència del cor, obert a la grandesa de Déu que ens estima abans que nosaltres mateixos en siguem conscients. Aquesta Veritat és Crist mateix que, assumint plenament la nostra humanitat, es va fer Camí –exigent però obert a tots– que duu a la plenitud de la Vida.

*El dejuni viscut com a experiència de privació, per als qui el viuen amb senzillesa de cor porta a descobrir de nou el do de Déu i a comprendre la nostra realitat de criatures que, a la seva imatge i semblança, troben en Ell el seu acompliment. Fent l'experiència d'una pobresa acceptada, qui dejuna es fa pobre amb els pobres i "acumula" la riquesa de l'amor rebut i compartit. Entès i posat així en pràctica, el dejuni contribueix a estimar Déu i el proïsme en tant que, com ens ensenya sant Tomàs d'Aquino, l'amor és un moviment que centra l'atenció en l'altre considerant-lo com un mateix (cf. Carta enc. *Fratelli tutti*, 93).*

La Quaresma és un temps per a creure, és a dir, per a rebre Déu a la nostra vida i permetre-li "fer estada" en nosaltres (cf. Jn 14,23). Dejunar significa alliberar la nostra existència de tot el que ens fa nosa, fins i tot de la saturació d'informacions –veritables o falses– i productes de consum, per tal d'obrir les portes del nostre cor a Aquell que ve a nosaltres pobre de tot, però «ple de gràcia i de veritat» (Jn 1,14): el Fill de Déu Salvador.

2. L'esperança com a "aigua viva" que ens permet continuar el nostre camí

La samaritana, a qui Jesús demana que li doni beure al costat del pou, no comprèn bé quan Ell li diu que podria oferir-li «aigua viva» (Jn 4,10). Al principi, naturalment, ella pensa en l'aigua material, mentre que Jesús es refereix a l'Esperit Sant, aquell que Ell donarà en abundància en el Misteri pasqual i que infon en nosaltres l'esperança que no defrauda. A l'anunciar la seva passió i mort Jesús ja anuncia l'esperança, quan diu: «l el tercer dia ressuscitarà» (Mt 20,19). Jesús ens parla del futur que la misericòrdia del Pare ha obert de bat a bat. Esperar amb Ell i gràcies a Ell vol dir creure que la història no acaba amb els nostres errors, les nostres violències i injustícies, ni amb el pecat que crucifica l'Amor. Significa saciar-nos del perdó del Pare en el seu Cor obert.

*En l'actual context de preocupació en el que vivim i en el que tot sembla fràgil i incert, parlar d'esperança podria semblar una provocació. El temps de Quaresma està fet per a esperar, per a tornar a dirigir la mirada a la paciència de Déu, que continua tenint cura de la seva Creació, mentre que nosaltres sovint la maltractem (cf. Carta enc. *Laudato si'*, 32-33; 43-44). És esperança en la reconciliació, a la qual sant Pau ens exhorta amb passió: «Reconcilieu-vos amb Déu» (2 Co 5,20). En rebre el perdó, en el Sagrament que es troba en el cor del nostre procés de conversió, també nosaltres ens convertim en difusors del perdó: en haver-lo acollit nosaltres, podem oferir-lo, essent capaços de viure un diàleg atent i adop-*

tant un comportament que conforti a qui es troba ferit. El perdó de Déu, també mitjançant les nostres paraules i gestos, permet viure una Pasqua de fraternitat.

A la Quaresma, estem més atents a «dir paraules d'alè, que reconforten, que enforteixen, que consolen, que estimulen», en lloc de «paraules que humilien, que entristeixen, que irriteren, que menyspreen» (Carta enc. *Fratelli tutti* [FT], 223). A vegades, per a donar esperança, n'hi ha prou amb ser «una persona amable, que deixa de banda les seves ansietats i urgències per prestar atenció, per regalar un somriure, per dir una paraula que estimuli, per possibilitar un espai d'escolta enmig de tanta indiferència» (ibíd., 224).

En el recolliment i el silenci de la pregària, se'ns dona l'esperança com a inspiració i llum interior, que il·lumina els desafiaments i les decisions de la nostra missió: per això és fonamental recollir-se en la pregària (cf. Mt 6,6) i trobar, en la intimitat, el Pare de la tendresa.

Viure una Quaresma amb esperança significa sentir que, en Jesucrist, som testimonis del temps nou, en el qual Déu “fa que tot sigui nou”(cf. Ap 21,1-6). Significa rebre l'esperança de Crist que lliura la seva vida a la creu i que Déu ressuscita el tercer dia, “sempre a punt per a donar una resposta a tothom qui us demani raó de la vostra esperança”(cf. 1Pe 3,15).

3. La caritat, viscuda seguint les petjades de Crist, mostrant atenció i compassió per cada persona, és l'expressió més alta de la nostra fe i de la nostra esperança.

La caritat s'alegra de veure que l'altre creix. Per aquest motiu, pateix quan l'altre està anguixat: sol, malalt, sense llar, menyspreat, en situació de necessitat... La caritat és l'impuls del cor que ens fa sortir de nosaltres mateixos i que suscita el vincle de la cooperació i de la comunitat.

«A partir de l'“amor social” és possible avançar cap a una civilització de l'amor a la qual tots puguem sentir-nos convocats. La caritat, amb el seu dinamisme universal, pot construir un món nou, perquè no és un sentiment estèril, sinó la millor manera d'aconseguir camins eficaços de desenvolupament per a tothom» (FT, 183).

La caritat és un do que dona sentit a la nostra vida, gràcies al qual considerem a qui es veu privat del més necessari com un membre de la nostra família, amic, germà. El poc que tenim, si ho compartim amb amor, no

s'acaba mai, sinó que es transforma en una reserva de vida i de felicitat. Així va succeir amb la farina i l'oli de la viuda de Sarepta, que va donar pa al profeta Elies (cf. 1Re 17,7-16); i amb els pans que Jesús va beneir, va partir i va donar als deixebles perquè els distribuïssin entre la gent (cf. Mc 6,30-44). Així s'esdevé amb la nostra almoïna, ja sigui gran o petita, si la donem amb joia i senzillesa.

Viure una Quaresma de caritat vol dir tenir cura dels qui es troben en condicions de patiment, abandonament o angoixa a causa de la pandèmia de COVID-19. En un context tan incert sobre el futur, recordem la paraula que Déu adreça al seu Servent: «No tinguis por, que jo t'allibero» (Is 43,1), oferim amb la nostra caritat una paraula de confiança, perquè l'altre senti que Déu l'estima com a un fill.

«Només amb una mirada l'horitzó de la qual estigui transformat per la caritat, que el mena a percebre la dignitat de l'altre, els pobres són descoberts i valorats en la seva immensa dignitat, respectats en el seu estil propi i en la seva cultura i, per tant, veritablement integrats en la societat» (FT, 187).

Benvolguts germans i germanes: cada etapa de la vida és un temps per a creure, esperar i estimar. Aquesta crida a viure la Quaresma com a camí de conversió i pregària, i per a compartir els nostres béns, ens ajuda a reconsiderar, en la nostra memòria comunitària i personal, la fe que ve de Crist viu, l'esperança animada per l'alè de l'Esperit i l'amor, la font inesgotable del qual és el cor misericordiós del Pare.

Que Maria, Mare del Salvador, fidel al peu de la creu i en el cor de l'Església, ens sostingui amb la seva presència sol·lícita, i que la benedicció de Crist ressuscitat ens acompanyi en el camí vers la llum pasqual.

Roma, Sant Joan del Laterà, 11 de novembre de 2020, memòria de sant Martí de Tours.

Francesc

Santa Seu

Congregació per al culte diví i disciplina dels sacraments

Prot. N. 17/21

NOTA SOBRE EL MIÉRCOLES DE CENIZA

Imposición de la ceniza en tiempo de pandemia

Pronunciada la oración de bendición de las cenizas y después de asperjarlas, sin decir nada, con el agua bendita, el sacerdote se dirige a los presentes, diciendo una sola vez para todos la fórmula del Misal Romano: «Convertíos y creed en el Evangelio», o bien: «Acuérdate de que eres polvo y al polvo volverás».

Después, el sacerdote se limpia las manos y se pone la mascarilla para proteger la nariz y la boca, después impone la ceniza a cuantos se acercan a él o, si es oportuno, se acerca a cuantos están de pie en su lugar. El sacerdote toma la ceniza y la deja caer sobre la cabeza de cada uno, sin decir nada.

En la sede de la Congregación para el Culto Divino y la Disciplina de los Sacramentos, a 12 de enero de 2021.

Robert Card. Sarah
Prefecto

Arthur Roche
Arzobispo Secretario

Conferència
Episcopal
Tarraconense

Conferència Episcopal Tarraconense

ESPERIT, CAP ON GUIES LES NOSTRES ESGLÉSIES?

Als vint-i-cinc anys del Concili Provincial Tarraconense del 1995

El 21 de gener del 1995 s'inaugurava a la Catedral Primada de Tarragona el Concili Provincial Tarraconense. Òbviament, haguéssim volgut celebrar els vint-i-cinc anys del Concili ara fa un any. L'arribada massiva de la pandèmia de coronavirus ens ho ha impedit, i hem hagut de retardar la celebració uns quants mesos. Ara, les circumstàncies, tot i la situació pertinaç de dificultat sanitària, ja no són les mateixes, i amb motiu de la celebració joiosa i conjunta de la solemnitat de Sant Fructuós de 2021, per part de les deu diòcesis amb seu a Catalunya, hem decidit publicar aquest Document amb la intenció que sigui útil i profitós, i que expressi una orientació pastoral que es mou entre el Concili Vaticà II, els ensenyaments del Papa Francesc –sobretot l'Exhortació pastoral *Evangelii gaudium*– i les resolucions del Concili Provincial Tarraconense de 1995.

La tempesta del coronavirus

El mes de març de 2020 la vida de moltes persones i institucions quedà com immobilitzada. Gairebé sense adonar-nos-en, havia esclatat una tempesta sanitària que obligava a mesures dràstiques i mai no vistes en els darrers decennis: el confinament absolut de la població per motius sanitaris. El lema «queda't a casa» reflectia l'estat de coses. Emprant la imatge del Papa Francesc, manllevada de Marc 4, 35-41, «estàvem a la mateixa barca, tots fràgils i desorientats». D'altra banda, davant la tempesta forta i furiosa, calia «remar junts», conscients que no podíem «seguir cadascun pel nostre compte». Aquestes paraules del Papa –pronunciades a l'atri de la Basílica de Sant Pere el 27 de març en un acte litúrgic im-

pressionant, obert a tota la humanitat– constituïen una lectura espiritual de la situació en què ens trobàvem, una interpretació de la pandèmia com a signe d'un temps trasbalsat. I el Papa recordava, en una frase plena de veritat i de profecia, que no podíem pensar «a mantenir-nos sempre sans en un món malalt».

La tempesta del coronavirus feia aflorar la nostra vulnerabilitat corporal i espiritual, deixava al descobert les falses i supèrflues seguretats amb què havíem volgut construir un futur que imaginàvem sense límits, però que de fet estava profundament limitat. D'aquell món, en quedaven fora moltes persones mancades de dignitat humana en diversos graus i dimensions, en quedaven excloses situacions de guerra i injustícia que es toleraven a nivell mundial amb fingida –i sovint interessada– resignació, n'eren apartats molts pobres, el clam dels quals arribava a Déu però no arribava als qui guien els destins del món des de la política i des de l'economia. La pandèmia, en paraules del Papa, posava en evidència la indiferència davant la pertinença comuna, davant el fet de pertànyer a una sola humanitat. La cobdícia prenia sovint el lloc de la misericòrdia.

Calia retrobar la solidaritat i l'esperança, si no volíem naufragar. Calia retrobar la força de l'Evangelí de Jesús, d'aquell Jesús que era a la barca amb nosaltres, dormint, i que havíem de despertar dins nostre i fora de nosaltres, per tal de poder sortir de la tempesta i trobar la bonança de la pau i la fraternitat amb tota la família humana.

Sortir en temps de crisi

Ha passat gairebé un any, i la situació actual continua essent de gran complexitat. La crisi sanitària no està del tot resolta, i ha deixat un rastre en moltes de les persones que han passat la malaltia. S'ha desfermat una crisi econòmica que ha comportat la pujada de l'atur a nivells preocupants, el tancament d'empreses que esquinça moltes famílies, l'augment de persones que passen necessitat i han de recórrer a ajuts alimentaris i d'habitatge. S'ha agreujat una crisi de les consciències, que porta a desentendre's dels altres i a fixar la mirada exclusivament en un mateix. Aquesta crisi ve acompanyada d'un desencís existencial, que buida per dintre la persona, o bé d'una por malaltissa davant el perill de contagi viscut de manera angoixant, o bé, contràriament, d'una frivolitat irracional que, contra tota evidència, menysté la malaltia i els seus efectes. La pandèmia del coronavirus ha desestabilitzat les persones, també psicològicament i moralment, davant els canvis d'hàbits, de feina i d'oci, d'aprenentatges i de relacions socials.

En aquest sentit, pensem que és l'hora de retrobar la dimensió espiritual mitjançant l'amistat amb Déu i la pregària, i alhora aprofundir en la dimensió social de la fe, encunyant un nou mot d'ordre: «No et quedis a casa». Certament, no ens podem quedar a casa a l'hora de defensar la vida dels ancians i de la seva igualtat de drets amb totes les altres persones. No ens podem quedar a casa a l'hora d'escoltar la veu dels pobres i dels considerats perifèrics, i de donar-los el lloc just en un món del qual ells també en formen part. No podem quedar-nos a casa a l'hora d'empènyer projectes d'humanització de les societats globals i, en particular, la nostra. Cal vèncer, com afirma el Papa Francesc, «l'egoisme dels interessos particulars i la temptació de tornar al passat». En aquest camí ens hi ajudarà de ben segur la darrera encíclica del papa Francesc, *Fratelli tutti*, que cerca fer-nos «capaços de reaccionar amb un nou somni de fraternitat i d'amistat social que no es quedi en paraules» (FT, 6).

La pandèmia no ens ha de fer tirar enrere. Més aviat, la necessària reconstrucció i els nous projectes que s'aniran elaborant ens han de trobar preparats per fer una contribució explícita com a deixebles de l'Evangeli de Jesús en qualsevol dels nivells d'actuació i dels camps d'acció que estiguin al nostre abast. Els cristians no podem inhibir-nos com si no tinguéssim res a dir. En un temps d'innovacions i de nous dissenys socials i culturals, la veu dels qui són i se senten membres de l'Església ha de ressonar sense por. La paraula creativa i profètica del Papa Francesc, respectada i escoltada fins i tot en ambients no directament eclesials, és un referent que hem de mantenir i proposar amb insistència. Pensem que aquest temps de pandèmia és un temps oportú, un *kairós*, per a escampar i comunicar, de paraula i amb les obres, la bona nova de l'Evangeli. Aquesta era la proposta de fons del Concili Tarraconense de 1995 i continua essent un objectiu vàlid, vint-i-cinc anys després.

1. El Concili Provincial Tarraconense, un esdeveniment sinodal i de comunió

1.1. Un itinerari eclesial

Entre els mesos de gener i juny de l'any 1995 es va celebrar el Concili Provincial Tarraconense que va aplegar totes les diòcesis amb seu a Catalunya. El Concili, com ja hem assenyalat, fou inaugurat a la Catedral Primada de Tarragona el 21 de gener, festa dels màrtirs Fructuós, Auguri i Eulogi, i la seva clausura s'esdevingué a la mateixa Catedral el dia 4 de juny, vigília de la solemnitat de Pentecosta. Els membres del Concili –amb un total de

cent quaranta-quatre persones, entre bisbes, preveres, diaques, religioses i religiosos, laïques i laics– s’aplegaren sota la presidència de Mons. Ramon Torrella, Arquebisbe de Tarragona, ànima i impulsor de l’esdeveniment conciliar. El Cardenal Ricard M. Carles, Arquebisbe de Barcelona, en fou el copresident. En les trenta-tres sessions conciliars, celebrades a la capella del Casal Borja de Sant Cugat del Vallès, es van treballar i aprovar 170 resolucions, les quals foren assumides pels bisbes que, amb vot deliberatiu, participaven en el Concili. El mes de juliol de 1995 les 170 resolucions conciliars foren presentades a la Santa Seu per al preceptiu «reconeixement» o *recognitio*. Un cop obtingut aquest reconeixement, signe d’unió i comunió de les nostres Esglésies diocesanes amb la seu de Pere, les resolucions van entrar en vigor el 29 de juny de 1996, solemnitat dels apòstols sant Pere i sant Pau.

D’aquesta manera es va tancar un itinerari eclesial que havia començat el primer diumenge d’Advent de 1992, amb l’anunci que seria convocat un Concili particular, que aplegaria les set diòcesis de la Província Eclesiàstica Tarraconense juntament amb l’arxidiòcesi de Barcelona, aleshores depenent directament de la Santa Seu. Una àmplia consulta sobre els temes que havien de ser tractats en el Concili, realitzada l’any 1993, va precedir l’Etapa Diocesana de Reflexió (1994), en la qual unes seixanta-mil persones van estudiar els quatre temes escollits. Ran del Decret de convocatòria del Concili (8 de setembre de 1994), aquests temes es van convertir en els quatre capítols que serien objecte del treball conciliar i articularien les 170 resolucions finals. Heus-ne aquí els títols: 1) Anunciar l’Evangeli a la nostra societat, 2) La Paraula de Déu i els sacraments en les nostres Esglésies, 3) La sol·licitud pels més pobres i marginats, i 4) La comunió eclesial i la coordinació interdiocesana de les nostres Esglésies.

1.2. La recepció del Concili Vaticà II en les nostres diòcesis

L’enunciat d’aquests quatre capítols assenyala la profunda connexió existent entre el Concili Provincial Tarraconense del 1995 i el Concili Ecumènic Vaticà II (1962-1965). A trenta anys de la cloenda del Vaticà II, el Concili Provincial Tarraconense esdevé un acte de recepció d’aquell, en les seves paraules i en el seu esperit. Es podria dir fins i tot que, en les nostres diòcesis, el Concili Tarraconense és el punt culminant de la recepció del Vaticà II. El Concili promogut per l’inoblidable Papa sant Joan XXIII va desvetllar un gran entusiasme en les Esglésies amb seu a Catalunya, les quals s’hi adheriren cordialment i s’esforçaren per aplicar-lo des del primer moment.

Entremig, però, hi ha un document papal, l'Exhortació apostòlica del Papa sant Pau VI, *Evangelii nuntiandi* (1975), que determina el primer capítol del Concili Tarraconense i, en general, tot el plantejament de la nostra assemblea conciliar. Quant a la temàtica del segon capítol del Concili Tarraconense, aquesta se situa en l'horitzó de les constitucions del Vaticà II *Dei verbum* i *Sacrosanctum concilium*, dedicades, respectivament, a la Paraula de Déu i a la Sagrada Litúrgia.

Pel que fa al tercer capítol del Concili Tarraconense sobre l'atenció als pobres i marginats, l'economia i la política, aquest capítol manifesta una connexió profunda amb la constitució pastoral del Vaticà II sobre l'Església en el món, *Gaudium et spes*, i amb la rica Doctrina social dels papes del segle XX. El Concili Tarraconense fixa l'atenció en els pobres i presenta una Església que vol viure com Jesucrist, pobra i solidària amb ells (vegeu *Lumen gentium* 8). Finalment, l'eclesiologia de comunió i la forma de la sinodalitat com a manera de ser i de fer Església, emergeixen en el quart capítol del Concili Tarraconense, que parteix i tendeix vers el principi que ha de fonamentar i impulsar l'acció eclesial interdiocesana: la unitat pastoral de les Esglésies amb seu a Catalunya.

Per tot això, ens ha semblat convenient d'oferir a tot el poble de Déu una nova edició de les resolucions conciliars, amb el títol *Concili Provincial Tarraconense - 1995. Documents i resolucions. Edició comentada dels 25 anys - 2020* (Barcelona: Claret 2020). La intenció d'aquesta edició és donar a conèixer els documents d'aquell gran esdeveniment eclesial que va ser el Concili Provincial Tarraconense del 1995.

1.3. El Concili Tarraconense, un do de Déu

Entenem que continuen essent vàlides les paraules dels bisbes predecessors nostres, els quals, una vegada rebuda de la Santa Seu la *recognitio* de les resolucions conciliars, en signaren el Decret de promulgació (7 de juny de 1996) i qualificaren el Concili Tarraconense de «do de Déu» i de «temps de gràcia i de benedicció del Pare, per Jesucrist, en l'Esperit». Així van viure l'esdeveniment conciliar les vuit Esglésies diocesanes amb seu a Catalunya, les quals van passar a ser deu el mes de juny de 2004 –data en què l'arxidiòcesi de Barcelona fou constituïda com a província eclesiàstica amb tres diòcesis (l'arquebisbat de Barcelona, i els bisbats sufraganis de Terrassa i Sant Feliu de Llobregat). I així és com voldríem que fos viscuda la commemoració dels seus vint-i-cinc anys.

El Concili Tarraconense de 1995 va ser un esdeveniment sinodal en el qual va participar, sota el guiatge dels seus pastors, una representació substantiva del poble sant de Déu i en el qual es van palesar la riquesa i l'aportació dels diversos ministeris i carismes del cos eclesial. En el Concili es posà en relleu la comunió amb la seu de Pere i la comunió interdiocesana, manifestada de manera concreta amb la unió dels cors. Val a dir que les moltes persones que participaren en el Concili, tant les qui ho van fer directament dins l'aula conciliar com les que prengueren part en l'Etapa Diocesana, van ser guiades per l'únic Esperit, el mestre interior de l'Església de Déu. En efecte, la pregunta del llibre de l'Apocalipsi –«Esperit, què dius a les Esglésies?» (vegeu 2,7.11.17...)– va ser assumida com la primera idea-guia del Concili Tarraconense. I ara mateix, en ple segle XXI, aquesta pregunta constitueix una interpel·lació a les nostres deu Esglésies diocesanes, agrupades com a Conferència Episcopal Tarraconense, per tal que discernixin la seva hora i comprenguin el moment en el qual viuen, i llegeixin, a la llum de l'Esperit, els signes dels temps, en particular la pandèmia del coronavirus i els seus efectes i conseqüències.

Per això, aquest document vol ser una reflexió, proposada a tot el poble de Déu i duta a terme a partir dels quatre grans eixos o capítols del Concili Tarraconense. A vint-i-cinc anys d'aquest esdeveniment, és convenient de plantejar-se alguns elements de l'acció pastoral de les nostres deu diòcesis. Volem estar atents a les indicacions provinents del Concili Tarraconense del 1995 i situar-les en el nou context social i cultural, caracteritzat per un canvi d'època i per l'aparició d'un món global determinat tot ell per la pandèmia que el travessa, i en el nou context eclesial, el del segon Postconcili, determinat pel pontificat del Papa Francesc i el seu programa de reforma de l'Església.

2. L'Església, poble de Déu que surt a anunciar l'Evangelí

2.1. Els reptes de la situació actual

Els reptes que presenta el context en què ens trobem són enormes. A vint-i-cinc anys del Concili Tarraconense, la situació de l'Església a Occident i, en concret, a les nostres diòcesis ha sofert modificacions més que notables. Cal recordar que, l'any 1994, l'Exhortació pastoral de l'episcopat que acompanyava la convocatòria del Concili Tarraconense ja reconeixia que «els signes del nostre temps ja no coincideixen amb els que caracteritzaven el Concili Vaticà II» i que calia «una nova evangelització, un tornar a creure... davant un panorama de cristians batejats “no prou iniciats en la fe”... mancats d'un encontre personal i viu amb Jesucrist».

De fet, amb la irrupció de diversos fenòmens culturals i socials de gran abast, com la globalització, la secularització i la quarta revolució tecnològica, ha augmentat la indiferència religiosa i ha eclosionat una religiositat individualista allunyada de les confessions religioses tradicionals. Això vol dir que, en el marc d'una societat líquida, s'han trencat moltes de les cadenes de transmissió «natural» de la fe, sobretot dins les famílies, i les opcions religioses (velles i noves) han passat a dependre de les decisions d'un individu que s'afirma a si mateix, se sent sol i es troba orfe de Déu. La categoria dels «allunyats», ben present en el Concili Tarraconense, s'ha convertit en la categoria dels «indiferents», i la «cultura catòlica», detectable anteriorment en no pocs d'aquells «allunyats», va desaparèixer en moltes persones que es troben per sota dels cinquanta anys, particularment en els més joves. Entre aquests, n'hi ha que es miren la religió cristiana com residu d'una altra època, i fins i tot es detecten certs posicionaments refractaris al cristianisme, afins a un secularisme de to combatiu. En canvi, la fascinació per la tecnologia amb la competició home-màquina i l'explosió del món telemàtic amb motiu de la pandèmia, produeixen canvis antropològics molt profunds que porten a plantejar la pregunta essencial que es fa el Salm 8: «Què és l'home... què és un mortal?» (v. 5).

Aquestes constatacions es complementen amb la situació de l'Església a la nostra terra, on, en els darrers vint-i-vinc anys, el nivell d'assistència a l'eucaristia dominical ha baixat, tal com ho han fet els altres sagraments i les celebracions de les exèquies cristianes. En aquests moments un 60% dels catalans es considera catòlic, i un 10-12% declaren de pertànyer a una altra confessió religiosa. La veu del papa Francesc i dels bisbes és escoltada, i una cosa semblant es pot dir de les institucions vinculades amb l'Església que treballen en els camps de l'atenció social, de la salut, de l'educació escolar, de la universitat i de la cultura. El nombre de vocacions al ministeri sacerdotal resta baix però més aviat estable, mentre que el nombre de preveres i de religiosos i religioses és netament inferior al de 1995. Llums i ombres caracteritzen la situació de l'Església. Davant d'aquesta realitat no seria pas estrany que ens poguéssim plantejar, com ho feren a França ja als anys quaranta del segle passat: ¿És Catalunya en aquest moment un país de missió?

En aquesta mateixa línia, cal que reconeguem la nostra manca de vigor a l'hora de comunicar i de viure l'Evangelí de Jesús. L'esperit del temps, caracteritzat per l'individualisme i l'exaltació del propi «jo», també fa forat, sovint de manera imperceptible, en els qui es manifesten cristians. Es crea així una resignació ambiental que subratlla tot allò que no va bé i no sap reconèixer els fruits de bondat i de santedat que es recullen en el dia a

dia del Poble de Déu que peregrina a la nostra terra. De vegades s'estén un «realisme» que de fet és manca de fe en l'acció de l'Esperit, aquell que guia l'Església des de dintre i la porta per camins d'audàcia evangèlica. Si, com va suggerir el papa sant Pau VI, el món necessita sobretot testimonis, no podem convertir-nos en profetes de calamitats –com va afirmar sant Joan XXIII en l'al·locució que va precedir el Concili Vaticà II. Així ho mostra un document de la Conferència Episcopal Tarraconense, que vam escriure l'any 2007, el títol eloqüent del qual és *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor*. Dit d'una altra manera, la feblesa general no ha d'impedir de veure les forteses, en un moment de trànsit i perplexitat en molts camps de la vida social, econòmica i política del país.

2.2. El poble de Déu com a subjecte que comunica l'Evangelí

Del terme «poble», en grec *laós*, en deriva el terme «laic». Tal com fa notar el capítol segon de la constitució *Lumen gentium* del Concili Vaticà II, hi ha una condició fonamental i comuna que uneix tots els batejats: ser poble de Déu. Per tant, d'una certa manera tots som «laics», ja que tots som poble de batejats en nom del Crist i deixebles seus, membres de l'Església que ens acull com a mare, una «mare de cor obert» (*Evangelii gaudium* 46-49). Tots formem part d'un poble messiànic que «té Crist com a cap... com a condició la dignitat i la llibertat dels fills de Déu... com a llei el nou manament de l'amor... i com a finalitat el Regne de Déu» (*Lumen gentium* 9). A la Primera carta de Pere es llegeix que els qui no eren poble, ara, per l'amor entranyable del Pare, «són poble de Déu», no havien trobat qui es compadís d'ells i ara Déu mateix se n'ha compadit (2,10).

Del costat de Jesús mort en creu en brollen sang i aigua, i aquesta aigua simbolitza el baptisme que regenera i que va acompanyat de la unció de l'Esperit Sant, de manera que els batejats formen un temple espiritual i un sacerdoti sant que ofereix a Déu la pròpia vida (vegeu Romans 12,1). Tots els batejats, incorporats a l'Església en tant que poble de Déu, són deixebles del Crist que perseveren en la pregària i el testimoni. Així, participen del sacerdoti de Jesús mort i ressuscitat, i formen «una casa reial i uns sacerdots dedicats a Déu, el seu Pare» (Apocalipsi 1,6). L'Església és el poble que Déu ha aplegat en virtut del Crist, el qual ha vingut per «aplegar tots junts els fills de Déu dispersos» (Joan 11,52) i per formar la comunitat de fe i d'amor que lloa la Trinitat santa, de manera que esdevingui el poble sacerdotal santificat per la Paraula i els sagraments, sobretot l'Eucaristia, constitutiva de l'Església, i visqui un amor universal i concret en la persona dels més petits.

El subjecte històric de la missió és la comunitat eclesial, la qual confessa i viu l'Evangelí del ressuscitat enmig del món. L'Església, doncs, no ha de restar reclosa en les seves estructures i organismes sinó que s'ha d'encarnar i fer-se solidària amb els goigs i les tristeses, els sofriments i les esperances de la humanitat. Ella, com a poble messiànic, és el poble del Messies que fa les mateixes obres d'aquest: s'atansa als necessitats i als pobres, i reconeix en ells la carn mateixa del Crist (vegeu Mateu 11,2-6 i Lluc 7,18-23). Aquest poble escolta els batecs de la història i no s'aparta del dolor del món, sinó que el recull amb la misericòrdia i la solidaritat. Aquest poble escolta la veu dels qui no tenen veu i els posa en el lloc d'honor, seguint el criteri de Jesús (vegeu Mateu 25,31-36). Aquest poble escolta l'Evangelí de la pau, refusa el conflicte, promou el perdó i la reconciliació, cerca de refer allò que s'havia trencat i construeix ponts allí on s'havien alçat murs, «és hora de saber com dissenyar, en una cultura que privilegia el diàleg com a forma de trobament, la recerca de consensos i acords, però sense separar-la de la preocupació per una societat justa, memoriosa i sense exclusions» (*Evangelii gaudium* 239).

2.3. Una Església de deixebles missioners

Doncs bé, si el subjecte que comunica l'Evangelí i surt en missió és el poble de Déu en el seu conjunt, això vol dir que els evangelitzadors no són tan sols els ministres ordenats (bisbes, preveres i diaques), ni un grup singular de persones que actuen com a «professionals» de la missió evangèlica. Ho subratlla el Papa Francesc: «Seria inadequat pensar en un esquema d'evangelització portat endavant per actors qualificats, on la resta del poble fidel fos només receptiu de les seves accions» (*Evangelii gaudium* 120). Tota l'Església ha rebut l'encàrrec del Senyor ressuscitat i cada batejat és cridat a realitzar-lo en la seva vida d'acord amb les paraules finals que aquell adreça als seus deixebles: «Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus» (Mateu 28,19). Escampar l'Evangelí i proposar-lo amb els fets i les paraules, suscitar nous amics de Jesús, no és proselitisme sinó profecia.

En efecte, el dia de Pentecosta Pere parla als qui s'havien aplegat davant el cenacle ran de la remor que havia omplert tota la casa, i ara aquests queden estupefactes en sentir «proclamar en les nostres pròpies llengües les grandeses de Déu» (Fets dels Apòstols 2,11). El primer dels apòstols cita el profeta Joel i recorda als presents que l'Esperit de Déu ha estat vessat «sobre tothom» (v. 17), fills i filles, joves i vells, i que fins i tot profetitzaran els servents i les serventes (v. 18), és a dir, els pobres i els

estrangers. Tots profetitzen i a tots arriba la salvació (v. 21). El missatge de Pentecosta és inclusiu, tant en relació al conjunt del poble de Déu que comunica l'Evangelí amb una paraula impregnada de profecia, com en relació al poble sense fronteres que acollirà la salvació: «I cada dia el Senyor afegia a la comunitat els qui acollien la salvació» (v. 47). Afirmar el Papa Francesc: «En tots els batejats, des del primer fins a l'últim, actua la força santificadora de l'Esperit que impulsa a evangelitzar» (*Evangelii gaudium* 119). L'anunci de l'Evangelí brolla de l'Esperit que baixa sobre l'Església reunida el dia de Pentecosta i la converteix en Església missionera.

Per tant, a la llum de la vinguda de l'Esperit el dia de Pentecosta, l'anunci de l'Evangelí és la vocació pròpia de l'Església, ja que «l'Església existeix per a evangelitzar». Aquesta és «la seva identitat més profunda», tal com va afirmar el Papa sant Pau VI en l'Exhortació apostòlica *Evangelii nuntiandi* (14). Això significa que la missió d'anunciar l'Evangelí ha estat confiada a tota l'Església i que cada batejat és un «deixeble missioner», tal com subratlla el Papa Francesc en l'Exhortació *Evangelii gaudium* (119-121): «tot cristià és missioner en la mesura en què s'ha trobat amb l'amor de Déu en Crist Jesús» (120). Notem que el Papa insisteix en el fet que no es tracta de ser «deixebles» i «missioners», sinó de ser una sola cosa: «deixebles missioners» (120). És a dir, tan bon punt es comença a ser deixeble, immediatament brolla del cor la necessitat interior de comunicar allò que es viu. Com subratlla el Papa Francesc, el punt focal no és «principalment l'organització eclesial, sinó el somni missioner d'arribar a tots» (*Evangelii gaudium*, 31).

En el centre de tota activitat evangelitzadora hi ha d'haver el *kèrygma* o primer anunci, el qual no solament ha de ser present en el primer moment de evangelització, sinó que és l'anunci principal i transversal de tota pastoral en l'Església. I que a *Evangelii gaudium* té aquesta formulació clara i suggeridora: «Jesucrist t'estima, va donar la vida per salvar-te, i ara és viu al teu costat cada dia, per il·luminar-te, per enfortir-te, per alliberar-te» (164).

2.4. Més enllà de la divisió entre «clergat» i «laïcat»

En aquesta línia, cal reprendre aquell element que caracteritza la comunitat dels inicis i moltes altres realitats eclesials en el decurs de la història de l'Església: la construcció en profunditat de la comunitat eclesial com a tasca de tots els batejats sota la guia dels seus pastors. Més enllà, doncs, dels atavismes propis del «sempre s'ha fet així», més enllà d'una concepció clerical i patrimonialista de l'Església, més enllà de la mundanitat espiritual

que ofega les energies que l'Esperit insufla en els cors, cal situar al centre l'«impuls missioner» com a projecte compartit per tot el poble de Déu, i fer-ho en els diversos nivells del teixit eclesial, començant per l'Església particular o local (*Evangelii gaudium* 30). Cal acollir de cor una conversió pastoral i missionera que s'insereixi en «un procés decidit de discerniment, purificació i reforma» (*Ibidem*).

El Concili Tarraconense del 1995 ja posava en relleu la integració dels laics en les estructures de l'Església diocesana i precisava que calia que hi tinguessin «responsabilitats directives (delegacions, secretariats i consells)» i que hi representessin els grups amb tasques evangelitzadores com ara la catequesi o la caritat (resolució 134). D'aleshores ençà, la participació de laics i laiques en responsabilitats diocesanes, com ara secretaries generals i delegacions, no ha parat de créixer (vegeu igualment la resolució 82). Cal preguntar-se, però, si aquests passos són suficients. A partir de la consciència missionera d'una Església com a poble de Déu, tot i mantenir-se la distinció ontològica entre sacerdocí ministerial i sacerdocí comú, cal superar la divisió entre «clergat» i «laïcat», entre els qui són institucionalment responsables de l'acció eclesial (els ministres ordenats) i els qui es limitarien a col·laborar en aquesta acció (la resta de batejats). La missió és responsabilitat de tots, i per tant els itineraris de l'acció eclesial han de portar el segell de la coresponsabilitat.

2.5. La missió dels laics

El camí eclesial s'ha de fer sota el signe de la coresponsabilitat de tot el poble de Déu i, per tant, l'edificació de l'Església és tasca de tothom. Això significa en concret que la participació dels laics i laiques, no es pot formular tan sols en termes de col·laboració amb els ministres ordenats. Els laics no poden ser només uns «delegats» o «executors» d'aquells. Cert que sempre hi haurà, a les comunitats cristianes, persones de bona voluntat que col·laborin puntualment en tasques a les quals siguin convidades, i per tant aquestes persones acabaran la seva col·laboració quan així ho decideixen, per voluntat pròpia. Cal, però, fer emergir laics que se sentin responsables –no tan sols col·laboradors– de l'acció eclesial en el seu conjunt i que, en graus diversos, acceptin funcions i serveis dins les comunitats amb fidelitat i perseverança. Alguns d'aquests laics poden quedar inserits, per designació episcopal, en equips pastorals (de parròquies, d'unitats pastorals, d'arxiprestats, de zones, de diòcesis) al costat de preveres i diaques. En efecte, un dels punts forts de la conversió pastoral i missionera ha de ser la integració dels laics en la construcció de la

comunitat cristiana, amb una responsabilitat compartida però substantiva, en el marc del govern pastoral de l'Església.

La missió dels laics no se circumscriu, però, al marc intern de l'Església, sinó que, tal com es llegeix en el capítol IV de la constitució *Lumen gentium* del Concili Vaticà II, el seu marc propi és el món. Els laics són cridats a treballar en l'ampli camp que és el món i en el qual cal sembrar les llavors del Regne (vegeu Mateu 13,38).

El compromís dels laics dins la societat té en la família el primer i insubstituïble camp d'acció. Les famílies cristianes tenen la missió de la transmissió de la fe viva amb el testimoniatge d'amor i misericòrdia. Hem d'agrar la generositat fecunda dels matrimonis cristians. Com s'ha repetit sovint estem convençuts que el bé de la família és decisiu per al futur del món i de l'Església.

La recerca del bé comú, tenint com a base la dignitat de la persona humana i com a objectiu la transformació del món segons els criteris de l'Evangeli de Jesús, ha de ser l'objectiu de tota acció social dels cristians en la transformació del món. Aquest canvi del món en profunditat esdevé del tot prioritari en aquest temps de pandèmia i post-pandèmia, en el qual cal imaginar noves maneres de fer en el camp de l'economia, la política, la cultura, la sanitat, l'educació... Caldrà, doncs, immersir-se en el món i contribuir a l'elaboració de nous paradigmes, auscultant els batecs de les societats globals. En paraules del Papa Francesc, adreçades al Congrés de Laics, celebrat a Madrid el febrer de 2020, caldrà «no tenir por de recórrer els carrers, d'entrar en cada racó de la societat, d'arribar fins als límits de la ciutat, de tocar les ferides de la nostra gent». És així com els laics han de dur a terme la seva missió com a membres vius de l'Església de Déu.

2.6. Els consagrats i les consagrades

Pel que fa als homes i dones consagrats a Déu per causa de l'Evangeli, que han ofert la seva vida de manera generosa i plena, la seva aportació a la pastoral de l'Església revesteix una gran importància. La seva identitat cristiana es nodreix de la saba més profunda de l'Evangeli, i per això són cridats a ser de manera particular sal de la terra i llum del món (vegeu Mateu 5,14-16). No podem oblidar el que ens diu la *Lumen gentium*; «L'estat constituït per la professió dels consells evangèlics, tot i no afectar l'estructura jeràrquica de l'Església, pertany tanmateix intangiblement a la seva vida i santedat» (45). El seu testimoni, per tant, ha de mostrar la qualitat de l'amor de Jesús, la seva proximitat als pobres i als malalts, als

marginats i necessitats de tota mena, i ha de manifestar alhora la maternitat de l'Església, que brilla en les seves múltiples obres apostòliques. Afirmar el Papa Francesc: «Jesús no ens ha escollit perquè fóssim els més nombrosos!» (cf. Deutoronomi 7,7). «Ell s'ha enamorat de la nostra petitesse, i per això ens ha escollit [...]. Ell es revela als petits: si vols entendre alguna cosa del misteri de Jesús, abaixa't [...]. [Perquè] Déu no tan sols escull i es revela als petits; ell crida els petits!» (*Meditació matinal a la Capella de Santa Marta*, divendres, 23 de juny de 2017). I els crida per a una missió, com aquella petita quantitat de llevat: el llevat de les benaurances i de l'amor fratern, en el qual ens podem retrobar tots com a cristians per fer present el Regne.

Els consagrats i consagrades han d'integrar-se amb força en les estructures pastorals de l'Església, i discernir els seus respectius carismes, també en relació al marc de les necessitats i desafiaments de les nostres Esglésies. La corresponsabilitat que demanem als laics, s'aplica, amb tota la força, a la vida consagrada, precisament en un moment en què hi hauria la temptació de fer-se enrere. En el nou context actual, caracteritzat pel canvi d'època, la vida consagrada s'ha de preguntar com l'Esperit la porta a la missió mitjançant els seus múltiples carismes.

2.7. La conversió pastoral de tot el poble de Déu

Aquest nou context demana, en primer lloc, i per part dels preveres, una actitud espiritual i eclesial renovada, allunyada de formes clericals i de manteniment de poder, que sigui conscient de les necessitats pastorals que té una Església que surt en missió per comunicar l'Evangeli, en comptes de quedar-se replegada en ella mateixa. Naturalment, es dibuixa una manera nova de viure el ministeri ordenat, menys pendent de l'autoafirmació i més disposat a acollir els reptes missioners i sinodals del moment present, en el marc de la fraternitat cristiana, que és el cor de la comunitat cristiana (vegeu Primera carta de Pere 2,17; 5,9).

D'altra banda, per part de tots, preveres i laics, consagrats i consagrades, el nou context demana una inajornable conversió pastoral que, el Papa Francesc descriu així: «Somio una opció missionera capaç de transformar-ho tot, per tal que els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial es converteixi en una via adequada per a l'evangelització del món actual més que per a l'autopreservació» (*Evangelii gaudium* 27). És necessària, en aquest sentit, la formació de preveres i laics, acompanyada, com assenyala el Papa Francesc, «d'un aprofundiment del nostre

amor i un testimoniatge més clar de l'Evangeli» (*Evangelii gaudium* 121). Tan sols així es podran formar els equips pastorals que hem esmentat. De fet, el discerniment dels signes dels temps i el diàleg amb el món formen part de la pregunta sobre la voluntat de Déu a cada moment de la història humana, tal com queda expressada en la seva Paraula, tant en l'Antic Testament com en l'Evangeli del Crist. Una Església que comunica l'Evangeli fa atractiva la Paraula i l'ofereix, com a tresor, a la humanitat sencera. I en aquest diàleg amb el món hem de tenir presents les paraules de sant Pau VI: «No hi ha evangelització veritable mentre no s'anuncii el nom, la doctrina, la vida, les promeses, el regne, el misteri de Jesús de Natzaret, Fill de Déu» (*Evangelii nuntiandi*, 22).

3. La Paraula de Déu i els sagraments, centre de la vida de l'Església

3.1. El misteri del Déu que es revela en Jesucrist, celebrat en la litúrgia de l'Església

La constitució *Dei verbum* explica el pes de la Paraula divina en la història humana: «Va plaure a Déu en la seva saviesa revelar-se a si mateix» (2). Déu s'ha manifestat en unes coordenades precises d'espai i de temps, en el poble d'Israel i en la persona de Jesús, «per boca dels profetes» i «en la persona del Fill» (Hebreus 1,1-2). I ho ha fet «en aquests dies, que són els definitius». La frase no es refereix només als esdeveniments d'ara fa dos mil anys, ocorreguts en el país dels jueus, sinó al temps present, a l'ara i l'aquí. Els «dies definitius» són el temps en què visqué Jesús de Natzaret, però són també l'època en la qual vivim nosaltres, temps de gràcia i de misericòrdia, de benaurança i de santedat. La novetat de Jesús, encarnat i ressuscitat, mai no s'afebleix ni s'apaga. La història ha quedat capgirada amb l'esdeveniment salvador, de manera que des del moment en què el Fill de Déu «es va fer carn» (Joan 1,14) ens trobem en el temps del compliment, carregat de do i de sentit, curull d'esperança.

Cada any litúrgic, celebrem la vinguda del Fill en una terra assedegada de pau i de justícia, ens alegrem del seu naixement gloriós i ens gloriem de la seva mort salvadora, passem de la menjadora al sepulcre i al testimoni de la seva resurrecció. La Paraula és, doncs, el disseny del Déu que es revela a redós d'un diàleg entre Creador i criatura, que troba el seu punt culminant en el moment que Maria, la noia verge de Natzaret, pronuncia el seu *fiat*: «que es compleixin en mi les teves paraules» (Lluc 1,38). Jesús neix per la Paraula i com a Paraula, ja que és el Verb de Déu fet home, llum de

llum que evoca el primer *fiat* de la història: *fiat lux*, «que existeixi la llum» (Gènesi 1,3). El món comença amb la llum que plasma l'acte creador, i és tret de la tenebra del pecat amb l'arribada del «sol que ve del cel» (Lluc 1,78). No podem oblidar que som el poble de Déu que, mentre feia camí en la tenebra, «ha vist una gran llum», la llum del Messies (Isaïes 9,1).

3.2. L'Esclat de Déu conté el tresor de la Paraula de Déu

La Paraula-revelació de Déu queda continguda en la Paraula escrita, que la reflecteix si bé mai no l'exhaureix. Déu parla mitjançant la seva Paraula però mitjançant la mateixa història amb les seves realitzacions i mitjançant la natura, l'obra creada sortida de les mans de Déu, de la qual hem de tenir tota la cura, com el Papa Francesc ens ha recordat a l'encíclica *Laudato si'*. Ara bé, el gran llibre de la revelació de Déu és l'Esclat, i per això aquesta ocupa un lloc central en la vida de l'Església. La Bíblia és el llibre dels llibres, ja que Déu ha volgut expressar-s'hi per mitjà del seu Esperit, el qual ha guiat els llenguatges humans i els ha ennoblit perquè poguessin narrar les meravelles de Déu, les seves gestes poderoses i el seu amor fidelment mantingut. Val a dir que des de molt antic els textos revelats s'han expressat també en llengua catalana. Es conserven traduccions bíbliques parcials al català del segle XIII, i una traducció completa de la Bíblia (Antic i Nou Testament) realitzada el segle XIV a partir de la *Vulgata* llatina.

L'Esclat Sant inspira constantment l'Església i, de manera particular, la interpretació del text bíblic en cada moment de la història. Per tant, l'acció de l'Esclat no es va limitar a moure els autors del text perquè, treballant d'acord amb «les seves facultats i capacitats», escrivissin «com a veritables autors tot allò i només allò» que Déu mateix volia (*Dei verbum* 11). Des del primer moment l'Esclat suscita i acompanya la comprensió de les Esclats, proclamades i llegides, celebrades i viscudes, i guia d'aquesta manera la comunitat de fe a l'hora de veure i viure la voluntat de Déu sobre ella. L'Esclat és el gran mestre interior de l'Església i de cada batejat. Aquest llegeix les Esclats en comunió amb tot el poble de Déu i en el marc de la Tradició eclesial, garantida pels bisbes, els successors dels apòstols (vegeu *Dei verbum* 9-10). Tota l'Església rep el tresor de la Paraula i el venera «com el Cos mateix del Senyor» (*Dei verbum* 21). Aquesta és la idea que bateja sota el Diumenge de la Paraula, que el Papa Francesc ha disposat que se celebri a tota l'Església (vegeu la seva carta apostòlica *Aperuit illis*, del 30 de setembre de 2019), i al qual els nostres bisbats afegeixen la celebració de la Setmana de la Bíblia. Acollim

amb goig la celebració del Diumenge de la Paraula, promoguda en motiu dels mil-sis-cents anys de la mort de Sant Jeroni, exegeta i traductor de la Bíblia.

3.3. L'Eucaristia, centre de la vida cristiana

A la llum de les resolucions del Concili Tarraconense del 1995 dedicades a la Paraula de Déu, considerem que cal promoure decididament l'escolta de les Sagrades Escripures en tots els camps de l'acció eclesial, sobretot en la celebració eucarística, que és «el moment privilegiat de l'anunci de la Paraula de Déu» (res. 49), i dintre d'ella cal posar una atenció especial a l'homília, que és «una tasca fonamental dels pastors de l'Església» (res. 51). Una cosa semblant s'ha de dir de la celebració del baptisme o de les exèquies, moments en els quals la sensibilitat del pastor és fonamental per a comunicar la profunditat del misteri cristià i el seu arrelament en la vida de cada persona

La celebració de l'Eucaristia i tota la Litúrgia és essencial per a l'Església, tant per a la seva vida i santedat, com per a la missió. «La litúrgia edifica cada dia els de dins a ésser temple sant en el Senyor, (...) alhora enforteix meravellosament llurs forces per a predicar Crist i, d'aquesta manera, presenta l'Església als de fora com a senyera alçada enmig dels pobles, perquè sota d'ella s'apleguin en unitat els fills de Déu dispersos, fins que hi hagi un sol ramat i un sol pastor» (*Sacrosantum concilium*, 2). L'Eucaristia, memorial de la Mort i Resurrecció de Jesucrist és font i cimal de la vida de l'Església, de cada comunitat cristiana i de cada cristià. En l'Eucaristia, és el Senyor qui convoca el seu poble per fer-lo participar dels seus dons de salvació. L'Eucaristia dominical és, en aquests moments d'escassetat de preveres i de comunitats afeblides en molts llocs, un repte per a les nostres parròquies i comunitats. La comunitat pròpia d'un cristià és la comunitat eucarística. Aquella afirmació dels màrtirs de Bitínia, l'any 304, ens fa present la necessitat vital de la missa dominical: «Sine dominico non possumus», sense el diumenge, no podem viure!

És ben essencial que els cristians d'avui, recobrem la consciència de la importància decisiva de la celebració dominical i obtinguem de la participació en l'Eucaristia l'impuls necessari per a un nou compromís en l'anunci de Crist a la nostra terra.

És desitjable que en el dia de el Senyor s'organitzin «entorn de la celebració eucarística dominical manifestacions pròpies de la comunitat cristiana: trobades d'amistat, iniciatives per formar la fe d'infants, joves i adults,

pelegrinatges, obres de caritat i diversos moments d'oració» (*Sacramentum caritatis* 73).

L'Eucaristia dominical i diària, amb tota la riquesa dels textos bíblics que s'hi proclamen, és el camí més elevat per a una veritable configuració espiritual dels fidels a Jesucrist. Benet XVI escrivia: «Com més viva és la fe eucarística en el Poble de Déu, tant més profunda és la seva participació en la vida eclesial a través de l'adhesió conscient a la missió que Crist ha confiat als seus deixebles» (*Sacramentum caritatis* 6).

El Papa Francesc subratlla en l'Exhortació apostòlica *Evangelii gaudium* com n'és de necessari que els ministres ordenats comentin i actualitzin adequadament la Paraula proclamada en el marc de la celebració litúrgica dominical, oferint a l'assemblea reunida, homilies plenes de contingut, clares, proporcionades i encarnades en la realitat dels qui les escolten. Una cosa semblant es pot dir de les homilies dutes a terme en celebracions sacramentals i exequials, presidides per ministres ordenats.

3.4. El ministeri de la Paraula i dels sagraments

El ministeri de la Paraula afecta de ple la catequesi, vinculada sovint, però no únicament, a la recepció dels sagraments de l'Església, tant els de la iniciació cristiana (baptisme, confirmació, eucaristia) com el sagrament del matrimoni –i els dos sagraments medicinals, la reconciliació i la unció dels malalts. En aquest sentit, vinculat amb el ministeri de la Paraula, constatem la necessitat de mantenir el repte evangelitzador adreçat a les famílies i articular-lo amb la iniciació cristiana dels seus membres, de manera que ambdues dimensions s'erigeixin en nucli fonamental de transmissió de la fe. D'altra banda, cal constatar amb goig com, en els darrers anys, ha augmentat el nombre de catecúmens –sovint joves o adults– que desitgen ser iniciats en la vida eclesial i sacramental, i accepten de participar en processos de creixement espiritual que els porten a adquirir un alt sentit d'Església i a integrar-se en la comunitat de creients. Concretament, cal obrir les portes de l'Església a les moltes persones que no han estat batejades –cada vegada són més– tot potenciant el catecumenat d'adults. La instrucció en la fe i en la vida cristiana passa pel coneixement de la Paraula, i cal vetllar especialment perquè els qui s'atansen als sagraments de la iniciació cristiana siguin introduïts en l'amor al text de l'Escltura, la qual, juntament amb els sagraments, és el do que renova el cor del qui professa la fe de l'Església.

Precisament, el creixement espiritual ha de ser un dels objectius del treball pastoral realitzat amb els joves, els quals han de ser conduïts al

coneixement de l'Evangelí en el concret de les seves vides. Les nostres Esglésies volen, abans de res, comprendre els desafiaments que afecten directament els joves d'avui, relatius al seu futur (en particular, els sous precaris, les poques sortides laborals i el consegüent alt nombre d'aturats entre la població que acaba els estudis, i els joves que es veuen empesos a emigrar) i relatius al model de vida (manca d'habitatge a preus assequibles i dificultats per a tirar endavant projectes de vida en comú i la formació d'una família amb fills).

Volem manifestar el nostre compromís com a pastors a favor dels joves que han de lluitar amb moltes dificultats per tal d'enfocar el seu present i, encara més, el seu futur. Volem que la nostra veu ressoni dins la societat i prop dels qui tenen poder de decisió, per tal que els joves siguin tinguts en compte a l'hora de dibuixar les línies d'un futur que els ha d'incloure i rebin la cobertura necessària per poder plantejar-se responsablement la seva vida. D'altra banda, fem una crida als joves perquè descobreixin el Crist, amic i salvador, i s'atansin al pròxim, com ho va fer el bon samarità (vegeu Lluç 10,25-37). Les grans energies d'amor que tenen els joves emergeixen quan són tocats per la paraula i els gestos de Jesús i per la Paraula misericordiosa de Déu, rebuda en la pregària. Per això tot allò que concerneix els joves –la pastoral juvenil i la pastoral de les vocacions– ha de ser promogut i necessita l'acollida i el suport de tota la comunitat eclesial.

L'acolliment ha de ser una de les notes característiques de l'Església i dels seus pastors. La pedra de toc de tota acció pastoral és la misericòrdia. Jesús «en veure les multituds, se'n compadí, perquè estaven malmenades i abatudes, com les ovelles sense pastor» (Mateu 9,36). I aquesta compassió és activa, directa, personal. Tothom qui s'acosti o entri a les nostres parròquies i comunitats ha de poder sentir l'escalf del Bon Pastor, que comprèn i coneix les persones que troba o que el venen a trobar (vegeu Joan 10,14-15). Els qui demanen de rebre un sagrament, els qui passen pel tràngol de la malaltia i de la mort i demanen ajuda i consol, els qui es troben en situacions complexes i demanen una paraula de vida, allunyada de tot judici (separats, divorciats, divorciats amb una segona unió, famílies monoparentals...), a tots ells ha d'arribar l'acolliment de l'Església, mare de misericòrdia. Els sagraments han de ser administrats i rebuts en un marc d'acolliment i respecte, evitant tota burocràcia, també en les formes i en el tracte de les persones.

3.5. Les Escoles de la Paraula

En relació a la Paraula de Déu, ens plantejem de reprendre i desenvolupar la resolució 57 del Concili Provincial Tarraconense, on es parla de la necessitat de potenciar «la lectura espiritual i eclesial de la Sagrada Escripura». La Paraula és, per ella mateixa, evangelitzadora, missionera. Conté la presència del Senyor i la difon. La Paraula fa sobreixir la misericòrdia del Pare, l'amor del Fill i el do de l'Esperit Sant, de manera que en participen els qui l'escolten de cor. La Paraula és l'alfabet diví, i per això cal rebre-la dins la comunitat, que l'escolta i la comparteix. Per això, cal que a les nostres diòcesis sorgeixin escoles de la Paraula o de l'Evangeli, que siguin espais on les persones puguin dur a terme un itinerari espiritual que les apropi al Senyor i als germans. A l'interior de les parròquies i comunitats, la creació de grups que promoguin la lectura espiritual de la Paraula, serà un instrument decisiu de cara al coneixement i la familiaritat del Poble de Déu amb el tresor de les Escripures, que són el cor de la vida i l'espiritualitat cristianes.

La fe no pot ser viscuda a distància, individualment. Cal trobar-se, veure's i escoltar plegats la Paraula, que és «llum» i «claror» (Salm 119,105). Cal que l'escolta compartida de l'Escripura es converteixi en quelcom habitual. La pregària personal, la que es fa «a la cambra més retirada» (Mateu 6,6), en el secret del propi cor, demana l'escolta orant en comunitat. L'escolta compartida de la Paraula de Déu contribuirà al reforçament de la vida espiritual de les nostres parròquies i comunitats, l'aprofundiment de la fe en el Crist, la consolidació del seu Evangeli, la solidesa de l'amor fratern. Concretament, cal promoure en el teixit eclesial les escoles de la Paraula –adoptin la modalitat metodològica que adoptin– com a eines imprescindibles del present i futur de les nostres Esglésies diocesanes. Cal fer de la Paraula el cor de la vida cristiana. A això hi contribuiran persones formades bíblicament però sobretot persones experimentades en l'escolta de la Paraula de Déu que hagin après a assaborir-la i sàpiguen comunicar-la des de la fe i la vida.

3.6 Espais de pregària i d'adoració

Volem en aquests moments fer ressonar les paraules de sant Joan Pau II en l'inici del tercer mil·lenni: «Les nostres comunitats cristianes han d'esdevenir autèntiques “escoles de pregària”» (*Novo millennio ineunte*, 33). I constatar la presència de realitats de grups de pregària i d'adoració en les nostres Esglésies. La paraula de Déu ha de tenir un paper fonamental

en tota pregària autènticament cristiana. Sense oblidar que la Paraula porta als sagraments, en concret a l'Eucaristia. Tot procés veritablement evangelitzador comença per la Paraula i porta als sagraments, al Baptisme i a l'Eucaristia.

En els darrers anys la pregària de la Litúrgia de les Hores cada cop s'ha fet més habitual i freqüent entre els fidels. És un motiu de joia, perquè és la pregària que santifica el pas del temps i fa palès en tota ocasió que l'amor del Senyor «perdura eternament». Recomanem que a les parròquies, en la mesura de les seves possibilitats, se celebrin comunitàriament i en l'Església les principals pregàries de les Hores.

També hem de constatar, en el temps transcorregut des del Concili Provincial Tarraconense, una redescoberta en les nostres comunitats de l'adoració eucarística, tant personal com comunitària. De fet «rebre l'Eucaristia significa adorar Aquell qui rebem» (Benet XVI, *Sacramentum caritatis*, 66). I això es manifesta amb intensitat en grups de joves cristians. En l'adoració eucarística fora de la missa es perllonga i s'intensifica el que succeeix en la celebració litúrgica. Per això no es pot desvincular mai l'adoració eucarística de la celebració litúrgica. Recordem també que, segons el mateix sentit autèntic de l'adoració eucarística, en aquesta mai no pot mancar la proclamació i acolliment de la Paraula.

4. Una Església per als pobres i els qui viuen a les perifèries

4.1. Els pobres, amics de Déu

A l'Exhortació apostòlica *Evangelii gaudium* el Papa Francesc fa una afirmació que ja li va sortir del cor tan bon punt va esdevenir bisbe de Roma: «Desitjo una Església pobra per als pobres» (198). Aquest és un element fonamental del temps eclesial que vivim des del Concili Vaticà II ençà. El Papa convida tota l'Església a considerar els pobres com a propers, com a primer proïsme nostre, com els qui Déu escull com a amics seus i preferits del seu Regne. Mirats amb els ulls de l'Evangelí, els pobres no són casos socials que caldria «assistir», sinó persones amigues de les quals cal tenir cura. Els pobres no poden ser forasters ni aliens a la comunitat de fe, no poden ser un sector situat en un lloc a part, sinó que han d'ocupar un lloc d'honor en la nostra sol·licitud. No poden ser col·locats al marge de l'Església, sinó que, com diu sant Joan Crisòstom, han de seure al primer lloc. Als qui sovint són considerats «marginats», i de fet se'ls situa als marges de la societat, Jesús els anomena «germans meus més petits» a

l'hora de la veritat última sobre el món i la història, en l'episodi del judici final (Mateu 25,40). Per això, tenim un deute envers els pobres, com el tenim amb Jesús, aquell que fou enviat com a Ungit «a portar la bona nova als pobres» (Lluc 4,18) i proclamà el compliment de la profecia a la sinagoga de Natzaret (vegeu Isaïes 61,1) (vegeu *Evangelii gaudium* 186).

El tercer capítol del Concili Tarraconense és dedicat a «la sol·licitud pels més pobres i marginats» (resolucions 76-118). Val a dir que aquest tema va entrar al Concili com a fruit de la sensibilitat de les moltes persones que el proposaren durant l'Etapa Diocesana. En efecte, molts van demanar que, en parlar del futur de les nostres Esglésies, es manifestés el compromís eclesial a favor dels desvalguts i necessitats. Aquesta tria era, sense dubte, signe de maduresa evangèlica i d'un discerniment concorde amb l'acció de l'Esperit. S'aprecia en la resolució 76, on, en línia amb la constitució del Concili Vaticà II *Lumen gentium*, es fa reposar l'atenció als pobres en un sòlid fonament cristològic. La vida i la missió de Jesucrist són el motiu fonamental per a «viure com ell visqué i proclamar el missatge que ell proclamà» (8) –proclamació que inclou tant els fets com les paraules.

4.2. L'Església, mare dels pobres

L'Església es comprèn a si mateixa com a pobra i mare dels pobres perquè s'emmiralla en Jesús, el seu Senyor. Així ho llegim a la Segona carta als Corintis: «Coneixeu prou bé la generositat de nostre Senyor Jesucrist; ell, essent ric, es va fer pobre per vosaltres, perquè us enriquíssiu amb la seva pobresa» (8,9). I a la Carta als Filipencs es diu que Jesucrist «es va fer no res: prengué la condició d'esclau i es féu semblant als homes» (2,7). *Lumen gentium* 8 esmenta la pobresa i la persecució que hagué de sofrir Jesús, i la humilitat i l'abnegació que han de caracteritzar l'Església, «sota l'impuls de l'Esperit de Crist» (*Ad gentes* 5), la qual no ha de buscar afirmar-se a si mateixa ni caure en la mundanitat ni en la riquesa. Com afirma el Papa Francesc, el poder de l'Església ha de ser el servei. La seva preocupació ha de ser, com a mare dels pobres, la de «servir en ells el Crist». Aquesta és la seva missió i la seva força, i per això s'ha de convertir constantment a l'Evangelí, preguntant-se en què s'ha de reformar. En una paraula, l'Església ha de ser «casa dels pobres», a imitació de Jesús, Messies dels pobres i dels malalts (*Evangelii gaudium* 199). I ho ha de ser donant alhora testimoni de transparència, honestat i justícia social, tenint cura de la creació i entenent l'ús dels propis béns com a servei i disposició per als altres (Concili Tarraconense, resolucions 87 i 91). Cal tenir ben presents

els criteris evangèlics, els quals constitueixen el fonament de la Doctrina Social de l'Església (vegeu *Laudato si'* 93-95 i 156-158).

Els pobres són un do que ens recorda la presència del Senyor en la comunitat cristiana. Aquest és el sentit que revesteixen les paraules que Jesús pronuncia pocs dies abans de la seva mort, i que són una mena de testament en relació al futur de l'Església: «De pobres, en tindreu sempre amb vosaltres, i els podreu fer el bé, sempre que voldreu» (Marc 14,7). Aquesta frase no és fruit de la resignació ni una constatació trista sobre la incapacitat de trobar solucions al fet que hi hagi pobres. Més aviat és una invitació a entendre que, per molts esforços que fem, sempre hi haurà persones que es trobaran en la necessitat i als quals es podrà –i caldrà– dirigir-los l'atenció i la sol·licitud de l'Església. «Feu als altres tot allò que voleu que ells us facin» (Mateu 7,12), és la regla d'or del comportament evangèlic i el resum de les Escripures. I això és el que proposa Jesús: fer el bé als pobres. D'altra banda, i en aquesta mateixa línia, cal dir que la pobresa sistèmica de les cinc sisenes parts de la humanitat és una injustícia que demana un compromís ferm per part de tots per eradicar-la. És del tot pertinent que un dels primers objectius de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, promoguda per l'Assemblea General de l'ONU, sigui el de «posar fi a la pobresa i a la fam en tot el món».

Fer el bé implica tractar l'altre tal com nosaltres desitjaríem ser tractats, tal com el samarità va tractar l'home mig mort que jeia a la vora del camí. Jesús es refereix al seu comportament quan diu a tots i a cadascú: «Vés, i tu fes igual» (Lluc 10,37). Sempre hi haurà homes i dones als quals caldrà salvar la vida, estesos a la vora del camí, amb forces per a demanar ajut o sense ànims per a fer-ho. Hem de ser una Església atenta als més petits, encarnada en el món, que sàpiga descobrir els qui són rostre i imatge de Jesús mateix. Segons sant Joan Crisòstom, els pobres humanitzen perquè les seves ferides són equiparables a les ferides de Jesús, i per això ens apropen a Aquell que va donar la seva vida per tots nosaltres.

4.3. Els pobres són la carn de Jesucrist

D'altra banda, la vida dels pobres, per ella mateixa, és evangelitzadora, comunica l'Evangeli del Regne. En la vida dels pobres l'Evangeli hi és present, de manera que el qui es fa amic d'ells troba un camí que el porta al Crist. Els pobres reben la bona nova de l'Evangeli i ells mateixos l'escampen en tant que preferits del Regne. Així ho expressa la primera de les benaurances de Jesús (vegeu Lluc 6,20 i Mateu 5,3). L'Església perd

la dimensió profètica i s'allunya del projecte del Regne si es distancia dels qui es troben en la necessitat, dels perifèrics del nostre món. Si no cultiva la «proximitat real i cordial» a ells, l'amistat amb ells (*Evangelii gaudium* 199), té el risc de convertir-se en una organització de tipus assistencial. Com va subratllar el Papa Francesc en l'homilia que va cloure el Sínode de Joves (2018), els pobres són membres a ple dret de l'Església, de «la comunitat de salvats que viuen la joia del Senyor», i no simples usuaris «d'una ONG, d'una organització paraestatal». Cal mirar els pobres amb els mateixos ulls amb què Déu els mira. La tasca de Càritas ha d'anar encaminada en aquesta línia, en tant que és punta de llança de la cura dels qui es troben en la necessitat i que són els amics estimats de Jesús.

El Papa sant Joan Pau II va escriure a l'encíclica *Sollicitudo rei socialis* que l'opció pels pobres que fa Església ha de ser entesa «com una forma especial de primacia en l'exercici de la caritat cristiana» (42) (text citat a *Evangelii gaudium* 198). Aquesta opció preferencial o primera pels pobres s'arrela en el missatge de Jesús, on aquest s'identifica amb els qui passen fam i set, amb els qui necessiten ser acollits i integrats (els estrangers i els despullats, és a dir, els qui estan mancats d'una vida digna), amb els qui pateixen la solitud de la malaltia i de la presó. L'atenció a tots aquests pobres, i als «nous pobres», constitueix el criteri d'acció i de veritat, el punt de partença d'una Església que vol sortir de la feblesa i del lament i trobar camins de futur. L'opció a favor dels pobres, al costat de l'opció a favor de la Paraula, són puntes de llança en la missió de l'Església. Per això, de manera encertada, en el Concili Tarraconense el capítol destinat als pobres i marginats està col·locat després del capítol destinat a la Paraula. Els precedeix el primer capítol, dedicat a la missió evangelitzadora de l'Església, i els segueix el darrer capítol, destinat a la comunió eclesial.

4.4. Les perifèries com a lloc de la missió de l'Església

L'opció pels pobres és l'opció per les perifèries. És oportú recordar les lluminoses paraules del Cardenal Jorge Mario Bergoglio durant els dies previs al conclave en què fou elegit Papa: «L'Església és cridada a sortir d'ella mateixa i anar a les perifèries, no solament geogràfiques, sinó també les perifèries existencials: les del misteri del pecat, les del dolor, les de la injustícia, les de la ignorància i indiferència religiosa, les del pensament, les de tota misèria» (9 de març de 2013). Els termes clau d'aquest text, «sortir» i «perifèries», queden interpretats en la seva posterior Exhortació *Evangelii gaudium*: cal «sortir de la pròpia comoditat i atrevir-se a arribar a totes les perifèries que necessiten la llum de l'Evangelí» (20). Cal, doncs,

segons les paraules del Papa, abandonar les zones de confort, cal deixar de banda l'autosuficiència i l'autoreferencialitat i arribar a «les perifèries del propi territori o cap als nous àmbits socioculturals» (30): l'entrada a les perifèries i als diversos mons que formen el teixit urbà i existencial és una tasca inajornable de la nostra acció pastoral. Aquesta acció és indissociable del testimoni lluminós de la pròpia comunitat eclesial, com indica el Concili Tarraconense (resolucions 82-93).

L'atenció al clam que sorgeix de les perifèries humanes, geogràfiques i existencials de les nostres ciutats i pobles, acompanyada de la pràctica d'una cultura de la misericòrdia –el veritable antídote contra l'enaltiment del «jo», vegeu *Misericòrdia et misera* 20)– han de permetre fer un pas ulterior, del tot necessari: recomençar la missió cristiana des dels perifèrics i des dels pobres. Aquesta és la intuïció del Papa Francesc, l'home que ha recorregut les perifèries del món, començant per les de Roma, la ciutat de la qual és bisbe. No es tracta només de sostenir i atendre els pobres i els perifèrics des de la caritat, sinó fer que les perifèries siguin prioritàries, de manera que es converteixin en els llocs des dels quals l'Església reneixi amb nova força. D'altra banda, cal no oblidar que els pobres han de ser protagonistes del seu propi desenvolupament. La seva dignitat ha de ser promoguda en tots els camps.

La comunicació de l'Evangelí en les perifèries, tant geogràfiques com existencials, en les realitats de dolor i de solitud, ha de ser, doncs, l'objectiu primer de la missió evangelitzadora de l'Església –i entenem, en aquest sentit, que són àmbits perifèrics tant els barris dels cinturons de les ciutats com, sovint, els centres històrics degradats, i també les zones rurals despoblades i empobrides. És aquí on la llum de l'Evangelí brillarà amb força gràcies a una Església que no tingui por de fer-se present en territoris i àmbits marginals, sovint replegats en si mateixos però també sensibles i oberts a l'Evangelí de la misericòrdia.

Aquests mesos de pandèmia han posat en evidència un àmbit on la pobresa es manifesta de manera més aguda: el món dels malalts. Els malalts de coronavirus han estat una viva imatge de Jesús crucificat, molts d'ells morts enmig de la solitud, sense la companyia de les persones estimades i sense la paraula consoladora de la fe i l'acció decisiva dels sacraments. D'altra banda, les seqüeles que el virus ha deixat en moltes persones, grans i joves, són importants, i les portaran tota la vida. Entre els malalts, que han mort o han superat la malaltia, més de la meitat són ancians. A les residències o a casa, als hospitals i als sociosanitaris, els ancians han estat colpits de manera greu, i això ens obliga a fer una reflexió profunda

sobre com acompanyar-los, ja que sense ells no hi ha futur, guardians com són de la memòria i persones que susciten la misericòrdia i l'afecte. No podem deixar sols els malalts i els ancians, visquin on visquin, a casa o a les residències o hospitals. És una tasca de tota la comunitat cristiana. Europa és i serà, encara més en els pròxims anys, un continent d'ancians, i caldrà posar en pràctica l'amor de Jesús pels qui pateixen malalties o viuen la seva condició d'ancians.

5. El camí conjunt de les Esglésies amb seu a Catalunya

5.1. El mestratge de l'Esperit

En el prefaci de les resolucions del Concili Provincial Tarraconense els bisbes antecessors nostres van escriure: «No podem ni volem reduir la pastoral a un problema de simple reorganització i coordinació, sinó que cerquem de reunir el poble de Déu en l'Esperit Sant». Aquestes paraules, que ens fem nostres, assenyalen l'esperit amb què volem afrontar el futur de les nostres Esglésies diocesanes. Reunir el poble sant de Déu significa per damunt de tot que reconeixem l'Esperit, enviat pel Pare en nom del Senyor ressuscitat, com l'artífex de la comunió eclesial i de la fidelitat a l'Evangelí (vegeu Joan 14,26). No hi ha acció missionera sense el do i la invocació de l'Esperit Sant, sense el seu mestratge, sense el seu impuls.

De fet, l'acció de l'Església no equival a un voluntarisme, com si tot depengués de la quantitat d'esforços que s'hi aboquen. És alligador, en aquest sentit, l'episodi bíblic de Gedeó, narrat en el llibre dels Jutges. Gedeó ha aconseguit aplegar un contingent de milers d'homes per lluitar contra els madianites i alliberar Israel del jou d'aquells. Llavors Déu li parla: «Portes massa gent amb tu perquè jo us doni la victòria contra els madianites. Els israelites podrien gloriar-se dient que els ha salvat la pròpia força, i no jo» (7,2). Si no assolim de comunicar amb força l'Evangelí, no és perquè siguem pocs. El nombre no és indicatiu de cap resultat. Ben al contrari, la història és plena d'exemples de grans missioners cristians que, amb poques forces, van aconseguir molt. És bo recordar aquí la figura del gran missioner i bisbe català sant Antoni Maria Claret, del qual el 2020 commemoràvem els 150 anys de la seva mort. I és que tot depèn del do de l'Esperit, i també de la pregària fervent, de la passió per l'Evangelí, de la qualitat del testimoni de vida, en una paraula, de l'actitud espiritual dels deixebles missioners. Com diu el Papa Francesc, «l'Esperit Sant construeix la comunió i l'harmonia del poble de Déu» i «ens fa capaços d'entrar en la comunió perfecta de la Santíssima Trinitat, on tot troba la seva unitat» (*Evangelii gaudium* 117).

5.2. Sinodalitat i comunió

La commemoració dels vint-i-cinc anys del Concili Tarraconense del 1995 gairebé coincideix amb els cinquanta anys de la primera reunió de l'agrupació dels bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya, constituïts com a Conferència Episcopal Tarraconense, que va tenir lloc l'any 1969. Eren els primers anys després de la clausura del Concili Vaticà II, que s'escaigué el 8 de desembre de l'any 1965. A més, la nostra actual commemoració s'insereix en els primers set anys de pontificat del Papa Francesc, iniciat el 2013, i del document programàtic del seu magisteri i pontificat, l'Exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, datada el 24 de novembre de 2013, que il·lumina l'acció pastoral de les nostres Esglésies i guia la reflexió que aquí proposem. Tot plegat ens porta a congratular-nos del camí sinodal i conjunt realitzat en aquests cinquanta anys com a Conferència Episcopal Tarraconense, en comunió amb la seu de Pere i en el marc de la Conferència Episcopal Espanyola, en les tasques de la qual participem amb goig els Bisbes de Catalunya. Ens plau d'esmentar amb agraïment l'aportació decisiva que dugué a terme l'Arquebisbe primat, Josep Pont i Gol, el qual va posar les bases de funcionament de l'actual Conferència Episcopal Tarraconense.

Al cap de vint-i-cinc anys volem subratllar una vegada més allò que el Concili Provincial Tarraconense desitjava promoure: «una mentalitat i una espiritualitat de comunió» (resolució 120). El treball interdiocesà requereix, com afirma la mateixa resolució, «l'esperit de comunió i de pertinença a l'Església». Aquest esperit ha d'escampar-se i afermar-se en un moment en què un fort corrent individualista travessa la societat i la cultura i aconsegueix d'ocupar espais dins l'Església. L'exaltació del «jo», dels drets de decisió de l'individu, afebleix i dispersa notablement les relacions i els vincles interpersonals i ofega una acció eclesial oberta i dinàmica. El sentit d'Església va estretament lligat amb l'adhesió a l'Evangelí, de manera que l'un no pot existir sense l'altre. El trobament personal amb Jesús és indissociable del marc eclesial, el lloc de la confessió de fe és el poble de batejats reunit en assemblea, que prega i celebra el misteri de Crist mort i ressuscitat. Sense eclesialitat no hi hauria missió, l'Evangelí transmès pels apòstols no es comunicaria, els carismes restarien eixorcs, l'adhesió al Senyor seria substituïda per una idea. La comunió és pedra de toc de la missió. Per això el Papa Francesc uneix els dos termes i parla de «comunió missionera» (*Evangelii gaudium* 31). Aquest esperit de comunió i de sinodalitat és el que ha d'animar cadascuna de les nostres parròquies. La unitat pastoral fonamental que és la parròquia, o l'agrupació de parròquies, ha de ser l'espai primer de vivència de la fe, casa de tots i àmbit de responsabilitat del Poble de Déu. La comunió ha d'estendre's

als organismes diocesans, arxiprestals i parroquials que contribueixen al camí conjunt en les Esglésies diocesanes.

5.3. La unitat pastoral de les diòcesis amb seu a Catalunya

La concreció del camí conjunt de comunió entre les deu Esglésies diocesanes amb seu a Catalunya passa per la consolidació de la unitat pastoral entre elles, entesa i viscuda amb esperit de comunió interdiocesana i de coordinació pastoral. El Concili Tarraconense del 1995 demana d'«enfortir» aquesta unitat pastoral, remetent al fet que les deu diòcesis amb seu a Catalunya «estan establertes en un territori i en un context social determinat» (resolució 138). Parlem d'unitat pastoral des de la comunió profunda amb l'Església de Roma i amb el seu bisbe, el Papa, «que presideix en la caritat tota l'Església, estesa d'orient fins a occident» –reprement i unint les paraules de sant Ignasi d'Antioquia i de sant Fructuós de Tarragona. L'obertura a l'Església universal i al món sencer és una de les «notes» o senyals distintius de tota agrupació d'Esglésies locals com ara la que formem les deu diòcesis amb seu a Catalunya.

Justament, el papa Francesc ens ha recordat recentment que «la fraternitat universal i l'amistat social dins de cada societat són dos pols inseparables i coessencials» (*Fratelli tutti* 142). Des d'aquí insisteix en «l'amor a la terra, al poble, als trets culturals propis. No puc trobar-me amb l'altre si no tinc un substrat on estigui ancorat i arrelat, perquè des d'allí puc acollir el do de l'altre i oferir-li quelcom veritable [...]. El bé de l'univers requereix que cadascú protegeixi i estimi la seva terra» (n. 143). Però també, «no és possible ser local d'una manera sana sense una sincera i amable obertura a l'universal, sense deixar-se interpel·lar pel que passa arreu, sense deixar-se enriquir per altres cultures o sense solidaritzar-se amb els drames dels altres pobles» (n. 146).

Les modificacions de la geografia humana en el territori, tant en les perifèries com en els extraradis, demanen fer un pas endavant i reprendre la idea de la disseminació del missatge cristià i de la presència d'Església. Es tracta de donar visibilitat, humana i física, cultural i social, al missatge evangèlic mitjançant iniciatives diverses que agrupin les persones en realitats comunitàries on es llegeixi la Paraula i es pregui, i on creixi la fraternitat cristiana. La missió exigeix creativitat i innovació, particularment en les situacions més complexes, on l'anunci de l'Evangeli equival a humanitzar uns àmbits on es constata una manca de vincles entre les persones i on la solitud és insistent i, per tant, on el missatge de Jesús apareix més que mai com la llum del món.

5.4. Sal de la terra i llum del món

Amb motiu dels vint-i-cinc anys del Concili Provincial Tarraconense refermem la validesa de les seves resolucions alhora que constatem els grans canvis –eclesials, socials, humans i culturals–, que s’han produït arreu del món i també en el nostre país, i que la pandèmia del coronavirus ha accelerat. De fet, ens trobem, com ja hem assenyalat, en un canvi d’època, i aquesta situació demana capacitat de comprensió dels signes dels temps i creativitat per afrontar els reptes que es van plantejant. En un moment com aquest, ni la por davant allò que ha d’arribar ni el recurs temorenc al costum adquirit serveixen de res.

Les deu diòcesis amb seu a Catalunya viuen en una societat complexa i líquida, mixta i creativa, oberta al món però massa tancada en ella mateixa, en la qual l’Evangeli ha de ser proposat amb força i convicció com a resposta i com a proposta, com a sal i llum d’una nova societat que tingui cura de les persones i de la creació, i en la qual se senti la veu dels pobres i la de les persones que viuen en les perifèries. La Paraula i l’Esperit acompanyen i sostenen la comunió missionera que volem viure com a poble de Déu que peregrina en les nostres deu diòcesis amb seu a Catalunya, com a Església que lloa i adora la Santa Trinitat, Pare, Fill i Esperit Sant.

Reprement l’oració pel Concili Tarraconense de 1995, invoquem l’ajuda de Santa Maria de Montserrat, patrona de Catalunya:

«Déu i Senyor nostre,
 feu que, ajudats per la intercessió
 de la Mare de Déu, sota l’advocació de Montserrat,
 siguem amatents a donar testimoni de fe i de caritat,
 perquè l’anunci de la Bona Nova arribi fidelment
 als homes i dones del nostre temps.
 Concediu-nos-ho, a glòria i lloança del vostre nom,
 per Crist Senyor nostre.
 Amén».

Els bisbes de Catalunya

Joan Planellas, arquebisbe metropolità de Tarragona
 Joan Josep Omella, cardenal arquebisbe metropolità de Barcelona
 Joan Enric Vives, arquebisbe-bisbe d’Urgell
 Agustí Cortés, bisbe de Sant Feliu de Llobregat

Josep Àngel Saiz, bisbe de Terrassa
Romà Casanova, bisbe de Vic
Enric Benavent, bisbe de Tortosa
Salvador Giménez, bisbe de Lleida
Francesc Pardo, bisbe de Girona
Xavier Novell, bisbe de Solsona
Salvador Cristau, bisbe auxiliar de Terrassa
Sergi Gordo, bisbe auxiliar de Barcelona
Antoni Vadell, bisbe auxiliar de Barcelona
Xavier Vilanova, bisbe auxiliar de Barcelona

*Tarragona, 21 de gener de 2021
Festa de sant Fructuós, bisbe i màrtir,
i sant Auguri i sant Eulogi, diaques i màrtirs*

Conferència Episcopal Espanyola

Conferència Episcopal Espanyola

Comunicado de la reunión de la Comisión Permanente

La **Comisión Permanente** de la Conferencia Episcopal Española (CEE) se ha reunido en Madrid los días 23 y 24 de febrero de 2021. Como ya ha sucedido en otros encuentros desde el inicio de la pandemia, los obispos han podido participar en la reunión de manera virtual.

El pasado 28 de enero fallecía el arzobispo **castrense** y presidente de la **Comisión Episcopal para las Comunicaciones Sociales**, Mons. **Juan del Río**. Por parte de la citada Comisión ha participado en la reunión de la Permanente el obispo de Cartagena, Mons. **José Manuel Lorca** pues según establecen los estatutos de la CEE, en caso de producirse una vacante en la presidencia de una Comisión, desempeñará las funciones hasta la siguiente Plenaria el miembro más antiguo por ordenación episcopal. El arzobispado castrense ha estado representado por el ordinario castrense **Carlos Jesús Montes Herrero**.

Misa por las víctimas de la Covid-19 en Europa

El martes 23 de febrero los obispos miembros de la Comisión Permanente celebraban la **eucaristía por la víctimas de la Covid-19 en Europa**. Se unían así a la cadena de oración que está promoviendo el **Consejo de las Conferencias Episcopales de Europa (CCEE)** durante el tiempo de cuaresma.

El arzobispo de Barcelona y presidente de la CEE, **Card. Juan José Omella**, fue el encargado de presidir la celebración eucarística. “Cuando nos reunimos aquí, en esta casa, tenemos siempre muy presentes los gozos y las penas de nuestro pueblo”, señalaba el cardenal Omella durante la homilía. Y durante este tiempo de pandemia “tampoco nosotros, pastores

de la Iglesia, hemos sido ajenos al dolor de nuestros conciudadanos por la pérdida de tanta gente víctimas del coronavirus».

Pero además, el presidente de los obispos quiso **hacer extensiva esta oración** también para los que han fallecido por otras **causas ajenas al coronavirus** y que, durante el tiempo de confinamiento, no han podido recibir la despedida merecida. “Hoy los recordamos a todos, fuesen creyentes o no, naturales de nuestra geografía hispana o venidos de otros lugares. Nos sentimos hermanos de todos y compartimos el dolor de todos sus familiares y amigos”

Líneas de acción pastoral de la Conferencia Episcopal para el quinquenio 2021-2025 «Fieles al envío misionero»

Uno de los temas del orden del día ha sido el estudio del borrador de documento con las líneas de acción pastoral de la CEE para el quinquenio 2021-2025, tras su paso por la Plenaria de noviembre.

El **documento**, con el título *Fieles al envío misionero. Claves del contexto actual, marco eclesial y líneas de trabajo*, **tendrá como fin ayudar a la Conferencia Episcopal y sus Comisiones y servicios a la conversión pastoral, personal e institucional**, apoyada en la colegialidad y el discernimiento. El texto se remitirá de nuevo a la Plenaria de abril.

Institución de laicos acólitos y lectores con carácter estable

El pasado 10 de enero, el papa Francisco promulgó la Carta Apostólica en forma de «Motu Proprio» **Spiritus Domini**, que señala que “los laicos que tengan la edad y condiciones determinadas por decreto de la Conferencia Episcopal, pueden ser llamados para el ministerio estable de lector y acólito, mediante el rito litúrgico prescrito (...)”.

En la misma carta establece la modificación del canon 230 §1 del Código de Derecho Canónico, permitiendo el acceso de las personas de sexo femenino al ministerio instituido del lectorado y del acolitado.

La Comisión Permanente ha estudiado un informe elaborado por la Comisión Episcopal para la Liturgia en coordinación con la Comisión Epis-

copal para la Evangelización, Catecumenado y primer anuncio, **acerca de los criterios litúrgicos, formativos y pastorales**. Este tema continuará su estudio en la próxima Asamblea Plenaria de abril.

Informe sobre la eutanasia y el Testamento vital

La Subcomisión Episcopal para la Familia y Defensa de la Vida ha presentado a la Comisión Permanente un informe sobre la Eutanasia y el Testamento Vital. Tras su estudio, el texto se ha remitido a la Plenaria.

La **Comisión Ejecutiva**, en su reunión del 9 de diciembre, acordó convocar a los católicos españoles a una **Jornada de ayuno y oración** el miércoles 16 de diciembre, para pedir al Señor que inspire leyes que respeten y promuevan el cuidado de la vida humana, invitando a cuantas personas e instituciones quisieran unirse a esta iniciativa.

La CEE había publicado ya una nota en relación a este tema con el título: **“La vida es un don, la eutanasia un fracaso”** el día 11 de diciembre y las diversas confesiones religiosas con presencia en España celebraron el encuentro interreligioso **“Artesanos de vida y esperanza”** en defensa de la vida.

Diálogo sobre el trabajo de las Oficinas diocesanas para la protección de menores.

Los obispos miembros de la Comisión Permanente **han informado sobre el trabajo de las oficinas diocesanas para la protección de menores**, su actividad en los primeros meses de su funcionamiento y las iniciativas llevadas a cabo sobre la atención de las víctimas, prevención y formación.

También han estudiado la conveniencia de un servicio en la CEE de ayuda y coordinación entre las diócesis y de contacto con las Congregaciones Religiosas. El tema se llevará a la Asamblea Plenaria prevista del 19 al 23 de abril.

Puesta en marcha de políticas de cumplimiento (compliance) en la Conferencia Episcopal y en las diócesis

Los obispos han recibido información sobre la necesaria puesta en funcionamiento de las políticas de cumplimiento (compliance) en

las instituciones de la Iglesia. **Juan Murguía**, miembro del Comité de Gobierno corporativo de la OCDE, explicó las implicaciones que tienen estas políticas y el modo más adecuado de ponerlas en funcionamiento, tanto en la Conferencia Episcopal como en las diócesis.

Diálogo sobre la puesta en marcha del plan de formación en los Seminarios

En este curso se ha puesto en marcha el Plan de formación sacerdotal *Formar pastores misioneros*. La Comisión Episcopal para el Clero y Seminarios ofreció en la Plenaria de noviembre **una ponencia para el diálogo** sobre el modo en que los seminarios pueden continuar este camino de **renovación formativa**.

La Asamblea Plenaria acordó llevar los temas propuestos y las aportaciones de los obispos a la reflexión en las distintas provincias eclesíásticas, teniendo como base unos materiales facilitados por la propia Comisión. El diálogo sobre el plan de formación en los Seminarios ha continuado con las propuestas y las conclusiones que han sido remitidas por las Provincias eclesíásticas.

Información de las comisiones

La Comisión Episcopal de Educación y Cultura ha informado sobre los **trabajos realizados en torno a la nueva ley de enseñanza**, a partir del nombramiento de la Secretaria de la Comisión, Raquel Pérez San Juan como miembro del Consejo Escolar del Estado. En este sentido se ha informado del trabajo del Foro *Hacia un nuevo currículo de religión católica*, cuya primera sesión tuvo lugar en la tarde del martes y en el que participaron, entre otros, el Card. Bagnasco, presidente del Consejo de Conferencias Episcopales Europeas (CCEE) y Alejandro Tiana Ferrer, Secretario de Estado de Educación.

La Comisión Episcopal para los Laicos, Familia y Vida ha informado sobre la actualización del trabajo surgido a partir de las conclusiones del **Congreso de Laicos Pueblo de Dios** en salida y del encuentro virtual que tuvo lugar para celebrar su primer aniversario. Desde la Subcomisión de Familia y Vida se informó de las actividades previstas para la celebración del Año de la Familia convocado por el papa Francisco, que dará comienzo el próximo 19 de marzo.

Información sobre el trabajo de **Ábside (TRECE y COPE)**

Los obispos han recibido información sobre el **trabajo realizado para la constitución de una empresa en que fueran integrándose los medios de comunicación de la Conferencia Episcopal**. La constitución de esta empresa en la que participan todas las diócesis españolas y otras instituciones religiosas se ha desarrollado en los últimos meses y el pasado mes de enero entró en funcionamiento la estructura directiva de esta organización.

La Comisión Permanente ha aprobado el temario de la Asamblea Plenaria prevista del 19 al 23 de abril.

Nombramientos en la CEE

La Comisión Permanente ha realizado los siguientes nombramientos de la CEE

- **Xabier Gómez García, O.P.**, religioso de la Orden de Predicadores, como director del departamento de Migraciones.
- **Gustavo Marcelo Riveiro D'Angelo**, sacerdote de la archidiócesis de Valencia, como director del departamento de Pastoral del Turismo.
- **Antonio Javier Aranda López**, laico de la diócesis de Orihuela-Alicante, como director del departamento de Pastoral del Trabajo.
- **Florencio Roselló Avellanas, O. de M.**, religioso de la Orden de la Merced, como director del departamento de Pastoral Penitenciaria (renovación).
- **José Luis Méndez Giménez**, sacerdote de la archidiócesis de Madrid, como director del departamento de Pastoral de la Salud (renovación).

Renovación del Presidente y la Secretaria General de Cáritas

- **Manuel Bretón Romero**, laico del arzobispado castrense, como Presidente de Cáritas Española (renovación).
- **Natalia Peiro Pérez**, laica de la archidiócesis de Madrid, como Secretaria General de Cáritas Española (renovación).

Otros nombramientos

- **Irene Martín Ureste**, laica de la diócesis de Zamora, como Presidenta General de la Asociación Cristianos sin Fronteras.

- **Santiago Ruiz Gómez**, laico de la diócesis de Calahorra y La Calzada-Logroño, como Presidente General del “Movimiento Scout Católico” (MSC).
- **Álvaro Medina del Campo**, laico de la diócesis de Getafe, como Presidente Nacional del Movimiento de Apostolado Seglar, Jubilados y Mayores “Vida Ascendente” (reelección).

Además, se ha comunicado a la Comisión Permanente el nombramiento, por parte de la Comisión Episcopal para la Liturgia, de Jesús Rosillo Peñalver, sacerdote de la diócesis de Orihuela-Alicante, como consultor técnico y asesor permanente de la Comisión.

También se ha informado del nombramiento, por parte de la Comisión Episcopal para los Laicos, la Familia y Vida, de D. **Víctor Gregorio Arellano** como Coordinador Nacional de la “Renovación Carismática Católica de España” (RCCE), así como de la elección de la Comisión Permanente de dicha Asociación Privada de Fieles.

Sumari

ESGLÉSIA DIOCESANA

Bisbe diocesà

Decrets	5
Comunicacions	9
Aneu mar endins	11
Activitats del Sr. Bisbe	25

Secretaria General i Cancelleria

Nomenaments.....	27
Temes de formació per al curs 2021-2022	28
Vida consagrada	59

Vida diocesana

Crònica del Consell Presbiteral	60
Crònica del Consell Pastoral Diocesà	62
Crònica diocesana	65
Delegacions	68

SANTA SEU

Sant Pare

Jornada Mundial de la Pau.....	77
Motu Proprio <i>Spiritus Domini</i>	86
Carta sobre l'accés de les dones als ministeris de lector i acòlit	88
Jornada Mundial del Malalt.....	94
Missatge de Quaresma 2021.....	98

Santa Seu

Congregació per al culte diví i disciplina dels sagraments	102
--	-----

CONFERÈNCIA EPISCOPAL TARRACONENSE

<i>Esperit, cap on guies les nostres esglésies?</i>	105
---	-----

CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA

Comunicat Comissió Permanent	137
------------------------------------	-----

Subscripció anual: 35 €

Exemplar solt: 8 €

*El preu de la subscripció comprèn només l'edició del
«Butlletí del Bisbat de Terrassa» de l'any en curs*

